ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ ।

ଦଣ୍ଡନାଟ ।

[ପ୍ରଥମରେ ପ୍ରଭା ହେଉଛି କାଳକା ସୁଆଙ୍ଗ ।]

ସେଠାରେ ଚେଉର୍ ଭୋଗତା କାଳକାଙ୍କୁ ବର ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବେ ।
ଅଗୋ ମାତଃ । ଅମ୍ଭ ଦଣ୍ଡ କାମନା ସଫଳ କରନ୍ତୁ ।

କାଳକା କହିଲେ, ହେ ପୁତ୍ରମାନେ ତୁମ୍ଭ କାମନା ସଫଳ ହେଉ । ଏହା କହି କାଳକା ବାହାରି ଗଲେ ।

[ଗୀତ—ଝପା ତାଳ]

ଏ ଉତ୍ତାରୁ ଈଶ୍ୱରଙ୍କର ଆଗମନ ।

ନାଚେ ନାଚେ ରେ । ଆନନ୍ଦେ ପଶୁପତି । ଦେ । ନାରଦ ଆଦିକ ଯୋଗୀନ ଗାଇବେ, ତୁମ୍ବୁର ବୀଣା ବଜାବେ । ମାତା ପାର୍ବତୀ ଅତିତ ଗାବେ । ଔର ବାଜେ ମୃଦଙ୍ଗ । ଦେଖନବାଲେ ଦଂ ସଙ୍ଗିନ୍-ବାଜେ ଦୂଂ । ଘୁଙ୍ଗୁର ବାଜେ ଘୁନ୍ ଘୁନ୍ ଘୁନ୍ ଘୁନ୍ । ୧ । ଯୋଗୀ ଭୈରବ ସଙ୍ଗୀନ୍ ଗାବେ । କାର୍ତ୍ତିକ ତାନ ଉଠାବେ । ଭୂତବନାଗ୍ରକ ଝନ୍ ଝନ୍ ସ୍ୱବେ । ସର୍ପ ସବେ ଫୁଁ ଫୁଁ । ଦେଖନେ ବାଲେ ଦୁମ୍ବୁ ଦୁନୁଆ ବାଜେ ଦୁନ୍ । ଡମ୍ବରୁ ବାଜେ ଡବ୍ ଡବ୍ ଡ଼ୁବ୍ ଡ଼ିବ୍ । ୨ । ତ୍ରୋଳି ଖଞ୍ଜରୀ "ଝନ୍ ଝନ୍ ବାଜେ ! ତାଳି ବାଜେ ଝମ୍ ଝମ୍ । ନାମ ଭଜନ କବଚନ୍ ବତାବେ । ଥାବଲ ଶିବଗୌରୀ ହାସ୍ୟ । ଦେଖନେ ବାଲେ ତୂରୀ ଦୁନ୍ଦୁଭି ବାଜେ ଦୁମ୍ ଦୁମ୍ ଦୁମ୍ ଦୁମ୍ ।

ଶଙ୍କର ନନ୍ଦଙ୍କୁ ଡ଼ାକିବାର । ଅରେ ନନ୍ଦ !

(ନନ୍ଦର ପ୍ରବେଶ ।)

ଗୀତ । ମୋତେ ଡାକିଲ କଣ୍ପାଇଁକି । ହେ

ଉମାସାଇଁ । ଆସିଲିମୁଁ ଧାଇଁ ଧାଇଁ କି । ହେ ଉମାସାଇଁ । ପଦ । ଧାତ୍ରେରେ ଚଢ଼ିଲ । ଜନଙ୍କ ଗଢ଼ିଲ । ଯାଉଁ ଅଛୁ ତର ନାହିଁ କି ହେ ଉମାସାଇଁ । ୧ । ଛାଡ଼ି କୈଳାଶ । ଅପୂର୍ବ ନିବାସ । ଏଠେ ରହିଛ କପାଇଁକି । ହେ ଉମାସାଇଁ । ୨ । ହୋଇଣି ଲଙ୍ଗଳା । ଧାତ୍ରିବଳେ ଭୋଳା । ବୁଲୁଛ ଶ୍ମଶାନ ଭୂମିକି । ହେ ଉମାସାଇଁ । ୩ । ଘୃଣ୍ୟ ନାଟ ଦେଖି । ଧଇର୍ଯ୍ୟ ନ ରଖି । ବାଳ କୃଷ୍ଣ ହେଲେ ବାଇ ତ । ହେ ଉମାସାଇଁ । ୪ । ବିଳମ୍ବ ନ କର । ବେଗେ ଅଜ୍ଞାକର । କବୀନ୍ଦ୍ର ଗୀତେ କହୁ ଛି । ହେ ଉମାସାଇଁ । ୫ ।

ଶଙ୍କର କହୁଛନ୍ତି, ଅରେ ନନ୍ଦ ! ଅମ୍ଭ ଗୌରୀଙ୍କ ଏଠାକୁ ଡ଼ାକିଦେବୁ ।

ପାର୍ବତୀ ଆସିବା ଗୀତ ।

(ବୀଣାରେ ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣୀ— ବୃନ୍ଦୋ ।)

ବାହାରେ ଦେବମଙ୍ଗ୍ଳୀ ଯେ ଦୁଃଖେ ଅଛି ମୁଁ କାହିଁ ଗଲେ ପଶୁପତି, ସେ ଦୁଃଖେ ଅଛି । ପଦ । କରମ ଲେଖନ । ମୋର କେଡ଼େ ହୀନ ପ୍ରାଣପତି ହେଲେ ଯତି, ସେ ଦୁଃଖେ ଅଛି । ୧ । ଭେଜି ଅଳଙ୍କାର । ହେବେ ଅସ୍ଥି ହାର । ଅଙ୍ଗେ ବୋଳିଲେ ବିଭୂତି, ସେ ଦୁଃଖେ ଅଛି । ୨ । ନୀଗୁଣ ବନ୍ଦୀ । ବାହନ ସମ୍ପତ୍ତି । ଶୁଣାଲେ ବୁଲନ୍ତି ହତି, ସେ ଦୁଃଖେ ଅଛି । ୩ । କବୀନ୍ଦ୍ର ଭଣି । ଅଟେ ଶୂଳପାଣି । କାହୁଁ ଅଧିକେ ଯାଅ, ସେ ଦୁଃଖେ ଅଛି । ୪ ।

ଯାତ୍ରୀ ଭକ୍ତଙ୍କ ଥାଣକୁ ଆସି ପଚାରିବାର ଗୀତ ।

ଶୁଣ ଅହେ ପ୍ରଣେଶ୍ୱର କପା । ଯିବ ଭୁମ୍ଭେ କୈଳାଶପୁର ହେ, ଏଥି ଭ୍ରମଣ କର ଏଠାର । ଶଙ୍କର ହେ । ୧ । ଶୁଣ ଗଉରୀ ଏଥିରେ ଭକ୍ତଜନ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତେ ଖରେ ଗୋ । ଅମ୍ଭେ ଅସିବୁଁ ଦଣ୍ଡ ନାଟରେ । ଗଉରୀ ଗୋ । ୨ । ଅହେ ଦେବ ପଶୁପତି ଦଣ୍ଡନାଟ ଅଟେ କେମନ୍ତ ଗୀତ ହେ । ତାହା ଶୁଣିବାକୁ ମୋର ମତ । ଶଙ୍କର ହେ । ୧ । ଶୁଣଦେବୀ ଦେଇଚିତ୍ତ ଅଛନ୍ତି ଯେ ମୋର ଭେର ଅନନ୍ତ ଗୋ । ସେହୁ ରଖାଇଲେ ଦଣ୍ଡନାଟ । ଗଉରୀ ଗୋ । ୪ । ଅହେ ଦେବ ମହେଶ୍ୱର, କେମନ୍ତ ଚରିତ ହେବ ତାଙ୍କର ହେ ଅଜ୍ଞା ଦେବ ଅସନ୍ତୁ ଏଠାର । ଶଙ୍କର ହେ । ୫ । ବୃନ୍ଦ ସତୀ ଏବେ ଏହା ଚଢ଼େୟାଣୀ ସଙ୍ଗ ଧରୁ ଚଢେୟା ଗୋ । ନୃତ୍ୟ ଗତିରେ ଅସିବ ଗୃହୀଁ । ଗଉରୀ ଗୋ । ୬ । ଅହେ ଦେବ ଶୂଳଧାରୀ ଚଢ଼େୟା ଭୁମ୍ଭର ଭକ୍ତ କପଟି ହେ । କହ ସଂଶୟ ଯାଉ ମୋହର । ଶଙ୍କର ହେ । ୭ ସନ୍ଧ୍ୟା ମାଇଲା ବନସ୍ତେ ମଧେ ଚନ୍ଦ୍ରାକର ବଞ୍ଚିଲା ସୁଖେ ତ୍ରୁଗୋ । ଅସେ କହେ କବିଚନ୍ଦ୍ର ଗୀତେ । ଗଉରୀ ଗୋ । ୮ ।

ଚଢ଼େୟା ଅସିବାର ଗୀତ ।

ଅସେ ଚଢ଼େୟା ଧୀରେ । ପାଶଧରିଅଛି କରେ ହେ । ଅସେ ଚଢ଼େୟା ଧୀରେ । ପଦ । ପକ୍ଷୀମାଳଙ୍କୁ ବାନ୍ଧୁରେ । ବାନ୍ଧିଛି କ ... ନରେ । ଶରଗତ ମାଳକାରେ । ମଣ୍ଡି ହୋଇଛି ଗଳାରେ । ୧ । ଲଙ୍ଗ କାଛ କଟଦେଶେ । ପିନ୍ଧିଅଛି ଖାରବେଶେ । ପଣ୍ଟି ... ବସେ ମଣ୍ଡିଅଛି ଗଗନରେ । ୨ । ନାଚେ ଅଙ୍ଗଭଙ୍ଗୀ କରି । ସଙ୍ଗତେ ପ୍ରିୟାକୁ ଧରି । କନକଅଙ୍ଗୀ ସେଗୋରୀ । ଜନମନ ମୋହି ପାରେ । ... ଦେଖନ୍ତି ସକଳ ଜନ । ନୃତ୍ୟକୁ ଅଟସେ ବଦନ । କବିଚନ୍ଦ୍ର ଏହିତାନ ଭଣିଲେ ଦଣ୍ଡ ଗୀତରେ । ୪ ।

(ଚଣ୍ଡେଶ୍ୱ ଚଣ୍ଡେଶ୍ୱାଣୀଙ୍କ ହରପାର୍ବତୀଙ୍କ ବର୍ଣ୍ଣନା)

କାଳିକା ପତି ଈଶ୍ୱର । କାମନା ଦାୟକ ଶ୍ରୀ ମହେଶ୍ୱର । ଶିବ ଶଙ୍କର ହେ । ମୋଠାରେ କରୁଣା କର । ୧ । ଖମଣ୍ଡଳ ମଣି ଅମ୍ବି । ଖେଳେ ଜଗତରେ ତୋହର ପ୍ରଭି । ଜୟ କାଳିକା ଗୋ । ସୁରନର ଦେଖି ଲୋଭି । ୨ । ଗଙ୍ଗାଧର ନୀଳକଣ୍ଠ । ଗଣେଶ ପିଅର ଫେଡ଼ ଶଙ୍କଟ । ଶିବ ଶଙ୍କର ହେ । ପାନକଲ କାଳକୂଟ । ଘନ ପୁଷ୍ପ ଚନ୍ଦ୍ରକଳା । ଘଣ୍ଟ ଚନ୍ଦ୍ରଦରେ ମନ୍ଦାର ମାଳା । ଜୟ କାଳିକା ଗୋ । ଦୁର୍ଗାଁର ଦଇତ ଦଳା । ୪ । ଅନ୍ଧକ ଦର୍ପ ନିବାର । ଅନ୍ଧକାର ନାମ ହେଲ ଭୁମୃର । ଶିବ ଶଙ୍କର ହେ । ଚତୁର୍ବର୍ଗ ଅଧିକାରୀ । ୫ । ଚନ୍ଦ୍ରଟ ନାଶିକା ମଣି । ଚମକ ପଡ଼ଇ ହୀରାବସଣୀ । ଜୟ କାଳିକା ଗୋ । ଆନନ୍ଦେ କରୁ ଭ୍ରମଣି । ୬ । ଛଟକ ନେତ୍ରେ ଅନାଇଁ । କ୍ଷଣରେ କାମକୁ ଦେଇଛ ଦହି । ଶିବ ଶଙ୍କର ହେ । ଗଙ୍ଗାଧର ଉମାସାଇଁ । ୭ । ଜଗତ ଜନନୀ କାଳୀ । ଜନନୀ ଚରଣ ଦୁଃଖ ସଙ୍ଖାଳି । ଜୟ କାଳିକା ଗୋ । ଦୁଷ୍ଟ ପାରୁଛ ଦଳି । ୮ । ଜଟ ଜଟ କଣାବାସ । ଜଟକ କାଛଠା ବେଢେ ସୁବେଶ । ଶିବ ଶଙ୍କର ହେ । ମୋହୁଛ ଭକ୍ତ ମାନସ । ୯ । ନମସ୍ତେ ଗୋ କାତ୍ୟାୟିନୀ । ନାନା ରୂପ ଧରୁ ସିଂହବାହିନୀ । ଜୟ କାଳିକା ଗୋ । ଭବଭୟ ବିନାଶିନୀ । ୧୦ । ଟଙ୍କ ତ୍ରିଶୂଳ ପିନାକୀ । ଟେକ ଥାଅ କରେ ପରଶୁଡ଼ାକ । ଶିବ ଶଙ୍କର ହେ । ଭବେ ଭ୍ରମୁଛ ମଣ୍ଡି । ୧୧ ଠଣ ପଦ୍ମପାଦ ଧ୍ୟାଇ । ଠିକେ କବିଚନ୍ଦ୍ର ଗୀତେ କହଇ । ଜୟ କାଳିକା ଗୋ । ରକ୍ଷ ପଣନ୍ତ ଯୋଡ଼ାଇ । ୧୨ ।

କର୍ଣ୍ଣଦାନ ଚରିତ ।

କହୁଛୁକେ ଜନେ ଶୁଣ । କହିବ ଶ୍ରୀଭାଗବତ ପୁରାଣ । ଅପୂର୍ବ ରସ ଯେ ସର୍ବ ଦୁରିତ ଖଣ୍ଡନ । ୧ । କର୍ଣ୍ଣଦାନ ଏ ଚରିତ । ଶୁଣନ୍ତେ

କହିଲେ ଶଙ୍ଖ ଦୂତ । ଶୁଣ ସଜନେ ହେ । ବାମନ ହେବ ପ୍ରାପତ ॥
ଏ ମନ୍ତ୍ରେ କର୍ଣ୍ଣବୀର । ମହା ନାରାୟଣେ ହେଲେ ପ୍ରସନ୍ନ । ବଢ଼ିବାକୁ
ଲାଗିଲେ ବାମନ କଲେ ଚିନ୍ତାର । ୩ । ସ୍ୱଭାବେ ବସ୍ତ୍ର ପ୍ରବେଶ ।
କର୍ଣ୍ଣ ସିଂହଦ୍ୱାରେ ହେଲେ ପ୍ରବେଶ । ଅପୂର୍ବ ଶୋଭାଯେ । ସ୍ୱର୍ଗ ଲୋକେ
ସ୍ୱରେ ମାନନ୍ଦ । ୪ । ହସ୍ତେ ଗଡ଼ୁ ଛତ୍ର ଧାରି । ବଷା ବସ୍ତ୍ର ପିନ୍ଧି
ମୋହନ ମୂର୍ତ୍ତି । କଣା ଉଦ୍ଧସ୍ୱ ଯେ । ବାଟେ ଯଉ ବେଦ ଘୋଷି ।୫।
ମୁଖେ କର ବେଦ ଘୋଷ । କର୍ଣ୍ଣ ସିଂହଦ୍ୱାରେ ହେଲେ ପ୍ରବେଶ ।
ବେଦ ନାଦରେ ଯେ । କମ୍ପେ ଭୁବନ ଆକାଶ । ୬ । ଦାନ ସାର
କର୍ଣ୍ଣବୀର । ଅନ୍ତଃପୁରରେ ଥାଇ ଶୁଣିଲେ ସ୍ୱର । ଭୁବନ ପୂରନ୍ତି ବିପ୍ରଙ୍କ
ବେଦ ହୁଙ୍କାର । ୭ । ସହୁ ନ ପାରି ସ୍ୱଜନ । ବିପ୍ରପାଶେ ଆସି
କଲେ ଦର୍ଶନ । ବାଣୀ ଶୁଣନ୍ତେ ଯେ ମୋହିତ ହୋଇଲା ମନ । ୮ ।
କର ଯୋଡ଼ି କହେ ବୀର । କ୍ଷଣେ ସ୍ଥିର ହୋଇ ଶୁଣ ଉତ୍ତର ।
ଏତ ଅବେଳ ଯେ କାହିଁ ଆସିଲ ମୋ ପୁର । ୯। ନିତ୍ୟ ମୁଁ ଦେଉଛି
ଦାନ । ଏମନ୍ତ ରୂପ ନ ଥିଲା ଦର୍ଶନ । ସ୍ୱଚ୍ଛ ପାଇବାର ବା ସୁଫଳ
ଆଜ ଦିନ । ୧୦ । ବିପ୍ର କହନ୍ତି ଉତ୍ତର । ଆମ୍ଭ ନିଜ ବାସ ବ୍ରଜ
ନଗର । ବସୁଦେବ ପନ୍ଥା ଅଟନ୍ତି ଆମ୍ଭ ପିଅର । ୧୧ । ଶୁଣି ତୁମ୍ଭ
ଦାନପଣ । କରିବାକୁ ଆଜ ଅନୁସରଣ । ଅଇଲୁ ଆମ୍ଭେ ହେ । ବ
ବଳର ନୃପସ୍ୱଣ । ୧୨ । ଶୁଣି କର୍ଣ୍ଣବୀର ମଣି । ବିପ୍ରଙ୍କୁ କହଇ
ବିନୟ ବାଣୀ । ଦାନ ଦେବାର ଯେ । ଆଜ ସମୟ ଗଲାଣି । ୧୩ ।
ଭଣ୍ଡାରେ ମୋ ଯେତେ ଧନ । ମୁଁ ଦେଲଣି ଆଜ ବିପ୍ରଙ୍କୁ ଦାନ ।
ଶୂନ୍ୟ ହୋଇଣି ଯେ ପଡ଼ିଛି ଭଣ୍ଡାର ମାନ । ୧୪ । କାଲିକ ଆସ
ଗୋସାଇଁ ଯେତେ ଇଷ୍ଟ ଧନ ନେବଟି ବହି । ତୁମ୍ଭ ବଶର ଯେ ଦରିଦ୍ର
ଦେବ ଛଡ଼ାଇ । ୧୫ । ଶୁଣି କହୁଛନ୍ତି ଦ୍ୱିଜ । ଉପାସେ ଭୋଦରେ
ଥିବୁ ଆଜ । କାଲିକ ସିନା ହେ । ଦାନ ଦେବ କର୍ଣ୍ଣରାଜ । ୧୬ ।
କର୍ଣ୍ଣ ବୀର କହେ ବାଣୀ । ଅନ୍ନ ଦାନ ଦେବ ଭୋଜନ ଆଣି । ବଙ୍କନ

କରଣ ଗୁଣେ ଭିକ୍ଷୁ ବିପ୍ରମଣି । ୧୭ । ବିପ୍ର କହନ୍ତି ବାରତା ।
ଅନ୍ନ ଦାନ ଦେବୁ କରିଛୁ ସତ୍ୟ । ବାକ୍ୟ ଭିଡାଇ ଯେ । କୁଶ ପାଣି
ଦିଅ ହସ୍ତ । ୧୮ । ଶୁଣି କର୍ଣ୍ଣ ସତ୍ୟ କଲେ । କୁଶ ପାଣି ବିପ୍ର
ହସ୍ତରେ ଦେଲେ । ବିପ୍ର କହନ୍ତି ଯେ । ଆମ୍ଭ ବାଣୀ ବୁଝ ଭଲେ ।୧୯
ଯେବେ ଦେବୁ ଅନ୍ନଦାନ । ମାରି ତୋର ପୁତ୍ର ବୃଷକେତନ ।
ତାହାର ମାଂସ ଯେ । ଖୋଆଇବୁ ଭଲ ଭଲେ । ୨୦ । ତାକୁ ଅତି
ଯତ୍ନ କରି । ପାକ ସମ୍ପାଦିବ ତୋହର ନାରୀ । ଏମନ୍ତ ହେଲେ ଯେ ।
ଭୋଜନ ହେବ ଆମ୍ଭର । ୨୧ । କର୍ଣ୍ଣ ରାଜା ଏହା ଶୁଣି । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ
ହୋଇ ବୋଲନ୍ତି ବାଣୀ । ଏପରି କଥା ମୁଁ କେବେହେଁ ନ ଥିଲି
ଶୁଣି । ୨୨ । ବିପ୍ର କହନ୍ତି ହେ ରାଜା ଭୁଞ୍ଜିବ ଦେବତା ଅମର
ମାନ । ମନୁଷ୍ୟ ମାଂସରେ ତୋଷ ହେବ ଆମ୍ଭ ମନ । ୨୩ । କହୁଛନ୍ତି
ଦ୍ୱିଜବୀର । ମାରିକ ହରଣ, ଶିରୀ ସମ୍ଭରି ଭୁମ୍ଭ ଭୋଜନକୁ । ଦେବ
ଯଦି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଭୁରି । ୨୪ । ଏକ ପୁତ୍ର ଅଛି ମୋର । କେମନ୍ତେ
ନେବ ଜୀବନ ତାର । ତାର ବିହନେ ଯେ । ଜଗତ ହେବ ଅନ୍ଧାର ।
।୨୫। ବିପ୍ର କହୁଛନ୍ତି ବାଣୀ । ସତ୍ୟ ଭଙ୍ଗ ରାଜା ହେଉଛୁ ଜାଣି ।
ଯାଉଛୁ ମୁହିଁ ଯେ । ପାପରେ ହୁଅ କାରେଣୀ । ୨୬ । ଏମନ୍ତ ବିପ୍ର
ଉଚ୍ଚରି । ଶୁଣି କର୍ଣ୍ଣ ଜୋଡେ ବାହୁ ଗିର । କ୍ରୋଧ ନ କର ହେ ।
ଧରୁଛି ତୁମ୍ଭ ପୟର । ୨୭ । ପୁତ୍ରକୁ କରି ନିଧନ । ନିଶ୍ଚେ ଅନ୍ନ ସିଦ୍ଧ
ଦେବି ଭୋଜନ । ଘଡ଼ିଏ ସମ୍ଭାଳ ହେ । ପୁରୁଁ ଅଦିବ ବନ୍ଦନ । ୨୮ ।
ଏତେ କହି କର୍ଣ୍ଣ ଗଲେ । ରାଣୀ ପାଖେ ଯାଇଁ ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ।
ସତ୍ୟ କରିବାର କାରଣ ସବୁ କହିଲେ । ୨୯ । ସେ ଚରିତ ରାଣୀ ଶୁଣି
ଆକୁଳ ମନରେ କଲେ ଭାଳେଣି । ସତ୍ୟ ଭଗ୍ନ ହେଲେ । ନର୍କକୁ
ହେବା କାରେଣୀ । ୩୦ । ରାଣୀ ବୋଲନ୍ତି ହେ ନାଥ । ପୁତ୍ର ମଲେ
କାଲି ଲଭିବା ସୁତ । ସତ୍ୟ ଭଗ୍ନ ହେଲେ । ସବୁ ଧର୍ମ ହେବ ବ୍ୟର୍ଥ ।
୩୧ । ସତ୍ୟରେ ଅଛି ସଂସାର । ସତ୍ୟରେ ରହିଛି ସପ୍ତ ସାଗର ।

ସତ୍ୟରେ ଉଦୟ । ହେ ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ର ଦିବାକର । ୩୨ । ସତ୍ୟରେ ବହେ
ପବନ । ସତ୍ୟ ଲାଗି ଇନ୍ଦ୍ର ପାଳେ ଭୁବନ । ସତ୍ୟ ଛାଡ଼ିଲେ ଯେ ।
କୁମ୍ଭିପାକେ ହେବ ସ୍ଥାନ । ୩୩ । ସତ୍ୟ ରଖ ନୃପବର । ଶୀଘ୍ର ଯାଇ
ବେଗେ ପୁତ୍ରକୁ ମାର । ବିପ୍ର ଭୋଜନକୁ ବେଳ ହେଉଛି ଉତ୍ତର ୩୪
କର୍ଣ୍ଣ ବୋଲେ ଶୁଣ ରାଣୀ । ଗର୍ଭଧାରୁ ମାତା ତୁ ଅଟୁ ପୁଣି । ତୋତେ
ନ କହୁ ଗୋ । ପାଣ୍ଡବଙ୍କ ମୁହିଁ ହାଣି । ୩୫ । ଏମନ୍ତ ସମୟେ ପୁଣ ।
ପାଠଶାଳି ଯାଇ ଥିଲେ ନନ୍ଦନ । ଆସି ମିଳିଲେ ଯେ । ପିତା ମାତା ସନ୍ନିଧାନ
ଯେ । ୩୬ । ସାତ ବରଷର ସୁତ । ହାତ ଟେକି ଭୁଞ୍ଜି ନ ଜାଣେ
ଭାତ । ରୂପ ସୁନ୍ଦର ଯେ ମୋହୁଛି ଜନ ଜଗତ । ୩୭ । ମୁଣ୍ଡେ ଅଛି
ଖଣ୍ଡ ଚଣ୍ଡା । ହସି ହସି ଆସେ ହୋଇ ଶୋଭିତା । ପୁତ୍ରକୁ ଗ୍ରହିଣ ।
ରାହୁଛନ୍ତି ପିତା ମାତା । ୩୮ । ପଚାରେ ବଣିକେଶନ । କାହିଁକି
ତୁମ୍ଭର ବିରସ ମନ । କହ ସତ୍ଭାବ ଯେ । କ ବାସ୍ତୁର ବେନି ଜନ ।୩୯
ମୋଠାରେ କଷ୍ଟର ଯର । କାହିଁକି ରହିଛ ମଉନ ଧର । ତୁମ୍ଭେ
ହୁନ୍ତି ଅଟ ମୋ ପିଣ୍ଡରେ ଅଧିକାରୀ । ୪୦ । ହେଲେ ମୁହିଁ ଅପରାଧ ।
ମୁଁ କସ ଜାଣିବି ବାଳୁତ ବୁଦ୍ଧି । ଶୁଣିଣ ଗିର ଯେ । ଜନନୀ କାନ୍ଦନ୍ତି
କାନ୍ଦ ଶୁଣରେ ଦୁଃଖ ସମ୍ବାଦ । କାହ୍ନୁ ଏକ ବିପ୍ର ଦେଲେ ଅଗାଧ ।
ଦାନ ଦେବାକୁରେ । ପିତା ଡୋଳି ବଳେ ସତ୍ୟ । ୪୧ । ସେ
ବୋଇଲେ ପୁତ୍ର ମାର । ପାକ ସମ୍ପାଦିବ ତୋହର ନ ସ୍ତ୍ରୀ । ଅନ୍ୟ ସଙ୍ଗେ
ମାଂସ ଭୋଜନ ହେବ ଆମ୍ଭର । ୪୩ । ଶୁଣିଲେ ହେଲୁଁ ଏମାନେ । ଦଶ
ଦିଗ ମୋତେ ଦେଖିଲେ ଶୂନ୍ୟ । ବିବୁଦ୍ଧି କରନ୍ତୁ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ବେନି
ଜନ । ୪୪ । ହରିଶ୍ଚକଶନ ବୋଲଇ । ଏତେର କଥାକୁ ଭୟ କିପାଇଁ ।
ମତେ ମାରଣ ଯେ । ସତ୍ୟ ରଖ ତୁମ୍ଭେ ଦୁଇ । ୪୫ । ଅସତ୍ୟ
ହେଲେ ତୁମ୍ଭର । ମୋ ଜୀବନ ଥାଇ କି ହେବ ସାର । ବିଳମ୍ବ ନ କର ।
ବେଗେ ମୋତେ ପ୍ରାଣେ ମାର । ଏ ପାପ ଶରୀର ଜାଣ । ବିପ୍ର ଗର୍ଭେ
ପଡ଼ ହେବ କାରଣ । ଏଥିରୁ ଅଧିକ । ଆଉ କି ହେବ ମରଣ ।୪୬।

ଏତେ ବହୁ ପୁତ୍ର ଗଣ୍ଡ ସ୍ଥାନ ଶୁଚିବନ୍ତ ପ୍ରବେଶ ହେଲେ । ତୁଳସୀ ମାଳା
ଯେ । କଣ୍ଠେ ଆଣି ଲମ୍ବାଇଲେ । ୪୮ । ପୂର୍ବ ମୁଖେ ବସି କରି । ହରି
ହରି ଧ୍ୱନି ମୁଖେ ଉଚ୍ଚାରି । ଡାକଇ ପିତା ହେ । ବେଗେ ପ୍ରାଣ ନାଶ
କର । ୪୯ । ଶୁଣି କର୍ଣ୍ଣ ଶୋକ ଭରେ । ଖଡ୍ଗ ଧରିଣ ଦକ୍ଷିଣ
କରେ । ପୁତ୍ର ମୁଖ ଚାହିଁ । କାନ୍ଦ କହେ ଉଚ୍ଚସ୍ୱରେ । ୫୦ । ମୋହର
ପିତା ନ ଥାଉ । ତୋହର କୁମର ଯନ୍ତ୍ରେ ଥାଉ । କେମନ୍ତ ପ୍ରକାରେ
ତୋ ଗୁଣ ପ୍ରଶଂସିବ ଆଉ । ୫୧ । ଏତେ କହି ଦଣ୍ଡଧାରୀ । ପୁତ୍ରଙ୍କୁ
କାଟିଲେ ଖଡ୍ଗ ଧରି । ଛିଡ଼ିଲା ମୁଣ୍ଡ ଯେ । ମଣ୍ଡପରେ ଗଲା ଢଳି । ୫୨
ଶୋକବନ୍ତ ହୋଇ ରାଣୀ । ପୁତ୍ରର ମାଂସକୁ କାଟିଲେ ପୁଣି । ରୋଷେଇ
ଶାଳେ ଯେ । ପାକ କଲେ ତାହା ଆଣି । ୫୩ । ଭଜା ଅମ୍ବିଳ
ବେସର । କଦଳୀ ପଣାଇ କଲେ ମଧୁର । ମେଣ୍ଟ ଶାକର ଯେ । ସଜାଇଲେ
ମାଂସ ଅପାର । ୫୪ । ଅନ୍ନ ଆଦି ପାକ କଲେ । ମୁଣ୍ଡକୁ ଲୁଚାଇ ଯତନେ
ଥୋଇଲେ । ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗଲେ ଯେ । ଧରି କାନ୍ଦିବ ବୋଇଲେ । ୫୫ ।
ତହୁଁ କର୍ଣ୍ଣ ଶୀଘ୍ର ଯାଇଁ । ବିପ୍ରଙ୍କୁ ଡାକିଲେ ଭୋଜନ ପାଇଁ । ବିପ୍ରେ
ଜାଣିଲେ ଯେ । ମୁଣ୍ଡ ରଖିଛୁ ଲୁଚାଇ । ୫୬ । ବିପ୍ର କହୁଛନ୍ତି ପୁଣି ।
ମୁଣ୍ଡ ଲୁଚାଇଛି ତୋହର ରାଣୀ । ତାକୁ ରନ୍ଧନ ଯେ । ବାଢ଼ ଅମ୍ଭ
ପାଖେ ଆଣି । ୫୭ । କର୍ଣ୍ଣ ତହୁଁ ଯାଇଁ ଘରେ । ପଚାରିଲେ ମୁଣ୍ଡ
ଅଛୁକି ଘରେ । ରାଣୀ କହଇ ଯେ । ଜାଣିଲେ କେଉଁ ପ୍ରକାରେ । ୫୮
ରାଣୀ ତହୁଁ ମୁଣ୍ଡ ଧରି । ଛେଦଣ ତାହାକୁ ରନ୍ଧନ କରି । ବିପ୍ରଙ୍କ
ଆଗେ ଯେ । ବାଢିଲେ ପତ୍ର ବିସ୍ତାରି । ୫୯ । ବିପ୍ର ବୋଲନ୍ତି ସ୍ୱଜନ
ଚାରି ପତ୍ର କରି ବାଢ଼ ତୁ ଅନ୍ନ । ସମସ୍ତେ ମିଳିଣ । ବସି କରିବ
ଭୋଜନ । ୬୦ । ଶୁଣି ଅବା ରାଜେ ନରେଶ । ପୁତ୍ର ଶୋକରେ
ଦେଖୁଛୁ କିସ । ତୁ ଅଟଗ ଭୁଞ୍ଜିଲେ ପଛେ ହେବ ଅମ୍ଭ ଗ୍ରାସ । ଶୁଣି
ଧିରା ଅଞ୍ଚଳରେ । ଚାରି ପତ୍ର ବାଢ଼ି ରାଣୀ ହାତରେ । ବୋଇଲେ ବିପ୍ର
ହେ । ପୂଜା ବଢ଼ାଅ ସତ୍ୱରେ । ୬୧ । ଶୁଣି ବିପ୍ର ତହୁଁ ଧରି, ପୂଛା

କଢ଼ାଇଲେ ଶତ୍ରୁ ସୁମର । ବୋଲନ୍ତି ରାଣୀ ସୋ । ପୁତ୍ରକୁ ଡାକ ତୋହର । ୬୩ । କାନ୍ଦ କହେ ନୃପମଣି । ପୁତ୍ରକୁ ସ୍ୱହସ୍ତେ ଦେଇଛୁ ହାଣି । କାହିଁ ପାଇବ ହେ । କାହାକୁ ଡାକନ୍ତ ପୁଣି । ୬୪ । ଉଚ୍ଚରେ ଡାକୁ ତୋ ରାଣୀ । ପୁତ୍ର ନାମ ଧରୁ ନମ୍ରୁ ବାଣୀ । ଆସିବ ପୁତ୍ର ମୋ । ଦେଖିବୁ ତୁ ଏହିକ୍ଷଣି । ୬୫ । ରାଣୀ ଡାକଇ ବଦନ । କାହିଁ ଅଛୁ ମୋର କର୍ଣ୍ଣକେଶନ । ଆସିଣ ଥରେ ସେ ଦେଖା ତୋ ଚନ୍ଦ୍ରବଦନ । ଅସରେ ମୋ ଗଳାମାଳା । ରଙ୍କ ରତନ ମୋ ନେତ୍ର ପିତୁଳା । ତୋତେ ନ ଦେଖୁରେ । ଫୁଟୁ ଯାଉଛୁ ମୋ ଡୋଳା । ୬୬ ।

ରାଣୀଙ୍କ ଶୋକ-ଗୀତ ।

ଆମ୍ଭରେ ଧନ । ମୋ ରଙ୍କ ରତନ ।

କାହିଁ ଅଛୁ ବାବୁ କର୍ଣ୍ଣକେଶନ । ପଦ । ଅସରେ ବଳା । ମୋଗଳା ମାଳା । ନୟନ ପିତୁଳା । ରଙ୍କରତନ । ତୋ ଚନ୍ଦ୍ରବଦନ । ନ ଦେଖିଲେ ଧନ । ନିଶ୍ଚୟ କରିବ ଗରଳ ପାନ । ୧ । ତେଜି ଉତ୍ତର । ବେଳ ଅପାର । ତୋତେ ଧରି ମୁଁ କରିବ ଭୋଜନ । ମୋ ଡାକ ନ ଶୁଣି । କାହିଁ ଅଛୁ ପୁଣି । ଥରେ ନ ଶୁଣାଉ ମଧୁ ବଚନ । ୨ । ଅସରେ ମୋର । ଦୁଃଖ ସୋଦର । କନ୍ଦର୍ପ ମଦନ ଜନ ମୋହନ । ତୋତେ କାତ କରୁ । ମୁଁ ଦୁଃଖ ପାସୋରୁ । ପୃଷ୍ଠେ ଦଏ ସାଉ ରଜନୀ ଦିନ । ୩ । ମୋ କୋଳେ ବସି । ଅଁଲପ ହସି । ମାଆ ବୋଲି କେ କହିବ ବଚନ । କବୁ ଚନ୍ଦ୍ର ଭାଷି । ନ ଶୁଣିଲେ ଆସି । ଅନଳରେ ଝାସି ଦେବି ଜୀବନ । ୪ ।

—୦—

ପୁତ୍ର-ଗୀତ

ମୋତେ ଡାକ ଦେଉଛୁ ମାତ କାହିଁକି ଗୋ । ଯାଉଥିଲି ବିଦ୍ୟା ପଢ଼ା ପାଇଁ କି ଗୋ । ପଦ । ପାଠଶାଳେ ଥାଇଁ ପୁଣି ତୁମ୍ଭ ଡାକ କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଣି । ଆସୁଛି ମୁଁ ଏହିଘଡ଼ି ଧାଇଁ କି ଗୋ । କିମ୍ପାଇ ଏତେ ଆକୁଳେ । ଡାକ ଦେଉଛ ବଳ୍କଳେ । କି ଦୁଃଖ ଦେଲି ଏକାଳେ କହନ୍ତି ଗୋ । ୧ । ନୟନୁ ଲୋତକ ଧାର । ବର୍ଷା ବହୁଛି ତୁମ୍ଭର । ହେଉଅଛି ମୁଁ ଅସ୍ଥିର ଗୃହିଁ କି ଗୋ । ୩ । ଜବଚନ୍ଦ୍ର ଗୀତେ ଭଣି । କହି ନ ପାରୁଛି ଜାଣି । କି ଘଟଣ ଅଛି ପୁଣି ହୋଇଛି କି ଗୋ । ୪ ।

ପୁତ୍ରକୁ ଦେଖି ଉପତ । ମାତା ପିତା ହୁଅନ୍ତି ଯେସନ ସଙ୍କଟ । ପୁର ମଧ୍ୟରେ ଯେ । ଅସି ହେଲେ ଉପଗତ । ୬୮ । ବିପ୍ରଙ୍କ ଲୋତକେ ଯାଇ । ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇ ଗଲେ ସେ କାହ୍ନି । ଶୁଭେନ୍ୟ ହେଲେ ଯେ । ଧନ୍ୟ କର୍ଣ୍ଣଦାତା ତୁହି । ୬୯ । କର୍ଣ୍ଣ ଜାଣିଲେ ଶ୍ରୀହରି । ନିକଟ ଅସିଥିଲେ କପଟ କରି । ଅଭାଗ୍ୟ କର୍ମେ ଯେ । ହେବା ନୋହିଲା ମୋହର । ୭୦ । ବଣିକେଶନ ଦଣ୍ଡରେ । ପୂଜା ଲଭୁଛନ୍ତି ଏ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ । ଜବଚନ୍ଦ୍ର ଭାବେ । ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କଲେ ଗୀତରେ । ୭୧ ।

ଚଢ଼େଇଆ ପଚାରିବାର ।— କାହିଁ ଅଇଲୁରେ ଚଢ଼େଇଆ ଭାଇ । ନାମ ଗୁଣ ତୋର କହ ବତାଇ । ଚଢ଼େଇଆ ପାଖକୁ ଯାଉଛୁ ତୁହି । ଏଠାକୁ ଆସିଛୁ କି କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ । ୧ ।

ଉତ୍ତର:—ଶୁଣ ଅହେ ଭାଇ ଘର ମୋହର ଯାହା । ଜାଜପୁରେ ଅଟେ ମୁଁ

ଦଣ୍ଡ ଚଢ଼େଇସ୍ପା । ଘରଣୀକ ଘେନ ହରଷ ମନେ । ପାଉଧ୍ୱ ପାଣିରେ ବୁଲଇ ବନେ । ୨ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ।— ଯାହା କହିଲୁ ହୋ ଚଢ଼େୟା ଭାଇ । ଶୁଣିଲେ ମନକୁ ପ୍ରତେ ନ ଯାଇ । କଥା କହିଲେ ଦେହ ଥରଇ । ପାଉଁଧ କରକୁ କେମନ୍ତ ହୋଇ । ୩ ।

ଉତ୍ତର ।—ଶୁଣ ଅହେ ଭାଇ କହୁଛି ସତ । ପଳାଇ ଗୋଡ଼ାର ଥଇଲ ହାତ । ଘଣେ ନ ଛାଡ଼ଇ ମୋର ସଙ୍ଗାତ । କଳ କରୁଥାଇ ଦିବସ ରାତ୍ର । ଏହାର ଚମ୍ଭାରୁ କର । ଭଲ ମନ୍ଦ କଥା କିଛି ନ ଜାଣିଲ ଲୋକରେ ଗଲେଣି ମର । ୪ ।

ଚଢ଼େଇଆଣୀ କହୁଛି ।— ଶୁଣ ଅରେ ବିଦେଶୀ ଭାଇ । ଏହା ଗୁଣ କସ କହିବ ମୁହିଁ । ଛତର ଖିଅର ବଡ଼ ବଢ଼ାଇ । ବଣେ ବୁଲ ବୁଲ ମାରେ ଚଢ଼ାଇ । ଦେହରେ ନାହିଁ ବଳ । ଝୁମ୍ପି କର ହେବେ କୋଠାରେ ପଡ଼ିବ ଅଖଡେ ଦୂରବ କାଳ । ୫ । ଭଲକୁ କହିଲେ ମନ୍ଦ ଛଳ । ମୋର ସଙ୍ଗେ ନିତ ଲାଗଇ କଳ । ହର ପାଙ୍କାଙ୍କ ଚରଣେ ଲୁଚଲ । ଦିନ ବଞ୍ଚଇ ମୁଁ କଷ୍ଟରେ ଚଳ । ମୋ ନାମ ଅଟଇ ଭୁଦ । କହିଲାଣ ବନେ ଚଢ଼େଇଆଣୀ ସଙ୍ଗେ ଚଢ଼େଇ ଲାଗାଏ ଦ୍ୱନ୍ଦ । ୬ ।

ଚଢ଼େଇଆଣୀ ଗୀତ

ପ୍ରାଣ ଧନ ହେ, ଶୁଣ ମୋର ଗୁହାରି ।

ମାଘ ଆଣି ଦଣ୍ଡ ଚୌବଳ ଶାସ୍ତ୍ର । ପଦ । ଦେଖ ଏହୁ ବିନ କେତେ ଶୋଭିବନ । ନାନା ପକ୍ଷୀମାନେ ଅଛନ୍ତି ପୂର । ଭୁକୁଟ ଧାତ୍ରୁ ଅଟ ବାଲଶୁଅ କଜଲ ପାଣ୍ଡୁଅ ବଢ ମାୟୂର । ୧ । ନାସୃଁ ... ଶୁଖ କହ୍ନେ ଲାଳ ଚାରୁ ସାଉଭବା ଦୂନା ପଞ୍ଚମ୍ର । ଧାନ ଶୁକ ବାଣୀ

ଏମାନଙ୍କ ଅର୍ଦ୍ଧ ,ଶିକ୍ଷାଇବା ବାଣୀ ଗୋବିନ୍ଦ ଦାସ । ୨ । ଦାବନା ତୋଳି ମାଉଁସ ବେଳାଇ ମସଲା ଗୋଲାଇ ରନ୍ଧନ ସାଧୁ । ଗୋବର ରଣ୍ଡାର ପାଣ୍ଠ ଉଠୁଥାଇ । ଯୋଷାକୁ ବେଢ଼ାଇ ଖେଦିବ ଧର । ୩ । ନୀଳକଣ୍ଠ ପକ୍ଷୀ ପୁଚ୍ଛଚୂଳ ଦେଖି ମନ ଗଲ୍ପ ଲୀଳା ମରୁଛି ପୁର । ରାଜ୍ଞ ପଢ଼ିବ ଆଜି ଦଣ୍ଡ ବେଗି କବିଚନ୍ଦ୍ର ଭାବ ପଦ ଉଚ୍ଚାର । ୪ ।

ଚନ୍ଦ୍ରାର ମାଉ ପାଇ ଚଢ଼େଇଆକୁ ସର୍ପ ଘାତ ହୋଇ ସେ ମରିବାରୁ ଚଢ଼େଇଆଣୀ ଚଢ଼ଇ ବକବାର । ଢ଼ଗ । ଅପ ଦେ ଜନେ । ଦରିଷ ଯତନେ । କିଣି ନେବ ପକ୍ଷୀ ଚଢ଼ାଇମାନେ । ଆଣିଛି ଶାରୀ । ଯତନେ ଧର । ମନ ଥିଲେ ଆସ ମୂଲ୍ୟ ପଚାର । ଆଣିଛି ଶୁଆ । ପାଠ ଭଲ ଥା ଶାସ୍ତ୍ର ନାଆଁ ମୋର ଅଦାନ କଥା । ଆଣିଛି ବଗ । କେନେବ କିଣି । ଚଢ଼ଇ ନା ମୋର ମଦନ ଲୁଣି । ଆଣିଛି ମଇନା । ହରିଡ଼ ପୁଚା । କହିବ ନାଆଁ ମୋ ପିତା ଲଳତ । ଆଣିଛି ପାରା । ପାଠ ଗୋବିନ୍ଦ । ମୋର ନାଆଁ ଅଟେ ସୁନ୍ଦରୀ ॥

କ ଅକ୍ଷରେ ମୋ ନାମ କମଳା । ଖ ଅକ୍ଷରେ ମୁଁ ଖଞ୍ଜନ ଡୋଳା । ଗ ଅକ୍ଷରେ ମୁଁ ଗଜଗମନା । ଘ ଅକ୍ଷରେ ମୁଁ ଘନ ଜଘନା । ଙ ଅକ୍ଷରେ ମୋ ନାଆଁ ଉମା । ଚ ଅକ୍ଷରେ ମୋ ନାଆଁ ଚନ୍ଦ୍ରମା । ଛ ଅକ୍ଷରେ ମୁଁ ଛନ୍ଦକାହ୍ନଙ୍କ । ଜ ଅକ୍ଷରେ ମୁଁ ଜଡିତ ହାର । ଝ ଅକ୍ଷରେ ମୁଁ ଝୁମୁକା । ଞ ଅକ୍ଷରେ ମୁଁ ନବରଙ୍ଗିକା । ଟ ଅକ୍ଷରେ ମୁଁ ଟେକ ସୁମନା । ଠ ଅକ୍ଷରେ ମୁଁ ଠିକ ଲପନା । ଜନମ କାଳେ ଥିଲି କୋଳେ । ଖୁଦ ନାଁଏ ମୋତେ ଅଣ୍ଟିଶାଳେ ।

ପଦ୍ମ ଅନ୍ତି ଦନ ଗୃହରେ ଚନା । ନାଅଁ ଦେଲ ମୋର ଲୁନ୍ଦନ
ସୁନା । ଛାନିଅ ଖୋଷାକୁ ବାନ୍ଧିବା ଦନେ । ଛଇଲ ବୋଲନ୍ତି
ରସିକମାନେ । ବାଘ ଦନ ମୋତେ ସ୍ୱଅଙ୍ଗ କର । ଗୁରୁଶ୍ରୀ ଡାକନ୍ତି
ଭୃଙ୍ଗକଗୋଷ୍ଠ । ଛଇଲ ବୋଲନ୍ତି ଘାନ ଦଅନ୍ତି । ଠାକୁ ନାଅଁ
ଦେଲେ ପଡସା ଘର । ଢ଼ଲାଇ ଗୃହିବା ଦନରୁ କନା । ସମସ୍ତେ
ବୋଲନ୍ତି ବାମ ନସୁନା । ମୋ ନାଅଁ ଗୁଣ ହୋଇଛି ଯେତେ ।
ମଦ୍ଧରେ ନ ଥିବେ ଯୁବତୀ ସେତେ । ଅକାଶରେ ତାରା ଫୁଟିଲେ
ଯେତେ । ମୋ ନାଅଁ ଗୁଣ ଅଟଇ ତେତେ ।

ଏଠାରେ ଚଢ଼େୟାଣି ମଣ୍ଡଳରେ ଚଢ଼େୟାକୁ ଖୋଜିବାର ।
ଚଢେଇ କେ ନେବ ଅସ ହେ । ରସିକ ହୋଇଲେ କଥାକୁ
ଜାଣିବ, ଘଣେ ନ ଯତବ ପାଶ ହେ ।

ଚଢେୟାଣୀ ଚଢ଼େୟାକୁ ଖୋଜ ଯାଇ ସେ ମରିବାର ଦେଖି କାନ୍ଦିବାର
ଗୀତ ।

ପର୍ବତ ଶିଖରେ ଜଳାବାଳୁଅ, ଚୁଅଁରେ ନ ପିଏ ପାଣି ।
ସୁବା ଦେହ ମୋର କପଟ ଧରିବ, କାହିଁ ଗଲେ ଗୁଣ-
ମଣି ହେ । ମୋ ସ୍ୱାଅଁନ୍ତ । ମତେ କଥା ପଦେ କହିଲେ କହନ୍ତୁ ।
ପର୍ବତ ଶିଖରେ ମହାଲିମ୍ବ ଗଛ ଖୁଞ୍ଚିଲେ ବହୁଛି ଖୀର । ଏକାଳେ
ଏକାନ୍ତେ କପଟ ବନ୍ଧୁବ ଧନ ତ ହେଲ ଅନ୍ତର ହେ । ମୋ
ସାଅଁନ୍ତ । ୧ । ପର୍ବତ ଶିଖରେ ଗଙ୍ଗ କୁନ୍ଦଲତା ଫରଙ୍ଗୋ
ଫୁଟିଛି ଫୁଲ । କାହା ସଙ୍ଗେ ମୁଁ ପେ, ଏ ଦନ ସାରିବ, ଧନ ମୋତେ
ଛାଡ଼ି ଗଲ ଯେ । ମୋ ସାଅଁନ୍ତ । ୩ । ସାପ ମାଇଲା କ ବେତାଳ
ମାଇଲା କ ଅବା ଖାଇଲା କୁଟ । ଦଅର ମୋର ଏ ବନେ ବୁଲୁ-
ଥିବେ ଛାଡ଼ିଲ ତାଙ୍କ ସଙ୍କେତ ଯେ, ମୋ ସାଅଁନ୍ତ । ୪ ।
ଦଅର ଦୁଅଙ୍କ ଗୀତ—ଏକୋ ହୋଇଲି କୁନ୍ଦଦନ୍ତୀ, କାନ୍ଦୁ କାହିଁ ବଲେ

କେଉଁ ଠାରେ ଛାଡ଼ିଦେଲ ମୋର ସାଇଁକ ।୧।
(ଚଢ଼େଇ ଭାଣୀ ଉକ୍ତି) ଯୋଡ଼ ଯାନ୍ତ୍ରରେ ଥ,ଅ ଯୋଇ ମୁଅଗ ଚୋର ରେ । ଅଗାଧ ସମୁଦ୍ର ଭେଳା ବୁଡ଼ିଗଲା ମୋର । ପଦ । ମର ଅଛ ଅଛୁ ଭାଇ, ଭଲେ ଦେଲେ ବାଧ ନାହିଁ । ଅଗ ବୋଲୁ ମୋତେ ନେଇ ବଇବୁ ଘରରେ ।୨। କାହିଁ କଲେ ଭୁନଦଲ୍ଲୀ ଦୋଉଛ ବାଇ ଲୋ । ମଳଠାରୁ ଅଭିନବ ଅସିବ ଭାଇ ଲୋ ।୩। ମଲ୍ ମୁଁ ଯେବେ ଭଲ ଦେଲ । ଅମୃତ ବଳକ ଗଲା । ତୋ ; କରମେ ଲେଖାଥିଲା, ଲପଡ ମୁହିଁ ଲୋ ।୪। ମୁଅଗ ନ କରଥିଭ ମୋ ପଣ୍ଟ ଯା ଯା ରେ । ବଡ ଭାଇ ମଲା ଭୁତ ହୋଇଲୁ ସ୍ୱଚ୍ଛା ରେ । ପଦ । ଏଥେ କେ ଗୁଣିଅ ଥିଲେ, ତାଙ୍କୁ ଡାକଆଣ ଭଲେ ବଳଚନ୍ଦ୍ର ଗୀତେ ବୋଲେ, ନାହିଁକ ଲଜ୍ଜା ରେ ।୫।

ଚଢ଼େଇ ସ୍ୱାଙ୍ଗଇର ଗୀତ ।

ମୋର ଭାଇ ରେ, ମୋର ଭାଇ, ମୋତେ କାହିଁ ଛାଡ଼ିଗଲୁ ତୁହି ରେ । ତୋର ଘରଣୀ କାହାକୁ ଦେଇ ରେ । ପଦ । ରେଣ୍ଡିଅ ବନ୍ଧୁପ ବୋହୂ ପରଦାପ ଦନେ କଉଥିଲ ମୁହିଁ ରେ । ଦୁଷ୍ଟ ଭୁତ ମତେ । ମାରିଥିଲୁ ନାତେ ମୋର ଦେହୁ ପ୍ରାଣ,ଛଡ଼ି ନାହିଁ ରେ ।୨। ନୂଆ ବୋହୂକୁ ମୁଁ ନୂଆ ନୂଆ ବେଳେ ଅଳପେ ଦେଇ ଅନାଇ । ସେଥି ପାଇଁ କେତେ କଳି କରୁଥିଲୁ । ମୁଁ ଏବେ ହେବ ଥିଆ ଥୋଇ ରେ ।୨। ହାଣ୍ଡିକ ଭାତକୁ ହାନ୍ଧ ପଡିସିଲେ, ବେଳେ ତତେ ନ ଅଣଇ । ହାଣ୍ଡି ଛିଅ ଭୁତ ମଲୁ ଯେବେ । ମୁଁ ତ ଏବେ ରହିବ ଅତନ୍ତ୍ରା ହୋଇ ରେ ।୩। ଏମନ୍ତ ସମୟେ ସୁଣିଅଁ ଅସିଲା, ବନେ ବଦଇବା ପାଇଁ । ବଳଚନ୍ଦ୍ର, ଚିର୍ ମିଳଣ ସେଠାର । ସେତ, ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ପଶୁଛନ୍ତି ରେ ।୪।

ଗୁଣିଆ ଡାକ।

କାହିଁ ଚହଲୁଛ ହେ ସର ହନୁମାନ । ମୁଁ ଡାକି ଦେଉଛୁ ଅସ୍ତ ବନ୍ଧନ । ଆସିଲା ଗୁଣିଆ ବାଜା ବଜାଇ । କଏ ଛେଡ଼ୁଅଛ ଅସରେ ଘର । ଯାହାକୁ ପେଷିବ କାଉଁରୀ ବାଣ; ବାଛିବା ଠାବରେ ଯିବ ପରାଣ । ହାଡ଼ୁଭଙ୍ଗା ମୁଷଳୀ ଫୁଲର ବାଣ । ମହାକାଲ ଭେଦ ଫିହାର ଠାଣ । କାଳେରେ ବାଣ ବାଜେ ନା ବାନ୍ଧ ବୋଲ ତାହାର ଅଜ୍ଞା । ସାତ ହନୁମାନଙ୍କର କୋଟି କୋଟି ଅଜ୍ଞା ।

ଗୁଣିଆ ମନ୍ତ୍ର । ଓଁ ଚଣ୍ଡୀ ଚଣ୍ଡୀ ମହାଣୀ ଚଣ୍ଡୀ; ଜ୍ଞଳବେତାଳ ଲହ ଲହ ଭୁଣ୍ଡୀ ଖାସ୍ତ ଚକ କାଉ ଭୁଷୁଣ୍ଡୀ; ଲାଗେ ଲାଗେ ନ ଲାଗୁ ବୋଇଲେ କାହାର ଅଜ୍ଞା, କାଉଁସ କାମଚଣ୍ଡୀଙ୍କର କୋଟୀ କୋଠୀ ଅଜ୍ଞା ।

ଗୁଣିଆଁ ଗୀତ ।।

ଗୁଣିଆଁରେ ମୁଁ ଗୁଣିଆଁ —ନା ଗୁଣିଆରେ ମୁଁ ନା ଗୁଣିଆରେ ପଦ । ଯେବେ ହୋଇଥିବ କଲ୍ୟା ଉପାସ୍ତ ତହିଁକି କହୁଛି ଶୁଣ । ସେ ମନ୍ତ୍ରକୁ ଯଉ ଝିଙ୍କିଣ କଷ୍ଟୁଥା । ଠେଙ୍ଗାରେ ହାଣ ହେ ।୧। ଯେଉଁ ମନ୍ତ୍ର ଭୁତ ଛଞ୍ଚେଦାଣେ ପୀଡ଼ତ କଥବା କଗବା ଜ୍ୱର । ସେ ମନ୍ତ୍ରକୁ ପୁଣ କାଉଁସ ଚଠଙ୍ଗୋଣୀ । ଛୁଟିବ ଛେପ ଯାହାର ସେ । ଏବେ ଏ ମନ୍ତ୍ରର ବସି ହୃଦୟର ସାଧିବ ମହାଣୀ ଚଣ୍ଡୀ । କହନ୍ତି ବୋଲେ ପାଇକ ଭେଟଲେ । ଧନ ନେଇ ପଡ଼ିଛ ଚଣ୍ଡୀ ଯେ ।୨।

ପାଇକ ପୁଅଙ୍କ ଗୀତ—ସାଲ୍ଲ ଭୁମ୍ ହଥ ଙ୍କରୈଗୋ । ଏକ ଅହମି ଙ୍କେ ମାର ଡ଼ାଲଙ୍ଗୋ । ପଦ । ଦକ୍ଷିନେ ହମାଜ ଖାନା

ଯିନା । ଛତ୍ରିଭେ ହାମାର ବସା । ହଉଷୋଡ଼ଡମେ ଭୁଞ୍ଜେ ୨
ଖାନା ଖୁଲଇଁ ଢେବେ ହାମ ତରଙ୍ଗେ । ୧ । ଇଡ଼ରା ଲଡକୀ ଦୋନ
ଅଦମି ଅସି ରହତ ଠାଢ଼ି । ଇତନା ହାଡ ଯଛାଁ ବୋଲତ ।
ହଲ୍ଲମେ ଲୁଟଇ ଲ୍ୟା ଧରଙ୍ଗେ । ୨ । ରଚନସିଦ ବରକନ୍ଦାଜଂ
ହାମରେ ନାମ ହୋତା । ଧରଙ୍ଗେ ଚୁଟ୍ଠୀ ଯବ୍ ସେ ଭେଠୀ ଖଣ୍ଡର
ଯୁଡା କୋ ଧର ମାରଙ୍ଗେ । ୩ । ପିଛେଅଶ୍ୱେ କଲକଟରେ; ଅଗୁ
ବଲନ ହାମ୍ । ଅନନ୍ଦ ଭବରନ୍ଦ୍ର ବାଚ; ମଦଠାଇଁ ଖେଦ ଦମ
ଢଲେଙ୍ଗେ । ୪ ।

ଏଠାରେ ସାହେବ ଓ ଝପାସୁଥିଙ୍ଗ ଅସିବ ।

(ଚଉକିଦାର ବା ଜଗୁଆଳୀ ସ୍ତ୍ରୀର ଗୀତ ।)

ମଦନା ମା ବୋଲି ମୋତେ ଡଏ ଡାକୁଛନ୍ତି ରେ । କାହାର
ଏତେ ଗରବ ଯିସା ଜଳୁଛରେ । ପଦ । ମଦନା ବାପକୁ ଝୁଡା
ହୋଇ ନ ପାରଇ ଛାଡ଼ା । ତାକୁ ଡଏ କଲ୍ପ ଲୋଡା, ଅଟ ଯାଉଛନ୍ତି
ରେ । ୧ । ପୁଅକୁ ବଉଛ ଜର । ହେଲାଣି ଦନ ସତର । ମଦନା
ଯିବା ଲୁମର । ପରେ ସୋଇଛି ରେ । ୨ । ଘରେ ମୋର ନ ଥି
ବୋହୂ, ତାହାକୁ ଜଗିବ କେହୁ । ତାକୁ ନାଡ ଗୁହିଁ ଗୁହିଁ ଦନ
ଯାଉଛି ରେ । ୪ । ବ ଅବା ମୋ ଗୁଣମଣି । ଡାକପର ଶୁଭାଲଣି ।
ଡଏ ମାଡ ମାଇଲାଣି । ଜଣା ନୋହୁଛି ରେ । ୩ । ଭବାନନ୍ଦ
ଭାବେ ଗୀତେ । ବ ଫଂକ ହେଲା ମୋତେ । ରହି ନ ପାରଇ ଏଥେ
ମୁଁ ତ ଯାଉଛନ୍ତିରେ । ୫ ।

ସାପୁଅ ଅସିବାର ତଉଦ ।

ମୁହିଁ ଅସିଲରେ ସାପୁଅ ଲୁଇ; ଯୋଡା ମୀଗେସର ବାଜା

ବନ୍ଧାଇ । ହର ପାର୍ବତୀଙ୍କ ହୁକୁମ ପାଇ । ଦେଖିଲେ ପାପକୁ ନେବ ଖେଳାଇ । ଆଠ ନାଗ ଷୋଳ ଚଣ୍ଡୀ, ବାର ଘୋଡ଼ା ତେର ନାଉ । ଶଂଖନାଗ, ପଦ୍ମନାଗ, ଦଅ ନାଗ, କେଉଟ ନାଗ, ଭ୍ରମର ନାଗ, ପାଣି ନାଗ, କୋଲଥିଆ ନାଗ, ଧୂଳିଆ ନାଗ, ଏ ରୂପେ ସ୍ୱରରେ ଆଠ ନାଗ, ଧୂଳିଆ ନାଗର ଦ୍ୱିଗୁଣ ସ୍ୱର ।

କଉଡ଼ିଚଣ୍ଡୀ, ଦଉଡ଼ଚଣ୍ଡୀ, ଗଳ୍ପଚଣ୍ଡୀ, କାହୁଅଚଣ୍ଡୀ, ଦଳଦଅଚଣ୍ଡୀ, ନାଗନଚଣ୍ଡୀ, ପର୍ବତଅଚଣ୍ଡୀ, ପବନାଚଣ୍ଡୀ, ଲଙ୍କାଚଣ୍ଡୀ, ଅରଣାଚଣ୍ଡୀ, ଶାଖାଅଚଣ୍ଡୀ, ଢରଳ ଚଣ୍ଡୀ, ଧୂଳଅଚଣ୍ଡୀ, ଲଉଅଚଣ୍ଡୀ, ରଣାଚଣ୍ଡୀ, ଏ ରୂପେ ସ୍ୱରରେ ଷୋହଳ ଚଣ୍ଡୀ ।

ପାତାଳୁ ମାଗନ ରଣା, ତେଣୁ ନ ପାରବ ପାଟ ଅଗଣା ।

କାଠଅ ଘୋଡ଼ା, ମଠଅ ଘୋଡ଼ା, ପର୍ବତଅ ଘୋଡ଼ା, ଲହୁଅ-ଘୋଡ଼ା, ପୁଷ୍ପଣା ଘୋଡ଼ା, ବେକଣା ଘୋଡ଼ା, ପଥର ଘୋଡ଼ା, ଯୋଡକା ଘୋଡ଼ା, ଗଇଳା ଘୋଡ଼ା, ନଳଅ ଘୋଡ଼ା, ଧୂଳଅ ଘୋଡ଼ା, ନାଳଅ ଘୋଡ଼ା, ଏରୂପେ ସ୍ୱରରେ ବାର ଘୋଡ଼ା ଜେର ଜାତିରୁ ଏମାନେ ଛଡ଼ା ।

ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ଫିଟାଇ ଭ୍ରମର ନାଗ । ଖୋଜ୨ ଆସି ଭେଟଲ ଏଥା ଏହିଠାରେ ସାପ ସାଉଡ଼ ଦିଅ, ତେଣୁ ବଧି ଦଣ୍ଡ ଚଣ୍ଡୀ ସ୍ୱା ମନ୍ତ୍ର, ମନ୍ତ୍ର ବହୁମନ୍ତ ଦେବ, ଏହିକ୍ଷଣି ଦେଖ ବିଷ ଝାଡ଼ ଦେବ ଏ ମନ୍ତ୍ର ଛଡ଼ି ଉଠିବ ।

ବିଷ ଝାଡ଼ିବାର:—ଓଁ ବଣର ବିଷ କାଳାନଳ ବିଷ ଗୁ, ବଣରୁ ବଳେ ଗଇର ଚାପ ଚଳୁଁ ଦଳଥିଲା ଯୈବେକ ଶେଷ, ସର୍ପ ଅଦ ପଡୁଁ ଋଷି ଲେଖ ଝଡେ ବିଷ ଝଡ଼େ, ନ ଝଡ଼ୁ କୋଇଲେ କାହାର ଆଜ୍ଞା, ଗଉର ପାର୍ବତୀଙ୍କର ବୋଟ ବୋଟ ଆଜ୍ଞା ।

ସାପୁଆ ଗୀତ ।

ଝାପ ଧଷ୍ଟାଇରେ, ମୁଁ ଆସିଛି ବଡ଼ ସାପୁଆ ।
ଛାଡ଼ି ଦେଲି ବାଘ, ଦେଖ ଏ ମନୁଷ୍ୟ, ଏହିକ୍ଷଣି ହେବ ଠିଆ ।
ପଦ । ସାପ ଧର ଧର, ବଳି ଗଳା ସର, ହେଲା ମୋ ବୁଢ଼ା ବୟସ
ସାଇ ସଙ୍ଗେ ଘେନ, ବୁଲୁଛି ଅବନୀ, କଇଲାଶ ବନେ ବାସ । ୧ ।
ଶରବର ବେଶେ, ବୁଲେ ନାନା ଦେଶେ; ମୁଣ୍ଡରେ ମୟୂର ଝୁଲ ।
ଈଶ୍ୱର ପାର୍ବତୀ ଠାରେ ମୁଁ ଭକତ । ବାନା ଉଡ଼େ ଝୁଲ ମଲ ।
କେତେ କେତେ ଜନେ, ବହୁମତ ମାନେ; ଦେଇଛନ୍ତି କେତେ ପର ।
ତୁମ୍ଭେ ଦେବା ପାଇଁ, ମାଗୁଅଛି ମୁହିଁ; ଦେଖି ଏ ସୁନ୍ଦର ନାରୀ
ଈଶ୍ୱର ପାର୍ବତୀଙ୍କ ହୁକୁମ ହୋଇଲା । ଭୂତରେ ପାଉଡ଼ ଭୂଠ ।
କବିଚନ୍ଦ୍ର ବୋଲେ ଚର୍ଣ୍ଣେ ଯ୍ୟା ଉଠିଲା; ନାଗ ଗଳେ ତାର କଣ୍ଠ ।

ଈଶ୍ୱର ପାର୍ବତୀ ଗୀତ:— ଅହେ ଦେବ ବିଶ୍ୱନାଥ, ଏଥିଯାରୁ ହେବ କାହା ଗରଭ ହେ । ତୁମ୍ଭେ ପ୍ରକାଶ କର ଭୂରତ, ଶଙ୍କର ହେ । ୬ । ଏଅନ୍ତେ ଶୁଣ ଗଉରୀ, ଶଉରାଣୀ ସଙ୍ଗେ ଘେନ ଈଶ୍ୱରୀ ଗୋ । ଏବେ ଆସିଣ ନଣ୍ଡିବ ଯଶ; ଗଉରୀ ଗୋ । ୧ । ଘେଉ କହ ବିଶ୍ୱନାଥ, ଗଉରୀ କେମନ୍ତେ ତୁମ୍ଭ ଭଗତ ହେ । ଯାହା ଶୁଣିମାକୁ ମୋର ଚିତ୍ତ ଥଙ୍କର ହେ । ୩ । ଏହି କାମନାରେ ଧନ, ମତେ ସେବା କଲ ହେଲି ନନ୍ଦନ ଗୋ । ପୁତ୍ର ନାମ ଦେଲେ ଚଇତନ, ଗଉରୀ ଗୋ । ୪ । ଆଜ୍ଞା ଦିଅ ବିଶ୍ୱନାଥ, ଗଉରୀ କେମନ୍ତେ ଆସୁ ଭୂରତ ହେ । କବିଚନ୍ଦ୍ର ଭାଷନ୍ତି ଏ ଗୀତ, ଶଙ୍କର ହେ । ୫ ।

ଏଠାରେ ଗଉରୀ ଆସିବାର ବନ୍ଦନା ।

ଜୟ ଜୟ ବ୍ୟାଘ୍ର ଦେବୀ ଦେବୀଙ୍କ ଉପରେ ଭୂ ମହାଦେବୀ । ଦେବ ବନ୍ଦରେବା ଚଲନ ଦେବ ଉତ୍କ ଜୟ ଭୈରବୀ । ୬ । ଉଦ-

ତଳେ ତୋ ମହିମା, ହିମାଳୟର ପ୍ରଭା ରୂପ ସୁଷମା, ସମାନଙ୍କୁ ନଅଣ୍ଟିବେ ରମା ଗୋ । ଶଇଳ ଜେମା । ୨ । ଯେ ମାଗଇ ତହେ ବର, ବରପ୍ର କରୁଣା ଲୋଚନ ନାଥ । ନିରବଧି ମୁଁ କରେ ଜୁହାର । କରୁଣା କର । ୩ । ତାରିଣୀ ନାମ ତୁମ୍ଭର ଭରତ ଖଣ୍ଡରେ ହୁଏ ପ୍ରଚାର । ଘୋର ପେଣି ନାଶ ଦୁଷ୍ଟ ଖିର ଗୋ । ଜନନୀ ମୋର । ୪ ମୋର ବନଷ୍ଟ କଷ୍ଟରେ, ତହେ ରକ୍ଷ କୃପା କର ସନ୍ତତେ, ତବେ କବିଚନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରେ ଗୀତେ ଗୋ । ଉତ୍କଳ ମତେ ॥

ଲାଖବିନ୍ଧା

ନଟବାଣୀ ବୃତ୍ତେ

ଅଗସ୍ତିଙ୍କ ପାଦ ଧରି । ବଳଙ୍କ ସ୍ୱଜନ ବିନୟ କରି । ପୁଣି ପଶୁରଲେ ସେ, କହ ଭାରତ ରସ ମାଧୁରୀ ।
ଅଗତ ପାଣ୍ଡବେ ଗଲେ । ଜତୁ ଘର ପୋଡ଼ି ବନେ ପଶିଲେ । ତହୁଁ କେମନ୍ତେ ସେ । ଯାଇ ଦ୍ରୋପଦୀଙ୍କ ବିଭା ହେଲେ । ୧ । ଇତି ହାସର ତତ୍ତ୍ୱ । ଶୁଣି ତୁମ୍ଭ ମୁଖୁଁ ହେବି ମୁକତ । ମୁନି କହନ୍ତି ଶୁଣ । ସ୍ଥିରେ ଶୁଣ ହେ ବଳଙ୍କ ନାଥ । ୩ ଇନ୍ଦ୍ରପୁର ପଟାନ୍ତର । ମହୀରେ ଉତ୍ତମ ପଞ୍ଚାଳ ପୁର । ରାଜା ଦ୍ରୁପଦ ସେ । ତହିଁ ହୋଇଛନ୍ତି ନରବର । ୪ । ଉପବନ ନାନା ବାସ । ଶିଖରେ ସ୍ଥାପିଣି ହେମ କଳଶ । ଅଣ ଗଜରେ ସେ । ରାଜା ପୂର୍ଣ୍ଣ କରଇ ଉଆସ । ୫ । ଉତତେ ବ୍ୟାସଙ୍କ ବର । ଯାଗ ଆରମ୍ଭିଲେ ସେ ଦଣ୍ଡଧାର । ହୋମ ଅନଳୁ ସେ । ଜାତ ହେଲେ ଅପୂର୍ବ ସୁନ୍ଦରୀ । ରୂଟଇ ଚନ୍ଦ୍ରାନନୀ ଜଳଜନେତ୍ରା ସେ ଗଜଗମନୀ । ଶୋଭା ଦେଖିଲେ ସେ । କାମେ ଧାଇଁ ହେବେ ସୁର ମୁନି । ୬ । ରୂପକୁ

ସମାନ ବର । ନଚାଇଲେ ତାହିଁ ମଞ୍ଚ ଉପର । ଦୂତ ପେଷିଣ
ଯେ । ରଜା ବଇଲେ ପୃଥ୍ୱୀ ନାହର । ୮ । ଦୂତ ଥିବାରୁ
ଚାଣ୍ଡବେ । ଜାଣିବାକୁ ବ୍ୟାସେ ଅସି ସେଠାବେ । ମହା ଲକ୍ଷକୁ
ଯେ । ତହିଁ ଯୋଡିଲେ କୂଟ ସ୍ୱଭାବେ । ୯ । ଦୂତ ମୁକୁତା
ପେଣ୍ଡା । ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ପୁରି ହୋଇଲା ମଣ୍ଡା । ସୁନା କଲସ ଯେ ।
ତହିଁ ବସାଇଲ ଘଣ୍ଟା ଗଣ୍ଡା । ଏକସ୍ତମ୍ଭ ସାତତାଳ । ବାଣ ଯେ ଖେ
ମୀନ ଦସେ ମଣ୍ଡଳ । ତହିଁ ଚଳନ୍ତୁ ଯେ । ଚକ୍ର ଭ୍ରମୁଅଛି ଅନ୍ତ-
ରାଳ । ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ଭୋଗ ବିସ୍ତାର । ସବୁ ଦେଶୁଁ ରଜା ଅସିଲେ
ବର । ଅଙ୍ଗ କଳଙ୍ଗ ଯେ । ବଙ୍ଗ ତେଲଙ୍ଗୀ କୁରୁନଗର ।
ଓଡ୍ର ନେପାଳ ଭୂପାଳ । କେରଳ ଶୈଳ କର୍ଣ୍ଣାଟ କୋଶଳ ।
ଲକ୍ଷେ ନୃପତି ଯେ, ଅସି ପୂରିଲେ ସଭା ମଣ୍ଡଳ । ଔରସ ପଞ୍ଚ-
ପାଣ୍ଡବେ । ବିପ୍ର ସଭା ମଧ୍ୟେ ମିଳିଲେ ସର୍ବେ । ରଜା ଦ୍ରୁପଦ
ଯେ । ପୂଜା କର କହନ୍ତି ପ୍ରସ୍ତାବେ । ଅନ୍ତେ ଜଗସନ୍ଧ ଶୁଣି ।
ବୋଇଲା କେମନ୍ତ ହୋଇ ହୁଲଣି । ଶୋଭା ଦେଖିବ ଯେ ।
କନ୍ୟା ମେଢ଼କୁ ଅଣାଅ ପୁଣି । ଅନ୍ତଃପୁରୁ ପରିବାର । କନ୍ୟାକୁ
ଅଣିଲେ ପ୍ରବେଶ କରି । ଗତି ସୁନ୍ଦର ଯେ । ସୂକ୍ଷ୍ମ ବଚନ
ସ୍ତୁତି କରଇ ।

—❋—

କଥନ ଅଗସ୍ତ୍ୟଙ୍କର— କର୍ଣ୍ଣ ଦେଇ ଶୁଣ ବଳଙ୍କେଶ୍ୱର । ଏ
ଅଟନ୍ତି ଧୀର, ଯାହା ହେବାର ହେ ଲାଖବାର । ହୋଇ ପ୍ରବେଶ
ଯେ । କନ୍ୟା ବଡେ କଲେ ମେଢ଼ପର । ଶଙ୍ଖତନ୍ତ୍ର ପରିବାର ।
କମଣ୍ଡଳେ ଜ୍ୟୋତି ତାରକା ପରି । ମଧ୍ୟରେ ଗୋରୀ । ପୂର୍ଣ୍ଣ
ଷଡଙ୍ଗ ଉପମାଧର । ସଙ୍ଗ ଯାଜନେ । ଗୃହଁ କାମଘରେ ହେଲେ
ଅଂଶ । ଗନ୍ଧର୍ବେ ସ୍ୱରବାଳ । ଗୁପତେ କେଶିକା ସଙ୍ଗତେ

ସ୍ୱଚ୍ଛ । ହେ ନୃପଶାଳ । ଅଛନ୍ତି ମିଳି; ଏ ସବୁ ମଣ୍ଡଳୀ ସର୍ବନାମରୁ
ଯେ । ଏବେ କହ ଗୋ ଦୁଃଖି ସଖୋକ । ଘନକେଶୀନୀ କହଇ
ଘୋର ଅଙ୍ଗ ବଙ୍ଗ କଳିଙ୍ଗ ସାଇଁ । ଅଛନ୍ତି ଏହୁ; ସଭାରେ ବସି
ଗୋ ତହେଁ ଅନାଇଁ । କାମ୍ବୋଜ ଥିବେଟି ଗୋ । ଲକ୍ଷ କହ
ପଞ୍ଚାଳ ଶ୍ରେଷ୍ଠ । ମତ୍ସ୍ୟ ବଙ୍ଗାଳ, ତେଲିଙ୍ଗ ମେଳ: ଗୋ ଏମନ୍ତ
ପାଲ । ତୋର କାମନ୍ତେ ଗୋ । ଅଛି ବଳବନ୍ତେ ସଭା ମଣ୍ଡଳ ।
ହେବେ ପ୍ରାଣସାଇଁ । ଉଭା ନେପାଳ ଭୂପାଳ । ଉଚତେ କେହନ
ପାଣ୍ଡବମାନ; ପେଷିଲ୍ଲବନ ଏବେକେ ଅସ୍ଥାନ । ଶିଶୁପାଳ ଏ ଗୋ;
ଜର-ସନ୍ଧ ଭୀଷ୍ମ ଦ୍ରୋଣ କର୍ଣ୍ଣ । ଛଟକେ ଏମନ୍ତେ ଶୁଣି । ହେଲ
ବାଜବାର ସମୟେ ମଣି । ରାଜ ଦୁଲଣି; ପୁଚ୍ଛନ୍ତି ବାଣୀ ଯେ
ପାଣ୍ଡବେ ପୁଣି । ଏଥେ କାହାନ୍ତି ଗୋ । ମତେ ତଥାଇ ଦେଅ
ନିଛଣୀ । ଜାଣ ସଖି ବିପ୍ରବେଶେ । ଜଣପାଞ୍ଚ ଶୋଭି ପାଣ୍ଡବ
ଦଶେ । ଅଛନ୍ତି ପାଶେ, ଉତ୍ତମ ଦକ୍ଷେ ଗୋ; ଅନାଅ ଲେଶେ ।
ଏହୁ ସମୟେ ଯେ । ଜରାସନ୍ଧ ଅସେ ଲକ୍ଷ ପାଶେ । ଧ୍ରୁମନ
ଉଠିଲା ଜାଣ ହଠାତ୍ ପଟ୍ଟରେ ସ୍ୱରୂପ ଯାଇ । ସକଳ ବୀର
ବର୍ଣ୍ଣବେ ପଟ୍ଟରେ ଗଲା ପଡି । କହ କେମନ୍ତେ ଯେ । ଲକ୍ଷବନ୍ଧି
ନେବେ ନାରୀ ହାରି । ନୃପ ପଞ୍ଚାଳ ନନ୍ଦନ । ନାମ ତାହାଙ୍କର
ଧୃଷ୍ଟଦ୍ୟୁମନ । କହନ୍ତି ତେବ । ସର୍ବ ସ୍ୱଜନ ହେ ଏହୁ ବଚନ
ଯେହୁ ବନ୍ଧିବେ ଯେ । ସେହୁ ନେବେ ଯୁବତୀ ରତନ । ଟେଡକର
ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱକୁ ମୁଣ୍ଡି । ଚୁପି ଥିବ ଜଳେ ଛାଇକୁ ଦୃଷ୍ଟି । ଲକ୍ଷେ ବଳନ୍ତି ।
ଧନୁ ସାଉଁଟି ହେ । ଟଙ୍କାରେ ଉଠି । ଲକ୍ଷ ବନ୍ଧିବ ଯେ । ମାଛ
ବାମନେତ୍ର ଯିବ ଫୁଟି ॥ ଠିଆହେବ ପଟ୍ଟାପ୍ରେରେ । ଠିକେ ଦୃଷ୍ଟି ହେବ
ଜଳ ଘଟରେ । ଏ ଅବସରେ । ଅର୍ଦ୍ଧ କଣ୍ଠରେ, ଯେ ଧନୁ ଯୋଡରେ
ବର୍ଣ୍ଣି ପାରିଲେ ଯେ । କନ୍ୟା ଧରିବ ହାତରେ । ତୋଳେ

ଦେଖୁଣ ସ୍ଵମାନ୍ ।। ଡେଙ୍ଗ ଉଠି ଅଗ ସେ ଅଙ୍ଗାସେନ । ପ୍ରତାନ୍ତର ସ୍ଥାନ, ମିଳ ବନ୍ଧନ ସେ କରେ ଗୁମାନ । ଧନୁ ଧରନ୍ତେ ସେ । ଛନ ଦ୍ଵାର ପଡ଼ିଲା ସ୍ଥାନ । ତମରେ କଳଙ୍କ ପଡ଼ । ତଳ ଗୃହ ଲାଗେ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ମୂର୍ତ୍ତି । ଉଠି ସଂଟେଇ । ପଞ୍ଚାରଙ୍କର ସେ କରନ୍ତେ ଗତ । ଖସି ପଡ଼ିଲେ ସେ । ଲୋକେ ବାହୁଡ଼ ମଥା ପୋତ । ଅଉ ଏକ ରାଜା ଥିଲା । ଅତି କ୍ରୋଧେ ପଟାପରକୁ ଗଲା । ଧନୁ ଧରିଲା । ଅଥିର ହେଲା, ସେ ତଳେ ପଡ଼ିଲା । ସର୍ବେ ହସିଲେ ସେ, ରଜା କରି ଥାଉଁ ଥାଉଁ ମଲା । ତହୁଁ କ୍ରୋଧେ ଶିଶୁପାଳ ତତ୍କ୍ଷଣେ ଉଠିଲା ଦେଖାଇବଲ । ଧନୁକୁ ଟଳ ଭାଗୁ କେବଳ ହେ, ନ ଟେକୁ ହେଲ । ହୋଇ ପଡ଼ିଲା ସେ, ସର୍ବେ ମାରିଲେ କରତାଳ ।। ଥିଲା ନର୍ଥର ନ ପଇ, ଥରାଇ ଓଳକୁ ସେ ଗଣପତି । ଧନୁ ଧରନ୍ତି । ଉଠନ୍ତେ ଦଣ୍ଡ । ସେ ଅତି ସଂଟେତି । ଟଳିଲ ପଡ଼ିଣ ସେ । ବେଗେ ବାହୁଡ଼ିଲା ମଥା ପଡ଼ି । ବୁଝୁ ଜରାସନ୍ଧ ଥିଲା ଦୃଢ଼ମତି କର ପଟାକୁ ଗଲା । ଧନୁ ଧରିଲା । ପହକ୍ କଲା ସେ ବାଣ ବନ୍ଦିଲା । ଲକ୍ଷ ନୋହିଲା ସେ । ମହା ଲଜ୍ଜାପାଇ ବାହୁଡ଼ିଲା ଧରା ମଣ୍ଡଳେ ପ୍ରଧାନ । ଧନଜ ଉଠିଲା ସେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ । ହସ୍ତିନା ନାନ । କଲା ଗମନ । ସେ ପଟାର ସ୍ଥାନ ୮ ଦେଖି କେଶବା ସେ ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କୁ କହିଲେ ବଚନ । ୧୯।

ସଖି କହିବାର ଚଉପଦୀ ।

ନିଲିନ ନନ୍ଦିନୀ ଏହି ହସ୍ତିନା ରାଜା ଗୋ । ନରପତି ମଣ୍ଡଳରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ମ ବୃଦ୍ଧ ଗୋ । ପଦ । ପଞ୍ଚପାଣ୍ଡବଙ୍କୁ ବନେ, ପଠାଇଲା କୁଟମନେ । ଦ୍ରୁପଦେ ହିଂସାସନେ ପାଉଛି ପୂଜା ଗୋ । ୧ । ପଲକରେ ଥିଲେ ଦ୍ଵାସ୍ତି । ପେଡ଼ିକେ ତୋ ବଞ୍ଚି ଏହି । ପେର

ଶ୍ୟାମା ଚନ୍ଦ୍ରମୁହିଁ । ନ ବହୁ ଲଜା ଗୋ । ୨ । ବାଇ ହୋଇଲୁ ତ ସଖୀ, ବଡ଼ ପାପୀ ରାଜା ଏହୁ । ବନ୍ଧିବ ଏ ଲକ୍ଷ୍ୟ ବାହୁଁ; ହେବଟ ସଙ୍ଗ ଗୋ । ୩ । ଭାବେ କବିଚନ୍ଦ୍ର, ଗୀତ, ଭରଷା ମୋ ଜଗନ୍ନାଥ । ଭେଟାଇ ଦେବେ ମୋ କାନ୍ତ, ଦଣ୍ଡେ ରହସ୍ୟ । ୪ ।

ମନ୍ତ୍ରପତି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ । ମନେ ଧରିଲା ସେ ଦୁଃଖ ଗୁମାନ ପଟାର ସ୍ଥାନ, ମିଳନ୍ତେ ହାନ; ତା ବେନି ନୟନ । ଅଶ୍ରୁ ବର୍ଷିଲା ସେ । ବାପ ପଶ୍ଚ ହେଲା ରାଜନ । ଯେତେ ନୃପ ଆଉ ଥିଲେ ଜଣେହେ ନ ଛାଡ଼ି ସର୍ବେ ବନ୍ଧିଲେ । ଲାଜ ପାଇଲେ । ତୃପ୍ତ ଅଇଲେ; ସେ ସର୍ବେ ରହିଲେ । ଦେଖି ଏ ସାଙ୍ଗ ଯେ, ପୁଣି ଦ୍ରୁପଦ ରାଜା କହିଲେ । ରହିଲେ ସର୍ବ ନୃପତି । ରଥୀମାନେ ଥିଲେ ବନ୍ଧି ଯାଉଛି । ଶୁଣି ଏ ସାଙ୍ଗ । କର୍ଣ୍ଣ ଉଠନ୍ତି, ସେ ଧନୁ ଧରନ୍ତି । ଗୁଣ ଚଢ଼ାଇ ଯେ, କେହେ ବନ୍ଧିବା କହ ବୋଲନ୍ତି ।। ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଦୁଷ୍ଟଦ୍ୟୁମନ । ଲଗଡ଼େ କହନ୍ତି ସ୍ୱରୂପମାନ । କାଳରେ ଧ୍ୟାନ; ରକ୍ତ ନୟନ, ହେ ବଳ ବଦନ । ମାଛ ନୟନ ହେ । ବାଛ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେବ ଶର ମୃନ । ବଳଷ୍ଟ କର୍ଣ୍ଣଙ୍କୁ ଭ୍ରମ । ବେଗେ ସୁଦର୍ଶନ ଚକ୍ରକୁ ଧର । ପେଷିଲେ ହରି । ଯିବୁ ତୁ ଘେନ, ରେ ଅର୍ଜୁନାଦର । ସପ୍ତରଥୀର ଯେ, ବାଣ ଦୂରୁ ଦେଇ ନିବାର । ସେହିରୂପେ ଚକ୍ର ଗଲା । ସନ୍ତେ ଲକ୍ଷର ତଳେ ଭ୍ରମିଲା । କର୍ଣ୍ଣ ଯେ ଭଲ; ଶର ବର୍ଷିଲା ଯେ ଚକ୍ର ବାଟଲା । ଲାଜ ପାଇଲା ହେ, ତେତେ ମହାରଥୀ କାନ୍ଦୁଥିଲା । ହାହାକାର ଏହି ପର, ହେଉ ସପ୍ତରଥୀ ଅର୍ପିଲେ ପେଷ । ବନ୍ଧି ନ ପାର; । ଲାଜରେ ମର ସେ ହୋଇଲେ ପାର । ଚକ୍ର ପେଷିଣ ଯେ, ତେବେଣ ସୁଷ୍ମା କହନ୍ତି ହର । ରଣେକେ ପଣୀ କହଇ । ଝମ ଏ ଲକ୍ଷ୍ୟକୁ ବିନ୍ଧିବା

ପାଇଁ । ନୋହିଲେ କେହି । ଭୁ-ଅଙ୍କୁଶେ ଶୋ ହୋଇଲେ ସନ୍ଧି,
ଦଣ୍ଡି ସଉଳା ଗୋ, ଗୀତେ କବିଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରକାଶଇ ॥

ଦାଇକା ବୃତ୍ତିରେ—କହନ୍ତି ଗୁପତେ । ବାଣି କୃଷ୍ଣ ଅଗେ
ହଳପାଣି । କେତେ ଧ୍ୟାନ କର୍ମ ସ୍ତୁତି । ହେଲା ବିରୂପ ହୁଲୁଣୀ ।
କିମ୍ପା ଏଥେ ଥିବା, କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଭୁଲି ନୋହିବାକୁ ଯିବା । ୧ ।
ଶୁଣିଅଛେଲି କହନ୍ତି ହରି । ଘଣେ ରହି ହଳଧାରୀ । ଶୀଘ୍ରେ ଏ ଲାଗି
ବନ୍ଧାକୁ । ଦେଖି ଯିବା ଦ୍ୱାରକାକୁ । ଯଦି ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ଥ ପାର୍ଥ, ଇନ୍ଦ୍ର-
ପୁରେ ଅଛନ୍ତି ତିନି ସମର୍ଥ । ୨ । ଦେଖିବେ ରାମ କହି । ଏଥେ
ଇନ୍ଦ୍ର ଅଛି ନାହିଁ । ଗଲା ପାର୍ଥ ଦେହି ହୋଇ । ଜମ୍ବୁଦ୍ୱୀପ ମଧ୍ୟେ
ସେହି ଗୁପ୍ତେ ଭଇ ମୋର, ବନ୍ଧୁକୁ କ ଲକ୍ଷ କହ ମୋ ଆଗର ।
ପଠାଇ କହନ୍ତି ହରି । ପାଣ୍ଡବେ ପ୍ରାଣେ ନ ମାରି । ପୋଷିଛନ୍ତି
ସଭା ପୁରି । ଦେଖ ବିପ୍ରବେଶ ଧରି । ପଦନେ ଏବେ ଚନ୍ଦ୍ର, ଏହିକ୍ଷଣି
ଲାଖ ବନ୍ଧିବ ଅର୍ଜୁନ । ୪ । ଉଦ୍‌ବେଗେ ପଞ୍ଚାଳ ରାଣ । ପ୍ରକାଶିଲେ
ସର୍ବେ ଶୁଣ । ଉତ୍ତରରେ ଅଛି ପୁଣ । ଚଣ୍ଡାଳି ଆଦ ବ୍ରାହ୍ମଣ
ଜାତି ଯେ ବନ୍ଧିବ; ଲାଖ ହେଲେ ସତ୍ୟ ସେହି କନ୍ୟା ନେବ । ୫ ।
ଶୁଣିଲେ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଧୀରେ । ଅର୍ଜୁନ ଉଠିଲେ ଖରେ । ତହିଁ
ଯାଇଁ ପଦ୍ମ ପରେ । ଧନୁ ଧଇଲେ ହସ୍ତରେ । ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖୀ ଦେଖି
ଏ ବୋଇଲେ କିଏ କେ ଗୋ ଦେଖ ସଖୀ । ୬ ।

—०୍୦—

ଦ୍ରୌପଦୀ— ଏ ସଖୀ ପଙ୍କଜାକ୍ଷୀ ନରେନ୍ଦ୍ରରୁ ଅନାରେ ।
କି ଏସେ ବିପ୍ର ବେଶେ ଅଛନ୍ତି ଏ କନା ରେ । ପଦ । ଧନ୍ୟ ଏ
ସୁବା ସୁନ୍ଦର । କୋଟି କାମ ପଟାନ୍ତର । ଶୋଭାକୁ ଦେଖି ମୋର
ମୃତି ଦୃଷ ରହୁନାହିଁରେ । ୭ । କିବା ଇନ୍ଦ୍ର ହର ହର । ବିପ୍ର ରୂପେ
ଅବତାର ବିନ୍ଧ ଲାଖ ମୋର । ସେହିବେ ଶୋଭନାରେ । ୮ ।

ବ୍ରହ୍ମ କେଶଗ୍ରେ ଛଣି । ବରନ୍ତ ଗମନ ଠାଣି । ବାଳଙ୍କ ଦର୍ପ ହାଣି, ଟେକିଛନ୍ତି ବାନାରେ । ୩ । ଦେଖ ମୋ ବାମ ନୟନ । ଷ୍ଫୁରଇଣି ଘନ ଘନ । ଏବେ ଭୁ ମନେ ଘେନ ସ୍ଫୁରଣ କାମନା ରେ । ୪ । ନଷ୍ଟେ ଲକ୍ଷ ଭକ୍ଷ ଏହୁ । ହେବ ମୋର ପ୍ରାଣଘାଇଁ । କବିଚନ୍ଦ୍ର କହଇ । ଦଇବ ଘଟନା ରେ । ୫

ଛଟକେ ବାମ ନୟନ । ଷ୍ଫୁରଇଣି ଘନ ଘନ । ଷଚ୍ଛବ ମୋ ଦୁଃଖ ମାନ । ଏ ସମୟେ ଅରଜୁନ । ୬ । ଛଳେ ଦୁଷ୍ଟଦ୍ୟୁମ୍ନଙ୍କୁ । ପଶ୍ଚରନ୍ତି କହ ଲକ୍ଷ ଭିବାକୁ । ଜାଣ ଦ୍ୟୁମ୍ନ କହିଲେ । ମାଛ ନେଙ୍କେ ବଜ୍ର ଭଲେ । ୭ । ଜ୍ଞାର ପାର୍ଥ ନମିଲେ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କଲ୍ୟାଣ କଲେ । ଯଶ ହେଉ ତୋର । ବ୍ରାହ୍ମଣ କୁଳକୁ କଥା ରହୁ ଚିର । ୮ । ଝଟତ ଅର୍ଜୁନ ତହିଁ । ଧନୁରେ ଗୁଣ ଚଢ଼ାଇ ଝିକି ଶର ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇ ମାଛ ନୟନ ଫୁଟାଇ । ଝଳଶର ଗଲା ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ସଭାରେ ପଡ଼ି ପ୍ରଣମିଲା । ୯ । ନଦାନରେ ବଜ୍ରଧର । ବଜାଇଲେ କମ୍ବୁସ୍ୱର । କଯୂନରୁ ଫୁଲହାର । ଛାଡ଼ିଲା ମାଛ ଲକ୍ଷର । ନଷ୍ଟେ ଏହୁ ଲକ୍ଷ । ବିନ୍ଧିଲା ବୋଇଲେ ସର୍ବେ ଏକ-ମୁଖ । ୧୦ । ଟେକେ ଜ୍ଞାନ କହେ ବାଣୀ ନ ପାରୁଛି କେହି ଜାଣି ଝାଣି ପବନ ବାଜିଲା । ପୁଷ୍ପମାଳା ଭୂତ ଗଲା । ଟୋକା ନନ୍ଦନାନ, ମିଳେ ଶଙ୍ଖ ବଜାଉଛି ଘନ ଘନ । ୧୧ । ଠିକେ ଅର୍ଜୁନ ଶୁଣିଲେ ମନେ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଚିନ୍ତିଲେ । ଠୁଳେ ଧନୁ ଇନ୍ଦ୍ର ଦେଲେ ପୁଣି ଶରକୁ ବିନ୍ଧିଲେ । ଠାଣି ଲକ୍ଷ ଭକ୍ଷ । ଭାଷେ କବିଚନ୍ଦ୍ର ଗ୍ରୀଥାଚନ୍ଦ ଭେଦ ।

ଚତୁପଦୀ— ଏଥୁ ଅନନ୍ତେ ଚଉଚ ଶୁଣ ସୁଜନେ ହେ । ଲକ୍ଷ ବିନ୍ଧିଲେ ମହାବଳୀ ଅର୍ଜୁନ ହେ । ପଦ । ମାଳ ଧର ରାଜବାଳୀ ଅସେ ବହନ । ଶକୁନଙ୍କ ପଠାଇଲେ ଯେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ । ମାମୁ ହେ ବେଗେ ଯାଅ । ବ୍ରାହ୍ମଣ ଅଟଗ ବଡ଼ । ବୋଲିବ କନ୍ୟା

ଗୋଷ୍ଠ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନଙ୍କୁ ଦିଅ । ଯେତେ ମାଗିବ ଧନ । ଭାର ପାସଙ୍କୁ ଯାଅ । ବିପ୍ର ତୁମ୍ଭେ କ ଏଥି ଗଞ୍ଜନ ହେ ।୧।

ଏମନ୍ତ ଶକୁନି ଠାରୁ ଶୁଣି ବଚନ । କ୍ରୋଧେ ଉତ୍ତର ଦିଅନ୍ତି କୁନ୍ତୀ ନନ୍ଦନ । ହେ ମନ୍ତ୍ରୀ ବେଗେ ଯାଅ କହ ତୋ ନୃପପାଇଁ ସେ ଧନ ନେଉ କେତେ ଭାନୁବଂଶୀର ଛେଉ । ଶୁଣି କ୍ରୋଧେ ଧାଇଁଲେ କୁରୁଙ୍କ ସର୍ବ ଭାଇ । ଅଗମ୍ଭିଲେ ବନ୍ଧନ ହେ । ତହିଁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିଲେ ଯେତେ ଦୁଷ୍ଟ ରାଜନ । ଜରାସନ୍ଧ ଆଦି ସର୍ବେ କଲେ ଗର୍ଜନ । ତା ଦେଖି ବୃକୋଦର । ସହୁଁତେ ଘୋର ବୀର । ଅର୍ଜୁନ ସଙ୍ଗେ ମିଶି ସର୍ବେ କଲେ ସମର । ଏ ସମୟେ ଅର୍ଜୁନ ବିନ୍ଧେ ମୋହନ ଶର । କଲେ ସର୍ବ ଦର୍ପ ଗଞ୍ଜନ ହେ । ମନ ପାଇ ଭେଳି ଉଠ ସକଳ ସୈନ୍ୟ । ପ୍ରାଣ ଧରି ପଳାଇଲେ ଯେଝା ଭୁବନ । ତହୁଁ ଦ୍ରୌପଦୀ ନାରୀ । ପାଣ୍ଡବେ ସଙ୍ଗେ ଧରି କୁଶଳ ଶାଳେ ଆସି କୁନ୍ତୀ ପାଦେ ଯୁହାରି । ବନ୍ଧୀ ବଢ଼ାଇ କନ୍ୟା ଆସିଲେ ନିଜ ପୁର । କବି ଚନ୍ଦ୍ର ଏ ଗୀତ ରଚନ ହେ ।୪।

ଶବରର ବିଦେଶୀ ଗୀତ ।

କହୁଛି ଲୋ ପ୍ରାଣେଶ୍ୱରୀ । କାଲି ଯାଉଛି ମୁଁ ବିଦେଶ କରି । ବସ ବସୁର । ନଦେବୁ ଗୋଷ୍ଠି । ମୋତେ ପାସୋର । କହ ଯାଉଛି ଗୋ, ରହ ଆସିବ ମୁଁ ଦିନ ଗୁରି ।୧। ଖଡ଼ୁ ଧର୍ଷ କଲେ ଗାର । ଖଟୁବାର ହେବ ଦିନ ପନର । ଖୁରଏ ମୋର ପାଖୁ ଅନ୍ତର ହେଲେ ନାଗର ଖୁଣ୍ଡ ହେଉଛି ହେ, ଝୁର, ମଉଳି ଏଥର ।୨। ଗୁମାନଜି ମୋର ସେନ୍ୟ ଗଡ଼ିଲ ତୋନ୍ଦ ପାଇଁ ଲୁଗା ମାନ, ଗୁଡ଼ି ଗନ୍ଧନ୍ତୁ ଆଣିବି ଧନ, ନୂଆ ବଂଶନ; ଗୋଳ କାଣୀରେ ଗୋ । ମୋତେ ଦର୍ପିକାର ସ୍ୱବଚନ ।୩। ଘରୁ ଯେତେବେଳେ ଯିବ । ଗଡ଼ୁ ଘଟକା ମୋ ହରଡ଼ ଚାକି । ଘୋର ଦୁର୍ଜୀବ, ଜୀବନ ତାଙ୍କ, ଧାମ [illegible],

ଘାଣ୍ଟି ଦେବଚ୍ଛ ହେ । ମୋର ଭୂଷଣରୁ କସ ଲୋଭ ॥ ଲୁଣାନ ଧର
ତୋ ଛଲେ । ଉଲ୍ଲସରେ ବାଣୀ କହ ତୁମ୍ଭେ ମତେ । ଉଠି ଭୁଉତେ
କୋଳଲୁ ମତେ । ନଅ ସୁରତେ । ସ୍ୱର ଦନକୁ ଗୋ । କଣ୍ଠ କର
ଯାଉଚ୍ଛ ମୁଁ ସତେ ॥ ଚନ୍ଦ୍ରା ଲଭିବ ଅଶେଷ । ସ୍ୱଭଦନ ଦେବ
ସୁଣ ବିଶେଷ । ଚଇତ୍ର ମାସ, ଚନ୍ଦ୍ରମା ହାସ; ଲାଗିବ ବିଷ
ମୋତେ ପ୍ରଭଣ ହେ । ଧନ ନ ଯାଅ ଦୂର ବିଦେଶ ॥ ଛନ ନ
କହୁଚ୍ଛ ସହ । ତୁଇ ତୋ ଦେହକୁ ଯାଉଚ୍ଛ କହ । ଛ ଦନ ଯାଇ
ରହିବ ନାହିଁ; ଅଧିବ ଥାଇଁ । ତୁ ମୋ ଜୀବନରେ । ଏତେ
ବିମନା ଧରୁ କପାଇଁ ॥ ଜାଣିଚ୍ଛି ତୁମ୍ଭର ସ୍ୱଭ । ଯେବେ ଦେଖି-
ବଚ୍ଛ ଅନ ଯୁବତୀ । ଯିବ ତା କତ, ରହିବେ ମାତ୍ର ଦବସ ରାତ୍ରି
ମତେ ଛାଡିବ ହେ । ମୁଁ ଯେ ଦପର ଯଭିବ ପ୍ରୀତ ॥ ଝଲକ ବଉନା
ମୋର । ଝୁରନ୍ତି ସରବ ୧ତା ଗୁଣ ଭ୍ୱର । ଝୁଲୁ ଥିବାର
ଝଲକା ତୋର, ନୟନ ଠାର, ମନେ ପଡିଲେ ଗୋ ।
ମୋତେ ଦବସ ହେବ ଅନ୍ଧାର ॥ ନ କହ ଅଉ ସଭ୍ରଗେ ।
ନୂଆଁ ନାସ୍ତି ବେ ଦେହଲେ ଅଗେ ଚାହାର ସଙ୍ଗେ; ସୁନ୍ଦରଙ୍ଗେ
ଭ୍ରମାଇ ବେଗେ, ମନ ମୋହବ ହେ । ମୋତେ ପାଶୋରିବ ସେନ୍ଦ୍ର-
ଲାଗେ ॥ ଟଳିବ ନାହିଁ ମୋ ମନ । ଟେକି ଚାହୁଁ ତୋର ଚନ୍ଦ୍ର
ବଦନ । ତୃଷ୍ଣାଏ ଘନ; ହୋଇଲେ ଧନରେ, ଯିବ ଜୀବନ, ମୁଁ
ନୋହିଲେ ରେ ଧନ, ତୋ ଅଧର ସୁଧାପାନ ॥ ଠକ ପଣ କର
କେତେ । ଠକ ଭଣ୍ଡି କହ ଯ ଉଚ୍ଛ ମତେ । ଠିକରେ ସତେ
ମୋର ଅଗ୍ରତେ, କହ ତୁଉଁତେ, ଦସ ଭୂଷଣ ଯେ, ଅଣି ଥିବଟି
ଲୁହାଅ ଗିତେ ॥ ଡେଉଁଥ ସୁନା ନଳା ଡାଲୁଥିବ ଧାଡେ
ବାଜେଣି ବଳା । ତେଇଁ ଚମ୍ପଲା; କଂସାରୁ ଖୋଲା; ଝୁଣ୍ଟିଆ
ବଳା; କଣ୍ଠ ତଳେ ଗୋ । ଅଣି ଦେବ ସୁପସୋସ୍ତ ମାଳା ॥ ଚଳାଇ
ଖୋଷା ଖୋସିଲି, ତମ ଝରକାଠି ଖୋସିବ ବୋଲି । ତମ

କହିଲୁ, ଜାଣି ନ ଥିଲୁ; ଶରଧା ହେଲୁ, ଏତେ ବେଳକୁ ଯେ,
ମୁଁ ତ ହୋଇଛି ଭୁଜାକୁ ଖାଲି ॥ ଅରେ ମୋ ରତନ ଗଣ୍ଠି; ଅଣି-
ଦେବ ନଟ୍ଟେ ମୁଁ ଝଁସ୍ୱକାଠି । ଅରେ ବନ୍ଧୋଷ୍ଟୀ; ଏହି କଥାଟି,
ନହଉ ଧାଷ୍ଟି, କେସ୍ୱ ଶିକୁଳ ଗୋ, ତୋର କାନ୍ଧକୁ ପଡିବ
ଲୋଟି ॥ ଢନ ତୋଳା ମଲ୍ଲିକଢ଼ୀ, ଚଳସି ମୋ ପାଇଁ ଅଣିବ
ଲୋଡ଼ି । ତହିଁକି ଘଡ଼ା, ଭାଠଙ୍କ ଯୋଡ଼ି; ଥିବ ପଞ୍ଜାତ; ନଟ୍ଟେ
ଅଣିମ ହେ । ଲୋଭ ନ ରଖି ମୁଣ୍ଡି କଉଡ଼ି ॥ ଅଳୁଥିବ ନାସା-
ମଣି । ଥିଲେ ହୋଲ ଦଣ୍ଡୀ ଅଣିବ କାଣି । ପେଟୋ ପାଣୀ; କର
ମିଢଣୀ, ଗୁହିଁବା ଷଣୀ, ତୋର ଶୋଭିତେ ଗୋ, ଯୁବା ଦମ୍ଭ
ଫକାଇବ ହାଣି ॥ ଦ ଫୁଲଅ କଲା ଶାଢ଼ୀ, ଦ ଝଙ୍କା ଦଗଣା ମୂଲ
କଉଡ଼ି । ଦେଖିବୁ ଫେଡ଼ି, ବାଦନ ପଢ଼ି; ଅଣିମ ଲୋଡି; ବାଘ
ଖୋଜଲୁ ହେଁ, ନ ମିଳଲା ଅପିଛୁ ବାହୁଡ଼ି ॥ ଧରି ଭୂଷଣ ହେ।
ପାଇଁ; ଧନ ସରୁ ପଡ଼ିଛି ଅଣିବ ମୁହିଁ । ଧର ଭୁ ସହି, କୋଳେ
ବସାଇ; ଚୁମ୍ବନ ଦେଇ ରସେ ରସାଇ ଗୋ । ଯଦ ବଦେଶୀ
ଶରଧା ହୋଇ ॥ ନବ ନାଗର ଛଇଲା, ନାନା ରଙ୍ଗେ କହି ପାରୁଛି
ଭଲ । ନାହିଁ କେ କଲୁ; ଜଣା ନ ଥିଲୁ; ଏ ବୁଦ୍ଧି ଥିଲୁ; ସବୁ ସହିଗ
ଯେ । ବିହି ପୁରୁଷ ଠାରେ ରଖିଲୁ ॥ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ମନ୍ତ୍ରଲେ ସହି; ପରହେ
ନ ଯିବ ନାରୀ ଜାତିକ । ପରକୁ ଦେଖି; ତର ଉପେକ୍ଷି, ମାନଧ୍ୟେ
ରଖି, କୋଳ ଛାଡ଼ି ଗୋ । ଏହା କେତେ ବଡ଼ାଇବ ସଖୀ ॥
ପାଜଲ କହୁଛ କେତେ । ପଞ୍ଚତ ହେବନ୍ତି ବର୍ଣ୍ଣିଲେ ସତେ ।
ପୁରୁଷ କେତେ, ଅଛନ୍ତି ଯେତେ, ନାରୀ ନମନ୍ତେ; ପ୍ରାଣ ହାରନ୍ତି
ଯେ, ସେହେ ରସିକ ଜାତି ସମସ୍ତେ ॥ ବଡ଼ ହେଲେ ନାରୀ ଜାତି
ବୟସ ମଦରେ ପାର ହୁଅନ୍ତି । ବୁଲି ଗୃହାନ୍ତି, ପୁରୁଷ ମଢ଼ି; ହର
ନଅନ୍ତି ନନା ବପୁକୁ ଗୋ । ଛଳେ ନ ଥାଏ ତାଙ୍କର ଭୀତି ॥ ଭଲ
ପଣ ଭୁମ୍ଭେ ଛାଡ଼ି, ତରଷି ନ କହ ଦେଖାଇ ବାଁଦ୍ର । ବଚନ ବଜ

ହେଲେ ନବାଜ; ଧଉଟେ ଗୋଲ୍ଡ ନାସ ସକଟଲ ହେ । ଭୁମ୍ଭ ମବ୍ବଭୁକ୍ତ ବକ୍ର ବାଡ଼ ॥ ଯାଇ ଜାଉ ଅକାରଣେ । ମହୀରେ ନେଉଛୁ ପୁରୁଷ ପ୍ରାଣୀ ମଲ୍ଲାନ୍ଥ ପୁଣ । ଲୋଭ କରଣ, ଲଙ୍କା ଗ୍ରବଣ; ସବେ ଜାଣନ୍ତି ଯେ । ଏଣ୍ଣ ନାସ ଜାଉ ଅକାରଣେ ॥ ଜାଣି ନାହିଁ ଭୁମ୍ଭେ ଭଲ । ଯେତେବେଳେ ବହ୍ମ ସୃଷ୍ଟି ସର୍ଜିଲ । ଯୁବତୀ କଲ; ଅଗ ଗଢ଼ିଲା ହେ; ବୀଜ ଯୋଡ଼ଲା ଉଦ୍ଧ ପୁରୁଷ ହେ । ଜାଉ ହେଲନ୍ତି କଥା ରହିଲା ॥ ରସିକା ଉଚ୍ଚନ ଗୋଟି, ସ୍ୱଗ ବନ୍ଧିଲୁକ ବୃନ୍ଦି ନ ପାର ରହସ୍ୟ କର, ଏହା କଥା ହାଗ, ହସିଲା ଘର; ତହେ କହିଲ ଗୋ, ଭୁତ ଭଗ୍ନିଲୁ ଶାସ୍ତ୍ର ବିଶ୍ୱର ॥ ଲାଜ ପାଇବନ୍ତ ସବେ; ଲଗ-ତରେ ବାଣୀ କହୁଛ କେତେ । ଲାଗି ମୋ ସାଥେ, ନବଇଁ ଗୀତେ ଢ଼ମାଲ ଗୀତେ, ଜନ୍ମ ଶୁଣୁଛ ହେ । ଭୁମ୍ଭେ ପୁରୁଷ ଜାଉ ସମସ୍ତେ ॥ ବରବରନା ଭୁ ମୋର । ବାରେ କୃପାକର ହୃଦେ ବଗ୍ଗୁର । ବଦେଶ ଦୂର, ଯିବ ଏଥର, ମେଲାଣି କର ଦଣ୍ଡିପାନ୍ତୁଛୁ ଗୋ । ଧନ କାହିଁକ କରୁ ଉତ୍ତର ॥ ସବେ ଖଡ଼ଜବ ଧନ; ସରବ କପର ମୋହର ହନ । ବେନ୍ନ ନପୁଜ, ପୁରବ ବନ; ହେବନ୍ତ ଷିନ୍ନ, ଶୀଘ୍ର ଅଯିଲେ ଛେ । ଯାଇ ସେବା କରବା ଇଶାନ । ହରଣୀ ନେତ୍ରି ମୋହର । ହରଙ୍କ ଚରଣ ସ୍ମରଣ କର । ହରବୁ ଘୋର, ଦୁରନ୍ତ ଘୋର, ଦୁଃଖ ଅପାର, ହର ଚରଣ ଗୋ । ଏକା ସଂସାରର ମୋକ୍ଷ ଦ୍ୱାର ॥ ଖ୍ୟଲ ପ୍ରବନ୍ଧ ରସ, ସମେ କବିଚନ୍ଦ୍ର କଲେ ପ୍ରକାଶ । ସଜ୍ଜନଙ୍କ ତୋଷ, ଏକ୍ଷ ରହସ୍ୟ; ମନ ଉଲ୍ଲାସ; ଜମ୍ଭୁ ଶଙ୍କର ହେ । ଭୁମ୍ଭ ପାଦେ ରହୁ ମୋର ଆଶ । ୩୦ ।

ଶଭ୍ରାଣୀ ଗୀତ ।

ହେ ଜୀବ ଜୀବର ଧନ । ଚଇତ ମାସରେ ଜନ୍ମ ନନ୍ଦନ । ବାଇଧନ ହେ, ତାଙ୍କୁ ନାଆଁ ଦେଲ ଚଇତନ । ୧ । ଯୋଡ଼

ମୋ କପାଳ ଗଣ୍ଡା । ଚଇତନ ପୁଅ ପାଏ କଷଣ । ବାଇଧନ ହେ ତୁମ୍ଭେ ବଇଦ ଡକାଇ ଅଣ । ୨ । ଶଉରାଣୀ ବାଣୀ ଶୁଣି । ବଇଦ ଡାକଇ ଶଉର ମଣି । ବାଇଧନ ହେ, ଭାଷେ କବିଚନ୍ଦ୍ର ଗୀତେ ପୁଣି । ୩ ।

ଶଉର ବୈଦ୍ୟଙ୍କୁ ଡାକିବାର ଗୀତ ।

ବୈଦ୍ୟରାଜେ ହେ; ବୈଦ୍ୟ ରାଜେ । ବହନ ଆସ କହେ । ଚଇତନ ପୁତ୍ର ମୋର । ପାଇଲା କ୍ଲେଶ କହେ । ପଦ । ଏବା ମୁ ହଇଲି ଷଣ୍ଡ । ବପଡ଼ି ପଡ଼ିଲା ମାଡ଼ । ଭୂତ କି ରାକ୍ଷସ ବେଢ଼ି ନଲାଣି ଗ୍ରାସ । ୧ । ଧନକୁ ନାହିଁ ଖାତର । ବହନ ଉପାୟ କର ଏ ପୁତ୍ର ବଞ୍ଚନେ ମୋର । ବୃଦ୍ଧକୁ ବଞ୍ଚା ହେ । ୨ । କ ବୁଦ୍ଧି କରିବ ମୁହିଁ । ବୁଦ୍ଧି ମତେ ଦିଶୁନାହିଁ । ଡାକୁଛି ଅକୁଳ ହୋଇ; କଷ୍ଟ ନାଶ ହେ । ୩ । କବିଚନ୍ଦ୍ର ଭାଷେ ଗୀତେ । ବୈଦ୍ୟ ଶୁଣି ସନ୍ତୋଷ ଚିତ୍ତେ । ତକ୍ଷଣେ ମଲ୍ଲ ଅଗ୍ରତେ । ହେଲେ ପ୍ରବେଶ ହେ ।

ବୈଦ୍ୟ ଗୀତ ।—ବୈଦ୍ୟ ବୋଲି କିଏ ଡାକ ଦେଉଛି ରେ ମୋତେ । କାହାର ଭୁଣ୍ଡ ଏ ବାଉ, କୋହୁଛି ରେ ମୋତେ । ପଦ । ମୁଁ ହୋଇଛି ରାଜ ବୈଦ୍ୟ, ବ୍ୟାଧି ଚିକିତ୍ସ, ମୋର ପଦ । ଘୋଡ଼ା ପାଲଙ୍କିରେ ଚଢ଼ି । ଯାଉଛିରେ ମୋତେ । ୧ । ଧନକୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ମୋହର । ଲାଗୁଛି ଟଙ୍କା ପନର । ଅଧୁ ନତ ଅଧଷେର । ଆଉଚରେ ମୋତେ । ୨ । ବଇଦ୍ଧଅଣି ମୋ ସହ । ଦଣ୍ଡେ ମୋତେ ଛାଡ଼େ ନାହିଁ । ଯେତଣେ ଗଲେ ତେଣେ ସେହି । ଯାଉଁଛି ହେ ମୋତେ । ୩ । ଯାହାର ଦେଖିବି ନାଡ଼ । ତାହାର ଦେବ ମଲ୍ଲୁଡ଼ । କବିଚନ୍ଦ୍ର ଗୀତେ ଯୋଡ଼ । ଦେଇଛିରେ ମୋତେ । ୪ ।

ଈଶ୍ୱର ପାର୍ବତୀଙ୍କ ସମ୍ବାଦ ଗୀତ ।

ଅହେ ପ୍ରଭୁ କୈଲାସୀ । ଗଉରୀ ଚଉରା ହେଲା ଏପରି ହେ । ଅତ୍ର କେ ଅଛୁ ବଡ଼ ବସ୍ତୁରି । ଶଙ୍କର ହେ । ୧ । ଶୁଣ ଅଟେ ଗୋ ହୈମବତୀ । ଅନ୍ୟେ ଶବର ଅଟିବ ଏଥି ଗୋ । ଶବରୁଣୀ ସଙ୍ଗେ ହୋଇ ସାଥି । ଗଉରୀ ଗୋ । ୨ । ଅହେ ପ୍ରଭୁ ଭୂତନାଥ ଶବର କପଟ ତୁମ୍ଭ ଜଗତ । ତାହା ଶୁଣିବାକୁ ମୋର ଚିତ୍ତ । ଶଙ୍କର ହେ । ୩ ବ୍ୟାଧି ପୀଡାପାଇ କ୍ଳେଶେ । ଅମ୍ଭଙ୍କୁ ସେବଲେ ଚଇତ୍ର ମାସେ ଗୋ । ଅମ୍ଭେ ବର ଦେଲୁ ତାଙ୍କୁ ତୋଷେ । ଗଉରୀ ଗୋ । ୪ ଅଲ୍ଲା ହଅ ବିଶମ୍ଭର । ଶବରୁଣୀ ସଙ୍ଗେ ଯେଣେ ଶବର ହେ । ଅସ୍ତୁ କବିଚନ୍ଦ୍ର ଭଣେ ଗୀତ । ଶଙ୍କର ହେ । ୫ ।

ଶବର ଆସି ବନ୍ଦନା କରିବାର ଗୀତ ।

କୈଳାସ ଶିଖରବାସୀ । କାଳକୂଟ ଭକ୍ଷ ହେ ଦେବ କାଶୀ । ଶଙ୍କରହେ ମୋ ଦୁଃଖ ଦଅ ବିନାଶି । ଶଙ୍କର ହେ । ୧ । ଖଲ ଭସ୍ମ ବିନାଶନ । ଖଣ୍ଡ ପରଶୁଧର ବୃଷ ଆସନ । ଶଙ୍କର ହେ । ସାଧ କଲ୍ଲ ତ୍ରିହୁଲ୍ଲାନ । ଶଙ୍କର ହେ । ୨ । ଗତ୍ରୁଷୁ ପତି ଗିରିଶ । ଗଣେଶୁ ବପତ୍ତି କରୁଛ ନାଶ । ଶଙ୍କର ହେ । ଗଙ୍ଗାଧର ବ୍ୟୋମକେଶ । ଶଙ୍କର ହେ । ୩ । ପିଙ୍ଗଳ ଶ୍ରୀମୁଖ ଶୋଭା । ଘୂର୍ଣ୍ଣିତ ଲୋଚନ ରକ୍ତିମା ପ୍ରଭା । ଶଙ୍କର ହେ । ଯେନ ଯେନ ମୋର ସେବା ଶଙ୍କର ହେ । ୪ । ଭୁଜଙ୍ଗ ନାଗ ପବିତ୍ର । ଉଦରେ ଶୋଭାବନ କୃତ୍ତି ଛତ୍ର । ଶଙ୍କର ହେ । ଉମାପତି ଶୁଭ୍ର ଗାତ୍ର । ଶଙ୍କର ହେ । ୫ । ଚନ୍ଦ୍ରମା ମୁକୁଟ ଶିରେ । ଡହଟେ କୁଣ୍ଡଳ ଶ୍ରୁତି ଯୁଗରେ । ଶଙ୍କର ହେ । ଚମକାଏ ଘ, ଘ, କାର । ଶଙ୍କର ହେ । ୬ ।୦ ଛଟେଳ ନେତ୍ରେ ଅନାଇ । ଭସ୍ମରେ କାମକୁ ଦେଇଛ ଦହି । ଶଙ୍କର ହେ । ଛବି ବନ୍ଧ ଉମାସାଇଁ । ଶଙ୍କର ହେ । ୭ । ଜୟ ଜୟ ମହେ-

ଶିର । ଜନକଙ୍କ ରକ୍ଷଣ ଡ଼ମ୍ବରୁ ଧର । ଶଙ୍କର ହେ । ଜଟା କେଶ
କି ସୁନ୍ଦର । ଶଙ୍କର ହେ । ୮ । ଝୁମକ ଘାଗୁଡ଼ି ମାଳ । ଝଙ୍କାର
ନୃତ୍ୟରେ ହୋଇଛି ମେଳ । ଶଙ୍କର ହେ । ତାଣ୍ଡବରେ କର
ଖେଳ । ଶଙ୍କର ହେ । ୯ । ନମୋ ନମୋ ନୀଳକଣ୍ଠ । ନାମ
ବୋଲୁଅଛି ଯୋଗୀଙ୍କ ଶ୍ରେଷ୍ଠ । ଶଙ୍କର ହେ । ନିବାର ମୋର
ସଂକଟ । ଶଙ୍କର ହେ । ୧୦ । ଠଙ୍କଧର ପଶୁପତି । ଟିକାଏ
ମୋଦ୍ବର ଯେଉ ବନଛି । ଶଙ୍କର ହେ । ଠାଳଦଅ ଭବ ଗତି ।
ଶଙ୍କର ହେ । ୧୧ । ଠକ ପଦ୍ମପାଦେ ଧାୟୀ । ଠିକେ କବିଚନ୍ଦ୍ର
ଗୀତେ କହଇ । ଶଙ୍କର ହେ । ଠାବରେ ମାଗୁଛି ତ୍ରାହି । ଶଙ୍କର
ହେ । ୧୨ ।

ଶବରଣୀ କୋଳ ବିକା ଗୀତ ।

ଆସ ସୁଜନେ, ହେ । କିଣି ନେବ ପର୍ବ କୋଳ । ଆସ ସୁଜନେ
ହେ ପଣିନ୍ତୁ ଯୋଡ଼ାଇ ଯତନେ ରଖିଛି ଦେଖିଲେ ହେବ ବାଉଳ ।
ପଛ । ବଉଳ କୋଳର ଅଧରୁ ମଧୁର ଯେବେ ଦେଉଥିବ ଶୃଷ୍ଟି ।
ଗୁଥିଲ୍ଲଣୀ କୋଳ ଅଉ ଖଟ୍ଟା ଭଳ ମନ ରୁନ୍ଧି ଥିବ ଲକ୍ଷି । ୧ ।
ଗାଙ୍ଗବର ଉର ପୃଥୁଲ ସୁନ୍ଦର ପନ୍ତ ଥିବ ଯେବେ କର । ଅନ
କୋଳୀଷ୍ଟାକୁ ନେବକ ଗୃଧ୍ରାଙ୍କୁ ସମ୍ପଦ କରିବି ଜ୍ବର । ୨ । ସଜ
ତୋଳା ମୋର ଝୁଡ଼ିବା ଭଣ୍ଡାର କଣ୍ଟୁ ମିଶି ନାହିଁ ବାସୀ । ଦଅର
ଢୋଲାଙ୍କୁ ଗଣ୍ଡ୍ରେ ମିଶିଥିଲା ଚଖା ଚଖି ଭାବେ ରସି । ୩ । ସାଇତି
ପଇସା ଘଇତାଙ୍କୁ ପର୍ବ ଚଖାଇ ଥିବି ମୁଁ ଦତନ । ସେହି ସୁଆଗରୁ
ନାହିଁ କରୁ କରୁ ଆସିଛି ମୁଁ ବଳମାନେ । ୪ । ନିର୍ଜ ମନ ଥିଲେ
ଆଖି ଠାର ଦେବିଲି ଦେଖେ ଇଷ୍ଟ ଦେବି ଚେତେ । ଶୁଣି କୋଧଭରେ
ବୋଲଇ ଶବର କବିଚନ୍ଦ୍ର ଭଣେ ଗୀତେ । ୫ ।

ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗ

କର୍ଣ୍ଣି ଦେଇ ସର୍ବେ ଶୁଣ । ଅଶ୍ୱମେଧ ଯାଗ ଶ୍ରୀ ରାମାୟଣ ।
କହୁଛି ଯେ । ଅମୃତଅଟ୍ଟ ପୁରାଣ । ୧ ।
ସିଦ୍ଧ ପରେ ରଘୁନାଥ । ରାବଣର ବଂଶ କଲେ ନିପାତ ।
ହୋଇଲେ ଯେ । ଅଯୋଧ୍ୟାପୁରେ ନରନାଥ । ୨ ।
ଗଲା ଉଛୁଁ କେତେ ଦିନ । ଦଇବ ଘଟନା କେ କରେ ଅନ
ଦିନକ ଯେ । ଶୁଣନ୍ତି ଦୂତଙ୍କୁ ପୁଣ । ୩ ।
ଘନେ ଗୁପ୍ତରେ ଏ ନିଶି । ଭ୍ରମଣ କରିବା ନଗରରେ ପଶି ।
ବୁଝିବା ହେ । କି ବୋଲନ୍ତି ପୁରବାସୀ । ୪୧ ।
ଉଚ୍ଚତରେ ଶୁଣ ଗୀର । ଅନାଥ ବନ୍ଧୁ ଶ୍ରୀରାମବୀର ।
ଶୁଣିଲେ ସେ । ଅଜ୍ୟାତ୍ୱର ସମାଚାର । ୫ ।
ଚଣ୍ଡାଳ ରଜକ ନାମ । ରଜକ ଘରରେ ଲାଗିଛି କଳି ।
ରଜକ ଯେ । ଧୋବଣୀ କି ଦେଲା ଗାଳି । ୬ ।
ଶ୍ୱଶୁର ବାପ ଘର ଗଲୁ । ବାପେ ଥୋକା ହୋଇ କେତେଣି ରହିଲୁ
ଏ ବେଳ ଯେ । ତୁହି ଦୋଷୀ ହୋଇଲୁ । ୭ ।
ଯୁବତୀ ବୋଲଇ ଥାଇ । ସୀତା ହରି ନେଲା ରାବଣ ତହିଁ ।
ଦୋଷିଣୀ ଯେ । ସୀତା ନୋହିଲେ କପାଇଁ । ୯ ।
ଦୂତ ଏମନ୍ତ ଶୁଣି । ଶ୍ରୀରାମ ବାହୁଡ଼ି ଆସିଲେ ପୁଣି ।
ପୁଚ୍ଛନ୍ତି ଯେ । ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ ଏହି ବାଣୀ । ୧୦ ।
ନିଦାନ କହ ବିଶେଷି । କିସ ବୋଲନ୍ତି ଏ ଅଯୋଧ୍ୟାବାସୀ
ଶୁଣିଛ ଯେ । ମୋ ଆଗେ ଯାଅ ପ୍ରକାଶି । ୧୧ ।
ହୁକାଏ ମିଛ ନ ଭଣି । ସତ କହ ହବୁ ମୋ ଅଟଣ ପୁଣି ।
ଲକ୍ଷ୍ମଣରେ । ଶୁଣିବି ତୋ ମୁଖୁଁ ବାଣୀ । ୧୨
ଟିକେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ କହନ୍ତି । ସର୍ବ ଶୁଣେ ପୃଥ୍ୱୀ ଶ୍ରୀରଘୁପତି ।

ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ହେ । ପ୍ରତିଂଶୀ ହବେ ଜାଣନ୍ତୁ ।୧୩।
ତାଙ୍କ ବଚନ୍ତୁ ଶ୍ରୀରାମ । ଜାଣ ତୁ ମୋ କର୍ମ ହୋଇଲା ବାମ ।
ଲକ୍ଷ୍ମଣ ରେ । ନିନ୍ଦା ହେଲା ଗ୍ରାମ ଗ୍ରାମ ।୧୪।
ଜମଠରେ ଧୋବଣୀ ବାଣୀ । ଯାହା ମୁଁ ଅଇଲ କର୍ଣ୍ଣରେ ଶୁଣି ।
ଲକ୍ଷ୍ମଣରେ । ସୀତା ଦୋଷରୁଣି ହେଲଣି ।୧୫।
ଅନେକ ଦିନ ସୀତାସ୍ତ । ଲଙ୍କାରେ ରହିଲା ଧରଣୀ କାୟା ।
କଳଙ୍କ ଯେ । ଅମ୍ଭ କୁଳେ ହେଲା ତାହା ।୧୬।
ତୁମ୍ଭେ ଏବେ ଯାଅ ବୀର । ସୀତାଙ୍କୁ ବନସ୍ତେ ଛଡ଼ି ସତ୍ୱର ।
ଲକ୍ଷ୍ମଣ ହେ । ନଗରୁ ହୋଇବା ପାର ।୧୭।
ଧୀରେ କହନ୍ତି ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ଏତ କଥାରେ କ ହେବ ଦୂଷଣ ।
ଶ୍ରୀରାମ ହେ । ତୁମ୍ଭେ କର ବିଚାରଣ ।୧୮।
ଦେବୀ ଚରିତ୍ର ଶୁଣ ଭାଇ । ସୂର୍ଯ୍ୟବଂଶେ ମୋଷ କଳଙ୍କ ଦେଇ ।
ଜୀବନ ଯେ । କପଟ ଧରିବ ମୁହିଁ ।୧୯।
ଧୀରେ ଯାଇ ସୀତା ପାଶ । ମୋ ଆଜ୍ଞା କହିଣ ବଚନ ନିର୍ବାସ ।
ବନକୁ ଯେ । ଦେଖିବାକୁ ତା ମାନସ ।୨୦।
ଜାଣୁଅଛ କରୁଛୁ ସେହି । ବନ ଶୋଭା ଦେଖି ଆସିବା ପାଇଁ ।
ବାଲ୍ମୀକ ଯେ । ଆଶ୍ରମକୁ ଥରେ ଯାଇ ।୨୧।
ପାସରେ ସୀତାଙ୍କ ଯାଇ । ଲକ୍ଷ୍ମଣ କହନ୍ତୁ ଶୀଘ୍ରେ ବୁଝାଇ
ଏ କଥା ଯେ । ନ ଜାଣିବେ ଅନ୍ୟ କେହି ।୨୨।
ଯେତେଣ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଗଲେ । ବନସ୍ତେ ସୀତାଙ୍କ ସ୍ୱରୂ କହିଲେ ।
ହେ ମାତ ଗୋ । ଶୁଣ ରାମ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ।୨୩।
ବାଲ୍ମୀକ ଆଶ୍ରମ ତୋର । ଦେଖିବାକୁ ତୁମ୍ଭେ ମାଗିଲ ସାର ।
ଯିବାକୁ ଗୋ । ପ୍ରଭୁ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ଧୀର ।୨୪।
ଚଳେ ମୁଁ ରଥେ ବସାଇ । ଅଶିବ ଅରଣ୍ୟ ଶୋଭା ଦେଖାଇ
ଶୁଣିଣ ଯେ । ତୋଷ ହେଲେ ବଇଦେହୀ ।୨୫।

ମଣାଇ ସକଳ ଅଗେ । କହ କଥ ସ୍ନେହେ ଅଇଲେ ବେଗେ ।
ନେଉଟିଲେ ଯେ । ଲକ୍ଷ୍ମଣ ପାଶେ ସତ୍ୱରେ । ୨୬ ।
ଯେଣୁ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ରଥରେ । ଯେନଣ ସୀତାଙ୍କ ଭଲେଣ୍ଟେ ଶତେ ।
ଦେଖିଲେ ଯେ । ଅଶୁଭମାନ ବାଟରେ । ୨୭ ।
ରଯାମଣ୍ଡଳ କମ୍ପିଲା । ଜମ୍ବୁକ ଗୋଡ଼ାଇ ଅଗେ ଡାକିଲା ।
ଅଗରେ ଯେ । ସର୍ପ ଅଧେ ନୃତ୍ୟ କଲା । ୨୮ ।
ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଶୁଣି ବଚନ । କାହିଁକି ଦଶେ ଏ ଅଶୁଭ ମାନ ।
ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଦେବ । ମୋ ଅଗେ କହ ବଚନ । ୨୯ ।
ବୋଲନ୍ତି ସୁମିତ୍ରା ସୁତ । ବନ ଜନ୍ତୁ ସିନା ଖେଲନ୍ତି ମାତ୍ର ।
ଏଥିରୁ ଗୋ । କି ଅଶୁଭ ଭାନ୍ତୁ ଚିତ୍ତ । ୩୦ ।
ସୀତାଙ୍କୁ କହ ଏମାନ । ରଥ ବାହୁ ଖର ନେଲେ ନନ୍ଦନ ।
ପ୍ରବେଶ ଯେ । ହୋଇଲେ ବାଲ୍ମୀକି ବନ । ୩୧ ।
ହରଣ ସିଂହ ଶାର୍ଦ୍ଦୂଳ । ସେ ବନରେ ପୂରିଛନ୍ତି ସକଳ ।
ଦେଖନ୍ତେ ଯେ । ଶୂନ୍ୟ ଦଶେ ଜନ କୁଳ । ୩୨ ।
ଯେଣେ ରଥ ରଖି ତହିଁ । ମହା ଅରଣ୍ୟରେ ପଶିଲେ ଯାଇ ।
ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଯେ । କବଚକ୍ର ଶୀଘ୍ରେ କହି । ୩୩ ।

—:O:O:—

କହୁଛି ଏ ଅନେ ରସ । ଶୁଣ ସଭାଜନେ ହୋଇ ହରଷ ।
କାନନେ ଯେ । ସୀତା ହେଲେ ପ୍ରବେଶ । ୧ ।
ଖୁଆଲେ ଭ୍ରମନ୍ତେ ବନ । ସୀତା ଅଙ୍ଗେ ହେଲା ଅଳସ ମାନ ।
ଅଗିଣ ଯେ । ନିଦ୍ରା ଘୋଟିଲା ନୟନ । ୨ ।
ଗେଲେ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ କହ । ବନେ ବୁଲି ଶ୍ରମ ଲାଗିବ ମୁହିଁ ।
ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଦେବ । ନିଦ୍ରା ଯିବ ଏହି ଠାଇଁ । ୩ ।
ଦେବ ଏମନ୍ତ ବଚନ । ଶୁଣିଣ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବ୍ୟାକୁଳ ମନ ।
ହୋଇଲେ ଯେ । ଯେତେ ଭଲିକୁ ସପ୍ତନ । ୪ ।

ଉପଲକ୍ଷଣ ପାଟ ଶାଢୀ । କୋମଳ ପତ୍ରରେ ଶଯ୍ୟା ସଜାଡ଼ି ।
ଶୋଇଲେ ଯେ । ତରୁ ତଳେ ରାମ ନାରୀ । ୫ ।
ଚେତା ହେବାରୁ ଅନ୍ତର । ଚଣ୍ଠାଳ ଖଣ୍ଡି ଏ ଲେଖି ସତ୍ୱର ।
ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଯେ । ବାନ୍ଧିଲେ ସୀତା ପାଖର । ୬ ।
ଛଳ ନ ବହିବ ମାତ । ଆଜ୍ଞା ଦେଇଲେ ମୋତେ ଶ୍ରୀରଘୁନାଥ ।
ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଯେ । ଛାଡ଼ିବାକୁ ଏ ବନସ୍ତ । ୭ ।
ଜାଣି ଅଜାଣର ଯିବୁ । ଅନ୍ତ୍ର ଅଯୋଧ୍ୟାକୁ ମନ ନ ଦେବୁ ।
ସୀତସ୍ପୃ ଗୋ । ତୋ କପାଳ ସୁମରୁ । ୮ ।
ଝଟିତରେ ରଥ ଧରି । କାନ୍ଦି ସଉମିତ୍ରି ଆସିଲେ ଫେରି ।
ସୀତାଙ୍କୁ ଯେ । ଅରଣ୍ୟ ନିବାସି କରି । ୯ ।
ନିକଟେ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କର । ଯୋକେ ଆସି ତହୁଁ କହିଲେ ଗିର ।
ସୀତାଙ୍କୁ ଯେ । ବନେ ଛାଡ଼ିବା ବିଶ୍ୱର । ୧୦ ।
ଲୋକେ ସର୍ବେ ଶୁଣିଲେ । ଅଯୋଧ୍ୟାର ଲୋକେ ସର୍ବେ ଜାଣିଲେ
ସୀତାଙ୍କୁ ଯେ । ରାମ ବନେ ନିବାସିଲେ । ୧୧ ।
ଦକ୍ଷିଣ କପାଳେ କର । କାନ୍ଦି ସର୍ବ ଜନେ ହେଲେ ଆତୁର ।
ରାମଙ୍କୁ ଯେ । ଦିବସ ହେଲା ଅନ୍ଧାର । ୧୨ ।
ତେବ ସୂତ୍ର ଶୁଣି ବାଣୀ । ଚେତ ଉଠିଣ ବନେ ଶ୍ରୀରାମ ରାଣୀ ।
ଗୃହାନ୍ତେ ଯେ । ଲକ୍ଷ୍ମଣ କାହିଁ ଗଲେଣି । ୧୩ ।
ଡାକିଲେ ହୋଇଣ ଆତୁର । ଡାକନ୍ତି ଆସ ହେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବୀର ।
କେଣିକି ହେ । ଛାଡ଼ି ହୋଇଛ ଅନ୍ତର । ୧୪ ।
ଆସ ହୀରବର ଯାଇଁ । ଡର ଲାଗୁ ଅଛି ଏକାନ୍ତ ଗୃହିଁ ।
ଲକ୍ଷ୍ମଣ ହେ ! କାହିଁ ଲୁଚି ଅଛ ରହି । ୧୫ ।
ତହୁଁ ମସ୍ତକ ଉପରେ । ଦେଖିଲେ ଚଣ୍ଠାଳ ଲମ୍ବିଛି ଧୀରେ ।
ତାହାକୁ ଯେ । ପେଡ଼ ପଢ଼ିଲେ ସତ୍ୱରେ । ୧୬ ।
ଅଶ୍ରୁ ବୁହିଲେ ସକଳ । ବନେ ନିବାସିଲେ ଶ୍ରୀରଘୁବାଳ ।

କାନ୍ଦଣ ଯେ । ହରେ ଠେକିଲେ କପୋଳ । ୧୭ ।
କଇବ ଏହା ପାଇଲୁ । ଦଶମାସ ଗର୍ଭେ ଏକଷ୍ଟ ହେଲୁ ।
ଏଥାଟାରେ । କଥାଇଁ ପ୍ରାଣ ନ ଗେଲୁ । ୧୮ ।
ଧିକ ହେଉ ମୋ ଜୀବନ । କେମନ୍ତେ ମୁଞ୍ଚିଲେ ରଘୁନନ୍ଦନ ।
ବୋଲନ୍ତି ଯେ । ତୁ ମୋର ପିଣ୍ଡ ଅଧିକ । ୧୯ ।
ନାରୀଙ୍କେ ରୋଦନ କର । କୁରଙ୍ଗୀ ନୟନୁ ଗଳଇ ବାରି ।
ନୟନେ ଯେ । ବ୍ୟାଘ୍ର ଭାଲୁ ଦେଖି ଡରି । ୨୦ ।
ଏ ସୁର ମଧୁର ବାଣୀ । ପ୍ରକାଶି କାନ୍ଦନ୍ତି ଶ୍ରୀରାମ ରାଣୀ ।
ଶୁଣିଣ ଯେ । ବାଲ୍ମୀକି ବନେ ସେ କ୍ଷଣି । ୨୧ ।
ଧ୍ୟାନ ଯୋଗେ ଜାଣିଲେ । ସୀତାଙ୍କୁ ପ୍ରବୋଧି ଆଶ୍ରମେ ନେଲେ
ରଖିଲେ ଯେ । ଋଷି କନ୍ୟାଙ୍କର କୂଳେ । ୨୨ ।
ବହିଗଲା କେତେ ଦିନ । ଦଶମାସ ଆସି ହେଲା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ।
ସୀତାଙ୍କୁ ଯେ । ଶୂଳ ମାରେ ଘନ ଘନ । ୨୩ ।
ଶଲେ ବାଲ୍ମୀକି ଜାଣିଲେ । ପାଣି ଛେଦ ମନ୍ତ୍ର ଶିରେ ସିଞ୍ଚିଲେ ।
ତକ୍ଷଣେ ଯେ । ବେନି ପୁତ୍ର ଜାତ ହେଲେ । ୨୪ ।
ମୁନି ଦେଖି ହେଲେ ତୋଷ । ନାମ ଦୁହିଁଙ୍କ ଦେଲେ ଲବ କୁଶ ।
ସୀତାଯେ ଯେ । ପୁତ୍ର ପାଳଣ ହରଷ । ୨୫ ।
ଯତ୍ନେ ଖୋଜ ଭଲ ନନ୍ଦନ । ପାଠ ପଢ଼ାଇଲେ ମୁନି ବଦନ ।
ପଢ଼ନ୍ତି ଯେ । ରଘୁବଂଶ କୀର୍ତ୍ତିମାନ । ୨୬ ।
ଋଷିଙ୍କ ଆଶ୍ରମେ ଯାଇ । ପୁନେ ଅଛନ୍ତି ପୁରାଣ ଗାଇ ।
ନିତ୍ତିନ୍ତେ ଯେ । ବାଲ୍ମୀକି ଆଶ୍ରମେ ଥାଇ । ୨୭ ।
ଲବେ ଶୁଣି ମନ ଦେଇ । ରାମ ଯାଗ କଲେ ଅଶ୍ୱ ଛାଡ଼ଇ ।
ଅଶ୍ୱକୁ ଯେ । ବାନ୍ଧିଲେ ସେ ଦୁଇ ଭାଇ । ୨୮ ।
ବାଜନ ସମ୍ଭ୍ରମ କରି । ରାମ ସହିତରେ ଯୁଦ୍ଧ ଲାଗାଇ ।
ହନୁକୁ ଯେ । ଅଣିଲେକ ବାନ୍ଧି ଆଣି । ୨୯ ।

ଏମନ୍ତ ଦେବୁଣ୍ଡୁ ପ୍ରତ୍ୟୟ । ଡାକିଲେ ଶ୍ରୀରାମ ବାରଣେ ପ୍ରାଣ ।
ଅଣ୍ଡୁଲେ ଯେ । ପାପକୁ କରିଲେ ଶେଷ । ୩୦ ।
ଲୋକ ଦେଖି ପାତାଳର । ଆଣିଲେ ସକାଶେ ଦେବ ଭୂମଣ୍ଡ
ମାନଙ୍କୁ ଯେ । ଉଦ୍ଧରିଲେ ଜଗତ ପିଥର । ୩୧ ।
ସଂତ୍ରେ ବାଲ୍ମୀକି ଥାଇ । ଜନମନ୍ଦ ପତ୍ନୀ କଲ ବହିନି ।
ପୂଜିଲେ ଯେ । ରାମଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ଚୋରି । ୩୨ ।
ବନରେ ରତ୍ନ ନ ଦେଖି । ପୁଣ ଭାର୍ଯ୍ୟା ଦେଖି କରନ୍ତି ଶୋକ ।
ଯୀବାକୁ ଯେ । ଧରିଲେ ଅଗ୍ନି ପରୀକ୍ଷା । ୩୩ ।
ସିଂହାସନେ ବସି ଭଣ୍ଡିଲେ । ପୁଣ ଦେବ ରାମ ଅଯୋଧ୍ୟା ଗଲେ
ଏ ଭଣ ଯେ । ଜନମନ୍ତ୍ର ପ୍ରକାଶିଲେ । ୩୪ ।

ଦେବର ଗଣ ଭଗ୍ନରୁ ଶବର ପାବନ-ସ୍ତୁତି,

ଅନେକ ପ୍ରଭୁ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ଏ ଭୂଆରେ ଯଜ୍ଞ ସଂସର୍ଗ ମୋର ଯେ । ଅନ୍ତ ବେ ଅଷ୍ଟ ବସ୍ତୁ ଭୂମୟ । ସକଳ ଦେ । ୧ । ଶୁଣ ଦେଖ ଅମ୍ବ ବାଣୀ । ଭଣାଢାର ଏବେ ଆସିବ ପୁଣି ଗୋ । ତାର ସଙ୍ଗେ ଦେଖି ଭରୁଅଛି । ସଜ୍ଜ ଗୋ । ୨ । ସେବା କର ଯୋଗିଜନ । ଭୂମି ଭୂପ ନ ଭଜନ୍ତି ଦର୍ଶନ ଯେ । ଏବେ କେମନ୍ତେ ହେଲ ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ । ସକଳ ଯେ । ୩ । ଦୃଢବସ୍ତ୍ର ସ୍ବର୍ଣ୍ଣ ରବେ । ତଳ୍ପତଳେ ଯୋଗେ ତୋହର ଧ୍ୟାନରେ । ଗୋ । ଅନ୍ତେ ବଜ୍ର ଦେଲୁ ତୋଷ ଉଛ୍ଚେ ଦଶ୍ରୀ ଗୋ । ୪ । ଜଗ ଭୂତ ଏବ ଜାଡ । ଧର୍ମ ନ ଜାଣନ୍ତି ଅଜ୍ଞାନ ମଧ ଯେ । ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ନ ଲଭେ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗ । ସକଳ ଯେ ।

ନୃସିଂହ ଭଜ— "ଶୁଣ ଅହୋ ଦଂଶାମାଇ । ଏପିଣ୍ଡ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଏକା ସ୍ୱଷ୍ଟେ ଗୋ । ତୁମ୍ଭ ଅଙ୍ଗେ କଟୁଛ ବଜାଇ । ସଜ୍ଜ ଗୋ । ଧନ ଚଭ ତ୍ରିଭୁଜ । ମଣ୍ଡଳେ ବସିଛ ତୋଷେଇ ସ୍ନାତେ ଗୋ । ତହିଁ ଶଙ୍ଖାବାଦ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମବେଦ । ଗଉର ଗୋ । ୨ । ନିତ୍ୟଅଗ୍ନି ବେଦ୍ୟ । ଜାଣେ ଅଷ୍ଟ ତହୁଁ ତୋଷ୍ୟ ଅବାର ଗୋ । ତହିଁ

ନନ୍ଦ ଘୋଷ ବାଳକ । ଚରିତ୍ର ଗୋ । ୯ । ପ୍ରାଣକୁ ଦେଇଲେ
ବହିଣୀ । ଗରୁଡ଼ କର ବଳ ଫୁଲ ମୁଣ୍ଡ ଗୋ । ତେବେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ
ଉଦରେ ଲୀଳା । ଚରିତ୍ର ଗୋ । ୯ । ଜଗନ୍ନାଥ ଶକ୍ତି ନ୍ୟାସ ।
ମାଳା ଦେଇ ଲଇ ଦଶ ରୂପ ଗୋ । ମତେ ଚନ୍ଦ୍ର ଜଣା ଦେବକୀ ।
ଚରିତ୍ର ଗୋ । ୧୦ । ତେଣୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କୁ ବର । ଲୀଳେ ଧନଚନ୍ଦ୍ର
ଙ୍କ ବନ୍ଦନ ଗୋ । ଦୃଷ୍ଟି । ଅଷ୍ଟ ଅଙ୍ଗ ପଣାପାଇ । ଚରିତ୍ର ଦେଖ

ଦଶାବତାର ବନ୍ଦନ— ପ୍ରଥମେ ବନ୍ଦଇ ଅଗଦେବଙ୍କୁ
ଦ୍ୱିତୀୟେ ଧବ ମଙ୍ଗଳା । ତୃତୀୟେ ବନ୍ଦନା । ବିଘ୍ନରାଜ ପାଦେ
ହେ । ଚତୁର୍ଥେ ମାତ ଗାଳିଲା । ୨ । ପଞ୍ଚମେ ବନ୍ଦନା ନୃସିଂହ
ଦେବଙ୍କୁ । ଷଷ୍ଠମରେ ମହାକାଳ । ସପ୍ତମେ ବନ୍ଦନା ଶିବଙ୍କ
ପାଦେ ହେ । ଅଷ୍ଟମରେ କ୍ଷେତ୍ରପାଳ । ୬ । ନବମରେ ବନ୍ଦନା
ନବଗ୍ରହ ପାଦେ । ଦଶମରେ ଭଣଦେବା । ଏକାଦଶରେ ମୁଁ
ବନ୍ଦନା କରଇ ମୋ । ଅଷ୍ଟବେତାଳ ପ୍ରଚଣ୍ଡ । ୩ । ଦ୍ୱାଦଶେ
ବନ୍ଦନା କରୁଛି କାମନା । ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ମଣ୍ଡଳେ । ଦାରୁବ୍ରହ୍ମ
ମୂର୍ତ୍ତି କୈବଲ୍ୟ ମୁକତି ହେ । ଚଉଦର ବାନା ଶୋଭେ । ୪ ।
ଜଗନ୍ନାଥର ପାଦେ କୋଟିଏ ବନ୍ଦନା । ବନ୍ଦଇ ମାର୍କଣ୍ଡେୟଙ୍କ ।
ଗୋପେଶ୍ୱରଙ୍କ ଚରଣ ଯୁଗଳେ ହେ । ଅନେକ ଦଇନ ମୋର ।।
କଳପବଟକୁ କଲଲେ ବନ୍ଦନା । ବନ୍ଦଇ କଲାଗ୍ନି ତାହା । ଯଦ୍ୟ
ଲୋକନାଥ । କାଶୀବିଶ୍ୱନାଥ ହେ । ମାଗି ରହିଛନ୍ତି ପାଦ ।।
ବିମଳା କମଳା ଶାରଳା ଶୀତଳା ସକଳ ଭଜ ବନ୍ଦନା । ଲେଖ
ଦେବ ଦେବୀ ବନ୍ଦନା କରୁଛି ହେ । ମୁକ୍ତି କର ମୋ କାମନା ।।
ପୂର୍ବଦିଗେ ମାତ ଚାମୁଣ୍ଡୀ ବନ୍ଦଇ । ପଶ୍ଚିମରେ ହନୁମାନ ।।
ଯୋଗିନୀ ଗଡ଼ର । ଦଶମାତ ଦେବୀଙ୍କୁ ଗୋ ୮ ନମସ୍କାର
ସ୍ଥିର । ୮ । ଯମୁପଇ ମଧ୍ୟେ ବନ୍ଦନା କରଇ । ନମସ୍ତେ ବାସୁ
ଦେବର । ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ଧର ଅଛୁ ବଳେ ଜୟ ଗୋ । ଚତୁର୍ଥ

ପ୍ରଦାଉନ । ୯ । ଅଠଗଡ ବନ୍ଦନା କରଇ । କନକ ଦୁର୍ଗା ଚରଣେ । ବଡ଼ଗଡ ମଧ୍ୟେ ବସନ୍ତ ବନ୍ଦୁଛି ଯେ । ତାଳେଶ୍ୱରୀ ତାଳବନେ । ୧୦ । ବାଣପୁର ମଧ୍ୟେ ଭଗବତୀ ବନ୍ଦେ । ନୃସିଂହନାଥ ଚାହୁଁଛି । ରଣପୁରେ ମଣିନାଗଙ୍କୁ ବନ୍ଦଇ ଗୋ । ବାଙ୍କଗଡରେ ମୂର୍ତ୍ତିକାଇ । ୧୧ । ସମ୍ବଲପୁରରେ ସମ୍ଲେଇ ବନ୍ଦେ । କାକଟପୁରେ ମଙ୍ଗଳା । ମାଳ ଦେଶେ ବନ୍ଦେ । ବ୍ରାହ୍ମଣୀଦେଈଙ୍କି ଯେ ହଁଙ୍କରେ ବନ୍ଦେ ଖାରଲା । ୧୨ । ସକଳ ଗ୍ରାମରେ ଗ୍ରାମ ଦେବୀ ବନ୍ଦେ । ବନ୍ଦଇ ଗୁରୁ ଦେବତା । ଯୋଗିନୀ ଭଇରବ । ମାତୃଗଣ ଅଟନ୍ତି । ବନ୍ଦଇ ଗୁରୁ ମୁଁ ଚନ୍ଦ୍ରା । ୧୩ । ବନ୍ଦଇ ବନ୍ଦଇ ମୁଁ ଖାଲି ଦଣ୍ଡଙ୍କୁ ମୋଠାରେ କର କରୁଣା । ଧଳ ଯାଉ ସର୍ବ ଯନ୍ତ୍ରଣା ତାଙ୍କ ହେ । ମୋର ଗୃହକୁ ବଣା । ୧ । ଭାଷିଲେ ଆନନ୍ଦ କବଚନ୍ଦ୍ର ସର୍ବ । ବନ୍ଦନା ହେଲା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ । ହରି ପାର୍ବତୀଙ୍କ ଚରଣ ସେବାରେ ହେ । ଆନନ୍ଦରେ ଯାଉ ଦନ । ୧୫ ।

ନୃସିଂହବନ୍ଦନା :— ଜୟ ନରସିଂହ ପେଡ ମୋ ଅଚଙ୍ଗ ଟବଭସ୍ମ ବନାଶନ । ପ୍ରହ୍ଲାଦ ତାର । ହିରଣ୍ୟ ବଦାଖ ହୋଇଛ ବସ୍ତ୍ରଜମାନ । ୧ । ଲହ ଲହ ଜିହ୍ୱା ଦଶଇ ଅମୂଙ୍କ ଘନ କଲାନସ ଦାଢ଼ି । ଉଠ ଉଠ ଦାନ୍ତ ହୁଁଠିବ ନେତ୍ରାନ୍ତ ହେ ପ୍ରକାଶେ କୃପା ଲହଉ । ୨ । କୋଳରେ କମଳା କରୁଛନ୍ତି ଖେଳା । ଆଗରେ ସାରଦା ବୀଣା । ସଙ୍ଗୀତ ରଙ୍ଗରେ ଧ୍ୟାନ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ହେ । ହୋଇଛ ମନ ଫୁଲଣା । ୩ । ଯାହାଙ୍କ ମହିମା ଗୁଣ ଶୁକ ବ୍ରହ୍ମା ବର୍ଣ୍ଣି ନ ପାରନ୍ତି ଲେଶ । ମାନବ ମାତ୍ରେ ବର୍ଣ୍ଣିବେ ପାରିବେ ହେ । ମୁଁ ଅବା ବର୍ଣ୍ଣିବି କସ । ୪ । ବେଲମୁଠ ସ୍ଥାନେ ଉଦୟ ହୋଇଛ । ଦୁଃଖିଜନ ଦୁଃଖ ନାଶି । ସର୍ବ ଅନୁକୂଳେ । ପ୍ରଭୁ ପାଦ ତଳେ ହେ । ମୁଁ ଅଛି ଶରଣ ପଶି । ୫ । ପ୍ରଭୁଙ୍କ ନାମକୁ ଚନ୍ତିବା ମାତ୍ରକେ । ମତେ ହେଉଥିବ ସାହା ।

ମୁହିଁ ଲଭିଲି ଯଉ ପଦ ଯୋଡ଼ି ହେ । ଦଅନ୍ତେ ଚନ୍ଦ୍ରବାହା । କୃଷ୍ଣ ମୁଖେ ମୁ କାଳ ଲଗାଇବି । ଚଣ୍ଡୀ ଜୀବ ନନ୍ଦପୁର । ଗୀତ ଚନ୍ଦ୍ର ଭଜନା ପ୍ରବନ୍ଧ ହେ । ଯାହା ଜାଣି ଉଦ୍ଧାର । ୨ ।

ବୀଣାକାର ଗୀତ

ଶ୍ରୀରାମାୟଣ

ଶ୍ଲୋକଃ ।

ଅଦୌ ରାମ ତପୋବନଂ ପ୍ରବେଶନଂ ହତ୍ୱାମୃଗୀ କାଞ୍ଚନଂ ।
ବୈଦେହୀ ହରଣଂ ଜଟାୟୁ ମରଣଂ ସୁଗ୍ରୀବ ସଂଭାଷଣଂ ।
ବାଲୀ ନିଗ୍ରହଣଂ ସମୁଦ୍ର ତରଣଂ ଲଙ୍କାପୁର ଦାହନଂ ।
ପଶ୍ଚାଦ୍ରାବଣ କୁମ୍ଭକର୍ଣ୍ଣ ନିଧନଂ ଏତଦ୍ଧି ରାମାୟଣଂ ।

ଗୀତ ବଙ୍ଗଳାଶ୍ରୀ ବୃତ୍ତ ।

ଜୟ ସଦାନନ୍ଦ ସୁର ନର ବୃନ୍ଦ ବନ୍ଦିତ ସୁନ୍ଦର ମୂର୍ତ୍ତି । ଶୁଭ୍ର କର୍ପୂର ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ ସୁନ୍ଦର ହେ । ମଥାରୁ ଗଙ୍ଗା ଉତ୍ପତ୍ତି । ଜୟ ପାର୍ବତୀକାନ୍ତ ମହିମା ଅନନ୍ତ ଅହଙ୍କାର ମୃତ୍ୟୁଞ୍ଜୟ । ପଞ୍ଚମୁଖ ତ୍ରିଶୂଳ ଦକ୍ଷିଣ ହସ୍ତେ ଧରିଛ ହେ । ଦୁଷ୍ଟଙ୍କୁ କରୁଛ ଘାତ । ନାଗମାଳେ ଶୋଭିତ ଜଟା ବଶ ଭସ୍ମ ଧର । ନମୋ ନମୋ ନୀଳକଣ୍ଠ । ଜୟ ଭୂତନାଥ ଅଛୁ ଅନାଥ ହେ । ବିନାଶ କର ମୋ କଷ୍ଟ । ଭବ ଭବ

ନାଦେ ଡମ୍ବରୁ ଶବଦେ ତାଣ୍ଡବେ ହୋଇଛ ଭୋଳା । ଭୂତ ବଳି
ଯେନ ଶ୍ମଶାନ ଅବନୀ ହେ ମଣ୍ଡଳେ କରୁଛ ଖେଳା ॥ ତୃଣାସୁର
ବନାସୁରକ ଯେ କାର୍ତ୍ତିକ ରୁଦ୍ର ବଳ ଯଙ୍ଗେ ଧର । କାଶୀପୁରେ ବାସ କଲ
ବ୍ୟୋମକେଶ ହେ ଡାକିଲେ ତୁଣ ଶୁଦ୍ଧାର ॥ କଷ୍ଟରେ ମୋଠାରେ
କରୁଣା ହୃଦରେ ବିଶ୍ୱର କର ଗୋସାଇଁ । ଗୀତେ ରାମାୟଣ
କହିବ ପୁରାଣ ହେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଛ ମୁହିଁ ॥ ଯେଉଁ ନାମାମୃତ ତୁମ୍ଭ
ମୁଖୁଁ ଜାତ ପାର୍ବତୀ କଲେ ଶ୍ରବଣ । ତାହାହୁଦେ ଭାବ ମୁ କିସ
ବର୍ଣ୍ଣିବି ହେ ସାହସ କରୁଛି ଜାଣ ॥ ସର୍ବ ଜନଙ୍କର ମୁଣ୍ଡକ ମଧ୍ୟେର
ହୋଇବ ଅମୃତ ପଦ । ଗର୍ବ ବିନାଶନେ କୁର୍ମାଗ ବର୍ଜନେ ହେ
କମ୍ପୁଥିବ ରସ ହୃଦ ॥ ଦଣ୍ଡ ଉତ୍ସବରେ ସକଳ ଠାବରେ କାମନା
ହେବ ସଫଳ । ଏହି କୃପା ମାଗେ ଅଞ୍ଜଳି ଦେଇ [illegible]
ଶ୍ରୀପାଦ ଯୁଗଳେ ॥ ନବଘନ ତନୁ ଦୁର୍ବାଦଳ କାନ୍ତି ଶ୍ୟାମଳ ଅଙ୍ଗ
ଯୁକ୍ତି । ଅମଳ କମଳ ଶ୍ରୀ ମୁଖ ମଣ୍ଡଳ ହେ ଦରହାସେ ଶୋଭା
କରି । କଟୀରେ ମୁକୁଟ ଶିରେ ଝୁଟ ଝୁଟ ଶ୍ରୁତିରେ ରତ୍ନ କୁଣ୍ଡଳ
[illegible] ଧରି ବିଚିତ୍ର ମାୟୂର ହେ ମୋହୁଛ ମନ ମଣ୍ଡଳ ।
ଏଡ଼ିଙ୍କ ପଡ଼ିମିଶି ବିହରି ଯେତ୍ରୀ ପାଟେ [illegible] ଶତ୍ରୁଦାନ । ଅଟୋ
ସୀତାଦେବୀ ବିକାଶନ୍ତି ଛବି ହେ ବନେ ହେମଯି ଭାଜନ ॥ ଘାଟେ
[illegible] ସେବନ୍ତି ଚରଣ ପୃଷ୍ଠେ ସୁଗ୍ରୀବ ବିଭୀଷଣ । କରେଣ
ସ୍ମୃତିର ସେବା କଯୋଗରେ ହେ କରନ୍ତି ପାଞ୍ଚାଳୀ ବନ୍ଧାଣ ॥ ପ୍ରଭୁ
ଅଦେଖେକ ରୁହ ସଙ୍କଳେକ ଆରେ କରୁଛନ୍ତି ସ୍ତୁତି । ତାବତାକୁ
ନାହିଁ ଧରଣୀ ଉଭାଇ ହେ ଜଗତରେ ଏହିଛି ଖ୍ୟାତି ॥ ପ୍ରଭୁଙ୍କ
କରୁଣା ମୋଠାରେ ହୋଇଲେ ବର୍ଣ୍ଣିବି ସୁଗ୍ରୀବ ଚରିତ୍ର । ଶୁଣିବା
ମାତ୍ରକେ ଅଯୁଧିକ ଲୋକ ହେ ସୁଖ ହୋଇବେ ପ୍ରୀତେ ॥ [illegible]
ଅନେକ କବିତନ୍ତ୍ର । ମନ ଗତିରୁ ହେବାକୁ ସୁଖ । ଏଥୋରୁ [illegible]
କରୁଛି ବିଶ୍ୱାସେ ଯେ ତନ୍ତ୍ର ଶାସ୍ତ୍ର ପଦ୍ୟ ॥ ରୂପା ଏବ ଦତେ [illegible]

ଶୁଣିଲ ମନେ ସୁଖକୁ ହେ ପ୍ରାଣେଶ୍ୱରି । କଥା ଏକ ମୁହିଁ ପଚାରୁଛି କହ ହେ ମୋତେରେ କରୁଣା କରି ॥ ଯେଉଁ ରାମାୟଣ ପବିତ୍ର ପୁଣ୍ୟ ଅମୃତମୟ ଚରିତ । ତାହା ମୋତେ ଅତି କହିଲେ ସ୍ୱର୍ଗେ ହେ ଶୁଣି ମୁଁ ହେବି ମୁକତ ॥ ଗୌରୀର ବଚନ ଶୁଣି ପଞ୍ଚାନନ ବୋଲନ୍ତି ଗୋ ପ୍ରାଣେଶ୍ୱରୀ । ଆଦ୍ୟ ପ୍ରାକୃତର କହୁଛି ବିସ୍ତାରି ଗୋ ଶୁଣ ଚିତ୍ତ ସ୍ଥିର କରି ॥ ସୂର୍ଯ୍ୟବଂଶରେ [illegible] ଈଶ୍ୱରବର ନୃପଶ୍ରେଷ୍ଠ । ବିଖ୍ୟାତ ଧର୍ମରୁ [illegible] ଗୁଣରୁ [illegible] ହୋଇ ରଘୁବଂଶ ସେ ବଂଶେ ପ୍ରଥମ ନୃପ [illegible] ଦଶରଥ । ସରଯୂର ତୀରେ ଅଯୋଧ୍ୟା ଦେଶରେ ହେ ରାଜ୍ୟ-ଥିଲେ ନୃପନାଥ ॥ ଦଶରଥଙ୍କ କୌଶଲ୍ୟା କୈକେଇ ସୁମିତ୍ରା ତିନି ମହାଦେଈ । ଅନେକ ସମ୍ପତ୍ତି ଭୁଞ୍ଜିଣ ନୃପତି ହେ ସୁଖେ ପାଳୁଥିଲେ ମହୀ ॥ [illegible] ଯୁଦ୍ଧ କରି [illegible] ମଧ୍ୟ କୀର୍ତ୍ତି ରଖାଇଲେ । ନରପତି [illegible] ହେ [illegible] ନାହିଁ ଚିନ୍ତା [illegible] ॥ ସର୍ବଗୁଣେ ସାର ଦଶରଥଙ୍କର [illegible] ଯୁବା-କାଳ । ବୃଦ୍ଧକାଳ ଆସି ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲା ଯେ ପୁତ୍ର ହୀନ ମହୀ-ପାଳ ॥ [illegible] ହୋଇ ଅଯୋଧ୍ୟାର [illegible] ମନେ କରନ୍ତି [illegible] । କେତେ ଦିନ ଅନ୍ତେ [illegible] ଦେଶ [illegible] ॥ [illegible] ସାଇଁ [illegible] ଋଷ୍ୟଶୃଙ୍ଗ ଆଣାଇଲେ । [illegible] ପାଇଁ [illegible] ଯେ ସେ [illegible] ଶୁଣିଲେ ॥ ଋଷ୍ୟଶୃଙ୍ଗ [illegible] କରି । [illegible] ମହୀ-ପାଳ । ଯାଗ କଲେ [illegible] ॥ [illegible] ଯାଗ କଲେ [illegible] ଏକ ଚରୁ [illegible] । ଏକ [illegible] ଚରୁ [illegible] ଦେଲେ ରାଣୀଙ୍କ [illegible] ॥ କଉଶଲ୍ୟା [illegible] ସୁମିତ୍ରା [illegible] ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ଶତ୍ରୁଘ୍ନ କୈକେୟୀଙ୍କ ଗର୍ଭେ ଜନ୍ମିଲେ ଭରତ ନାମ ॥

ଅଛ ଶୋଭାବାନ ପଡ଼ନ୍ତି ନନ୍ଦନ ହୋଇଲେ ଚାରି ବଂଶ । ସର୍ବ
ସୃଷ୍ଟେ ଦାର ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ହେ ଦେବସ୍ତ୍ରିବ ଯୋଗ୍ୟ ଲେଖ । ଯାଗ
ରକ୍ଷିବାକୁ ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ନେଇଗଲେ ବିଧୋବନେ
ମାରି ତାଡ଼କା ବିନାଶି ହେ ଅହଲ୍ୟାକୁ ନିସ୍ତାରିଲେ ॥ ତହୁଁ ଅନୁ
କୂଳେ ବିଦେହ ମଣ୍ଡଳେ ମିଳିଲେ ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ସୀତା ସ୍ୱୟଂବରେ
ଅପୂର୍ବ ସମ୍ଭାରେ ହେ ପୂରିଛନ୍ତି ନୃପଗଣେ ॥ ଶିବ ସରାସନ ଭାଙ୍ଗି
ରଘୁନାଥ ତହୁଁ ସୀତାଙ୍କୁ ଲଭିଲେ । ସୀତାଙ୍କର ତିନ ଭଗ୍ନୀଙ୍କି
ସେ ପୁଣି ହେ ତିନି ଭାଇ ବିଭା ହେଲେ ॥ ଶ୍ରୀରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଭରତ
ଶତ୍ରୁଘ୍ନ ବିବାହ ବିଧି ସମ୍ଭାରେ । ବାହୁଡ଼ିବା କାଳେ ଅଗଣ୍ୟ-
ମେଣ୍ଟିଲେ ହେ ପରଶୁରାମଙ୍କୁ ବାଟରେ ॥ ତହୁଁ ପରଶୁରାମେ ଜିଣି
ଶ୍ରୀରାମ ସୀତା ସଙ୍ଗେ ନେଇଆସି । ବିଜେ ଅଯୋଧ୍ୟାରେ ଅପୂର୍ବ
ସମ୍ଭାରେ ହେ ଦେଖି ସର୍ବେ ହେଲେ ତୋଷି ॥ ଗୃହପୂର୍ଣ୍ଣ ପୁତ୍ର
ବଧୂ ସଙ୍ଗେ ରାଜା ଦଶରଥ ମହୀପାଳ । ଅକଣ୍ଟକ କରି ସବୁଙ୍କୁ
ଜବାର ହେ ପାଳନ୍ତି ରାଜ୍ୟ ସକଳ ॥ ଏ ଅନ୍ତେ ଭରତ ଯାନେ
ଦଶରଥ କରାଇଲେ ଦିବ୍ୟସଜ୍ଜ । ବୋଇଲେ ମୋ ବଳ ହୋଇଲା
ଦୁର୍ବଳ ଯେ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟ ଦେବା ॥ ବଶିଷ୍ଠଙ୍କୁ ବୁଝି ଶୁଭଦିନ
ଶୋଧି ସାଜିଲେ ସର୍ବ ସମ୍ଭାର । ରାଜ୍ୟ ପାଇଲେ ଶ୍ରୀରାମ ରାଜା
ହେବେ ହେ ମଣ୍ଡନ କର ନଗର ॥ ଦୈବ ବିହି କୁବ୍ଜ୍ୟ କୁବୁଜା
କୁରଡ଼ ଯାଇଁ କୈକେୟୀଙ୍କୁ କହେ । ତୋ ପୁତ୍ର ଭରତ ଥାଉଁ
ରାମ ରାଜା କେମନ୍ତେ ସହେ ତୋ ଦେହ ॥ ତୋର ସେବା ସତ୍ୟ
ବନ୍ଧ ସେ କାଳେ କରିଛନ୍ତି ଅଙ୍ଗୀକାର । ବର ମାଗି ନେଇ ରାମଯାଉ
ବନ ଭରତ ରାଜା ଅଯୋଧ୍ୟାର ॥ କୈକେୟୀଙ୍କ ବାଣୀ
ଦଶରଥ ଶୁଣି ହୋଇଗଲେ ମୂର୍ଚ୍ଛିତ । ନାହିଁ ବୋଲିବାର ନ
ଥିବ ଉତ୍ତର ଯେ ଅଗ କରିଛନ୍ତି ସତ୍ୟ ॥ ବୁଝି ଏଥି ଅନ୍ତେ ରଜନୀ
ପାଆନ୍ତେ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ଦଶରଥ । ରାମ ବନ ଯିବ ଭରତ ରାଜା

ହେବ ହେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଚନ୍ଦ୍ର ବଦନ ॥ ଗ୍ରାମେ ନ ରହିବ ଛଡ଼ି ବେଶ ହେବ ପିନ୍ଧିବ ବୃକ୍ଷ ବକଲ । କନ୍ଦମୂଳ ଖାଇ ଝରପାଣି ପିଇ ମୋ ଭୁଞ୍ଜୁଥିବ କୁଷ୍ମାଫଳ ॥ ଏମନ୍ତ ବଚନ ଶୁଣି ପୁରଜନ ମନସ୍ତ ହେଲେ ଅଜ୍ଞଳ । ପିତା ଅଜ୍ଞା ପାଇ ବନେ ଯିବାପାଇଁ ବେ ବାହାରିଲେ ରଘୁବାଳ ॥ ଦେଖି ସଉମିତ୍ରୀ ରାମସଙ୍ଗେ ମିଶି ତପୀ ବେଶେ ବାହାରିଲେ । ମାତାମାନେ ଶୁଣି ଶୋକଭରେ ବାଣୀ ସେ ଅନେକ ବୋଧ କହିଲେ ॥

ଗୀତ— ବାବୁ ଶ୍ରୀରାମରେ । ବନକୁ ନଯା । ଯେକ ବୈଦେହୀ ମୋର ପୁରେ ରହି । ଥାଅପଛେ ରହି । ନ ହୁଅ ରାଜା ବନକୁ ନଯା । ଘୋଷା । ପିତା ଅଜ୍ଞା ଯେବେ ହେଲେ ଭରତ ଅଯୋ- ଧାରେ ହେଉ ସେ ନରନାଥ । ତୁ ମୋର ଶଙ୍ଖାଳ ଗଳା କଣ୍ଠି ମାଳ । ମୋର ବୋଲ ପାଳ । ନୂହ ଅବୁଝା । ବନକୁ ନଯା । ୧ । ତୋ ମୁଖ ଚନ୍ଦ୍ରମା ହେଲେ ଅନ୍ତର । ଦଶଦିଗ ମୋତେ ହେବ ଅନ୍ଧାର । ନୟନ ମିତ୍ରୁଲା ଯଉଗଲେ ବଳା । କାହୁଁ ମେ... ଗଳା । ମାଉ ଦେଇ ଯା । ୨ । ବୃଦ୍ଧାକାଳେ ତୋତେ ଲଭି... ଧନ । ପାଶୋରି ଦେଉଛୁ ମୋ ଦୁଃଖମନ । ତୁ ମୋର ଜୀବ... କର ହନମାନ । ମୋ କରି ଉଚକ ରଣୀ ନ ହୁଯା । ୩ ।

ନ କର ମନା । ମୋତେ ଜନନୀ ଗୋ । ନ ବିଚାର କିଛି କଟ... ମୁଁ ଯାଉଛି । ଏହାତ ବଉଛି ବିହି ଘଟନା । ଘୋଷା । ସତ୍ୟଲ... ହେଖ ରହିଛି ସଂସାର । ସତ୍ୟରେ ରହିଛି ଫନ୍ଦ ସାଗର । ପି... ସତ୍ୟବାଣୀ ନ କଲେ ମୁଁ ପୁଣି । କଳାରେ କାଳେଣି ହେ... ଣିନା । ୨ । ମୋଠାରେ ସ୍ନେହ ଥାଉ ତୁମ୍ଭର । ଯେଉଁଥିଲେ ...

ଦେ ତୁମ୍ଭ ବନ୍ଧନ । ବନିନ୍ତେ ଶିର ହେଉଛି ଭୂଷଣ । ହେ ଅଙ୍ଗୀକାର ଛାଡ଼ି ଶୋଚନା । ନ କର ମନା । ୬ ।

—:o:—

ଶୋକଭର ହୋଇ ବନେ ଯିବାପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଗୋଡ଼ାଇଛନ୍ତି ସେହିଁ ସ୍ନେହବଶେ ମିଳି ସୀତା ପାଶେ ଯେ ଶ୍ରୀରାମ ବୋ କହନ୍ତି । ବନେ ମୁଁ ଯାଉଛି । ଜନକ ତନୟାଗୋଷ୍ଠୀ । ମନେ ଟିକେ ବିରସ । ତୁ ମୋର ପ୍ରାଣେ ଲଗିଛି । ପଦ । ପିତ୍ୟ ସତ୍ୟ କଲେ କୈକେୟୀ ସ୍ନେହଧର । ଚଉଦ ବରଷ ଯାଏ ଭରତ ହେବେ ଦଣ୍ଡଧାରୀ । ୧ । ନ ଯାଅ ହେ ନାଥ । ୬ । ଏକାକୀ ଏକା କରି । ନ ଦେଖି ତୁମ୍ଭ ଶ୍ରୀମୁଖ ରହିବିକି ମୁଁଛପାର । ପଦ । ଅହେ ପ୍ରାଣେଶ୍ୱର କୋଦଣ୍ଡ କାଣ୍ଡଧାରୀ । ମୁଁ ତୁମ୍ଭ ସଙ୍ଗରେ ଯିବି କହୁଅଛି ଛାଇପରି । ନ ଯାଅ ହେ ନାଥ । ୨ । ତୁଟ ରାଜକେମା । ଅଜନୁ ସୁକୁମାରୀ । ବନବାସ ଦୁଃଖବାଧା ଅଙ୍ଗେ ସହିବୁ କିପରି । ବନେ ମୁଁ ଯାଉଛି । ୩ । ତୁମ୍ଭେ ଯିବା ଅଛ ଏ ପିଣ୍ଡେ ଅଧିକାରୀ । ନଷ୍ଟେ ଛାଡ଼ିଗଲେ ବନେ ଦେବି ମୋ ଜୀବନ ହାରି । ନ ଯାଅ ହେ ନାଥ । ୪ । କାହିଁକି ବିକଳ ହେଉଛ ଗୋ ଜବାଧରୀ । ଅସ୍ମ ସଙ୍ଗେ ଯିବା ଧନ ରବିଚନ୍ଦ୍ର କହେ ସୁର । ବନେ ମୁଁ ଯାଉଛି । ମାତାଙ୍କର ବାଣୀ ଛଳେ ହେ ନ ଶୁଣି ପିତାସତ୍ୟ ପ୍ରତିପାଳ । ବନେ କଲେ ଗତ ଜନେକ ଦୁହିତ ଯେ । ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସଙ୍ଗତେ ଚଳ । ରାମ ଗୁଣଗୁଣି ଦଶରଥ ପୁଣି ତକ୍ଷଣେ ଛାଡ଼ିଲେ ପ୍ରାଣ । ଭରତ ଶତ୍ରୁଘନ କରାଇ ଦହନ ହେ । ସାରିଲେ ଶୁଦ୍ଧି ବିଧାନ । ତହୁଁ ସେ ଭରତ ନୋହି ନରନାଥ । ଶ୍ରୀରାମଙ୍କୁ ଆଣି ଗଲେ । ଏଅନ୍ତେ ଶ୍ରୀରାମ ବନକୁ ଚଳନ୍ତେ ଯେ । ଗୁହ ଶବର ଭେଟିଲେ । ତହିଁ ରାତେ ରହି ମଇଷ ବଧାଇ ବନାଇ ଅଗସ୍ତି ଆଶ୍ରମ ଯାଇ ଭରଦ୍ୱାଜ ଅଧି ଆଶ୍ରମେ ଭେଟିଲେ ଯେ ସତ୍ତ୍ୱିସୀ ରତ୍ନୁଷ୍ଠାଇଁ ।

ଅନ୍ତି ରଘୁଶ୍ରେଷ୍ଠ ବଳେ ଚିତ୍ରକୂଟ ଭାଇ ଭାର୍ଯ୍ୟା ସଙ୍ଗେ ଯାଇ ।
କେତେ ଦିନେ ଗଲେ ଭରତ ଭେଟିଲେ ଯେ ଶୋକେ ଯନ୍ତ୍ରବେଶ
ଧରି । ବାହୁଡିବା ପାଇଁ କହନ୍ତେ ନୁହିଁଲେ ନ ବାହୁଡିଲେ ଶ୍ରୀରାମ
ଚରଣ ପାଦୁକା ଧରି ଆସି ଏକା ଯେ ଭରତ ପାଳେ ନନ୍ଦଗ୍ରାମ ।।
ଏଥିଅନ୍ତେ ଘୋର ରଘୁକୁଳପତି ପିତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଶୁଣିଲେ । ଶ୍ରୀରାମ
ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସୀତା ତିନିଜଣ ଦେବ ସ୍ନାହାନ ଅଚରିଲେ । ଏ ଅନ୍ତରେ
ଶିବ ଶୁଣ ଗୋ ପାର୍ବତୀ ଚିତ୍ରକୂଟ ଗିରି ଲୀଳା । ପର୍ଣ୍ଣକୁଟୀ କରି
ସୀତା ସଙ୍ଗେ ଧରି ଯେ ରହିଛନ୍ତି ରଘୁବାଳା । ଅରଣ୍ୟେ ଭ୍ରମଣ
କରଣ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଆଣୁଛନ୍ତି ମୃଗମାରି । ସ୍ୱାଦୁ ପରଷନ୍ତି ଜନକ ଦୁହିତ୍ରୀ
ଯେ । ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି କୋଦଣ୍ଡଧାରୀ । ରଜନୀ କାଳରେ ସୀତା ସହି-
ତରେ ନିଦ୍ରାଯାନ୍ତି ରଘୁବୀର । ଦୁଆରେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଜଗିଥାନ୍ତି ପୁଣ
ହେ ଧନୁଶର ଧରି କରି । ଦିନେ ବଇଦେହୀ ମାଂସକୁ ଶୁଖାଇ
ଚିତ୍ରକୂଟେ ଜଗିଥିଲେ । ସୁରଙ୍ଗ ଅଧର ଦେଖି ସୀତାଙ୍କର ଯୋ
ମିଲା ବାୟସ ଭଲେ । ଝର ଝର ହୋଇ ଶୋଣିତ ବହିଲା ।
ସୀତାଙ୍କୁ ଦେଖି ବିକଳ । ଧରି ଚନ୍ଦ୍ରଶର ରଘୁକୁଳ ବୀର ଯେ ।
ନାଶୁଥିଲେ କାକକୁଳ । ପୁଣି ବଇଦେହୀ ଦୟା ହୃଦେ ବହି ବାୟୁ
ପ୍ରାଣ ରଖିଲେ । ସେହି ଦିନୁ ଜାଣ ସର୍ବ କାକଗଣ ଯେ । ବି
ବେ ଅନାଇଲେ । ଏ ରୂପେ ଅନେକ କାଳ କଉତୁକ ଚି
କୂଟରେ ବେହାର । କାହିଁ ଗେରୁ ଘୋରି ଦେଉଥାନ୍ତି ଶିର
କାହିଁ ପୁଷ୍ପ ତୋଳିବାର ।

ବନବେହାର— ଦିନେକ ରଘୁ ନନ୍ଦନ ସୀତା ସଙ୍ଗତେ
ବନବେହାର କରନ୍ତି ଆନନ୍ଦ ମନରେ । କୁସୁମ ତୋଳି ଶ୍ରୀକର
ଖଞ୍ଜାଇ କହନ୍ତି ଧୀରେ । ଦେଖ ପ୍ରାଣ ସଜନୀ । ସୁମନ ଘୋଡି
ଦୃଷ୍ଟା ହେଉଛି କନକ ଲତା ସୁବେଶ ଲୋକରେ । ୧ । ସୀ
ବୋଲନ୍ତି ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ପ୍ରାଣେଶ୍ୱର । ଏ ଚିତ୍ରରେ ଭ୍ରମର

ଅନ୍ଧକାର । ଯାହା ନେତ୍ର ତାହା କର । ମୋତେ ବାହୁଡି ପଙ୍କଜ ।
ମୁଁ ତୁମ୍ଭ ଚରଣ ସ୍ପର୍ଶନେ ପରିଶ୍ରମ । କି କହିବି ତୁମ୍ଭକୁ ମୋ ଜ
ଅଣେ ହୃଦ୍ର । ୨ । ମନ୍ଦାର ଅଧମ ଦେଖ ମନ୍ଦାର କୁସୁମ
ମୋ ଅଧର ସ୍ପର୍ଶଙ୍କୁ ଦେବ ତ ଏ ସମ । ସୀତା ବୋଲନ୍ତି ଏମାନ
ମଲ୍ଲିକାଷ୍ଠି ନୃତ ଭ୍ରମ । ବାସନା ନ ଥାଇ ପୁଷ୍ପ ଦଶେ କେତେ ଭ୍ରମ ।
ଏମାନେ ଜନ୍ମି ନେ କଣ୍ଠେ ପ୍ରାଣନାଥ ଜନ୍ମ । ୩ । ଚମ୍ପକ ବଚନ
ଅନା ଅନାଏ ଚମ୍ପକ । ତୋ ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠି ଶୋଭା ପର ଦଶେ କଟି-
ସାଙ୍କ । ସୀତା ବୋଲନ୍ତି ଏ ଧ୍ୱଜ ଭ୍ରମର ନ ଯାଏ ପାଖ । ଏ
ଫୁଲରେ ଅଛୁ ଏକା ଦୁର୍ଗୁଣ ଏତେକ ଗୁଣଠାରେ ଗୁଣ ଦେଲା
କହୁ ଅବିବେକ । ୪ । ନାଗେଶ୍ୱର ଗନ୍ଧାରେ ଦେଖ ଶରନାବେ
ବୃକ୍ଷମାନଙ୍କରେ ଫୁଟି ବସନ୍ତ ସୁନ୍ଦର । କଲେ ଧନ ଅଙ୍ଗୀକାର ।
ତୋର ଅଣିବ ସମ୍ଭବ । ଖୋସାକୁ ଖୋସି ଯତନେ ମଣ୍ଡିବ
ତୋନ୍ଦର । ସୀତା ବୋଲନ୍ତି ଏ ଫୁଲେ ହୁଏ କାମଜ୍ୱର । ୫ ।
ମଲ୍ଲିକାସି ଦେଖ ମଲ୍ଲି ଦରବିକାଶୀତ । ଭ୍ରମର ଚୁମ୍ବନ ସ୍ନେହେ
ହୋଇଣ ନେଉଛ । ସୀତା ବୋଲନ୍ତି ହେ ନାଥ । ଏ ନାମ ନ
ଧର ବ୍ୟର୍ଥ । ଶ୍ରୀରାମ ବୋଲନ୍ତି ତୋତେ ଆଣିବ ସଙ୍ଗାତ । ମାଳା
କରି ଗଳାକୁ ତୋ ଦେଖିବ ଶୋଭତ । ୬ । ଯାଇ ଯୁଇ ମାଧବୀ
ସେବତି କୁରୁଅନା । କ ଶୋଭା ଦଶନ୍ତି ଦେଖ କୁରଙ୍ଗୀ ନୟନା ।
ଛତ୍ରରେ କୋହ ବିମଳା । କହରେ କୋହଲଞ୍ଜନା । ସୁବେଶ
କରିଣ ପ୍ରେମେ ମଣ୍ଡିବ ସୁନ୍ଦନା । ଏହା ଶୁଣି ମନେ ହସି ଚଳିଲେ
ନନ୍ଦନା । ୭ ଏ ରୂପେ ସୀତା ସହିତେ ରଘୁକୁଳ ପତି ହାସ ପରିହାସ
କରି ବିହାର କରନ୍ତି । ନାନା କଉତୁକେ ମାତି । ବଞ୍ଚାଇଲେ
ଦିନ-ରାତି । କେ ବର୍ଣ୍ଣିପାରିବ ବନେ ଜଗତେ ଯେତେ ଲୀଳା । ସୁଷେ
କବଚନ୍ଦ୍ର ହୃଦେ ଚନ୍ତି ଦାଶରଥୀ । ୮ ।

—— ୧୯୪ ——

ଏ ବିଧିରେ ଶେଷ ସପତ ବରଷ ତହୁଁ କଲେ ବନବାସ । ଗୟାରେ ସୀତାୟା ବାଲି ପିଣ୍ଡ ଦେଲେ ଯେ । ପିତୃ ଗଲେ ସ୍ୱର୍ଗବାସ । ତହୁଁ ବିପ୍ରମାନେ ଆସିଣ ବଦନେ ମାଗିଲେ ଶ୍ରାଦ୍ଧ ଦକ୍ଷିଣା । ସୀତାଦେବୀଙ୍କର ପଣନ୍ତ କାଟିଲେ ଯେ । ଅନେକ କଲେ ଭର୍ତ୍ସନା । ସେ ସ୍ଥାନୁ ଅନ୍ତର ହେଲେ ରଘୁବୀର ଭାଇ ଭାର୍ଯ୍ୟା ସଙ୍ଗେ ଧରି । ଦଣ୍ଡକା ଅରଣ୍ୟରେ ପଶିଲେ ବାଟରେ ହେ । ବୀରାୟୁଧଙ୍କୁ ନିବାରି । ତହୁଁ ଚଳି ସୁଖେ କୃଷ୍ଣ ଗିରି ଶିଖେ । ପୂଜା କଲେ ରାମ ଚଣ୍ଡୀ । ଭ୍ରମି ନୀଳଗିରି ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କରି ଯେ । ଦାରୁବ୍ରହ୍ମ ସେବାମଣ୍ଡି । ୭୩ । ତହୁଁ ଆସି ଖରେ ରୁଷିକୁଲ୍ୟା ତୀରେ । ଥାପିଲେ ଶ୍ରୀ ରୁମେଶ୍ୱର । ଗୁପତେଶ୍ୱରଙ୍କୁ ତହୁଁ ସେବା କରି ଯେ । ଗୋଦାବରୀ ହେଲେ ପାର । ୭୪ । ଏ ରୂପରେ କେତେ ଦେବତା ପୁଜିବ । ଗଲେ ପଞ୍ଚବଟୀ ବନେ । ଭାଇ ଭାର୍ଯ୍ୟା ଧରି । ପର୍ଣ୍ଣକୁଟୀ କରି ଯେ । ରହିଲେକ ସେହି ସ୍ଥାନେ । ୭୫ । ଦିନେ ଏ ଚରିତ ଦେଖ ବିହି କୃତ୍ୟ । ସୁପଣଖା ତହୁଁ ଆସି । ସୀତାଙ୍କର ପାଶେ ମିଳିଲା ସୁବେଶେ ହୋଇ ଇଙ୍ଗିତ ବଚନ ଭାଷି । ୭୬ । ବୋଇଲା ସୁନ୍ଦରୀ କାହୁଁ ଆସି କରି ଏକାନ୍ତେ ଅଛୁ ଏ ବନେ । ଏ ସମୟେ ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଦୁହିଙ୍କି ଯେ । ରାକ୍ଷସୀ ଦେଖେ ନୟନେ । ୭୭ । ଦୁଷ୍ଟ ଗୁଣ ତାର ଦେଖି ରଘୁବୀର । ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ । କ୍ରୋଧରେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଶସ୍ତ୍ରରେ ତକ୍ଷଣେ ସେ । ନାସା ଶ୍ରବଣ କାଟିଲେ । ୭୯ । କାନ୍ଦଣୀ ରାକ୍ଷସୀ । ଶିଘ୍ରେ ଧାଇଁ ଆସି । ଖର ଦୂଷଣ ଭେଟିଲ । ତ୍ରିଶିରା ସହିତେ ସୈନ୍ୟ ଘେନି ସାଥେ ବଳ । ଘୋର ଯୁଦ୍ଧ ଲଗାଇଲା । ୮୦ । କ୍ରୋଧେ ରଘୁବୀର । ସେ ବନ ଜୀବ ବଳ । କ୍ଷଣକରେ ବିନାଶିଲେ ଖର ଦୂଷଣ ତ୍ରିଶିରା ସହିତରେ ଯେ । ସମସ୍ତେ ପରାଣ ଦେଲେ । ୮୧ । ତହୁଁ ରଘୁମଣି । ଭାଇ ଭାର୍ଯ୍ୟା ଘେନି । ନିଶ୍ଚିନ୍ତେ ବନେ ରହିଲେ ।

ଏଥି ଅନ୍ତେ ଶୀଘ୍ର । ଶୁଣ୍ଣ ହେମବନ୍ତ ଗୋ । ଯେମନ୍ତ ଚରିଣ କଲେ
ସେହି ସ୍ୱପଣାଖି ଜନକୀ ଗୁଣ ସଖି କହୁଛି ସଧୀରେ ଶୁଣ । ବିଶ୍ୱବା
ଋଷିଙ୍କ ଦୁଲଣି ଅଟଇ ସେ । ତାର ଭ୍ରାତା ଅଟେ ରାବଣ । ୮୩ ।
ପୂର୍ବେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଶାପ ଲଭି କଉଣପ ନଇକୋଣ ଗର୍ଭେ-ଜାତ । ପ୍ରତାପ
ରାବଣ ବୀର କୁମ୍ଭକର୍ଣ୍ଣ ଯେ । ବିଭୀଷଣ ତିନଭ୍ରାତ । ୮୪ ।
ଘୋର ତପ କରି ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ସେବଇ । ତିନହେଁ ଲଭିଲେ ବର
ଛପନ ଗଣ୍ଡା ଯୁଗକୁ ପରମାୟୁ ଯେ ଲଭିଲା ରାବଣେର
୮୫ । କୁମ୍ଭକର୍ଣ୍ଣ ଭଲା । ନିଦ୍ରାକୁ ମାଗିଲା ବରଷଟିକ ଉଠେଇବେ
ବରଷ ନ ପୁର୍ତ୍ତ ଯେବେ ସେ ଉଠିବ ହେ । ମରିବ ବ୍ରହ୍ମା ବଚନେ
୮୬ । ସାନ ବିଭୀଷଣ । ବିଷ୍ଣୁରେ ଶରଣ ଧାଇଁ ମନ
ଥିନାବର । ଏରୂପେ ରାବଣ ଭୋଗ ବିଳସିଲା ଯେ । ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମୟ
ଲଙ୍କା ପୁରୀ । ୭ । ଭଗ୍ନୀ ଶୂର୍ପଣଖୀ । ରାଣୀଗଣ ଲେଖି ଜ୍ୟେଷ୍ଠ
ଭାର୍ଯ୍ୟା ମନ୍ଦୋଦରୀ । ସ୍ୱର୍ଗ ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁର ସମରେ ଜିଣିଲା ହେ । ଭୁଞ୍ଜିଲା
ଅକ୍ଷୟ ଶିରି । ୮୮ । ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ଜିଣିଣ । ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ପୁତ୍ର ନାମ ।
ଅଠର ଗଣ୍ଡା କୁମର । ଶୋଭିବନ ଯେ । ଏକ ଏକେ ସାମରଥ
। ୮୯ । ଆଜ୍ଞା ପରମାଣେ । ସର୍ବ ଶୁରଗଣେ । ସେବା କରୁଥାନ୍ତି
ଆସି । ନାଗ ପଣିନାରି ଦେବ ଲ ଁ ପଡ଼ି ଯେ । ଅପୂର୍ବ ଭୋଗ
ବିଳସି । ୯୦ । ଏମନ୍ତ ସମ୍ପଦ ଦେନ ଲଙ୍କଦେବ ବଜପ୍ରେ
କରି ଆସ୍ଥାନ । ଯାହିଁ ଶୂର୍ପଣଖା ଆସିହେଲା ଦେଖା ଯେ । ଉଚ୍ଚେ
କରୁଛି ରୋଦନ । ୯୧ । ବୋଲେ "ଶୁଣଭାଇ ବନସ୍ତରେ ମୁହିଁ ।
ଦେଖିଲି ଏବେ ସୁନ୍ଦରୀ ତାକୁ ତୋରପାଇଁ ଆଣୁଥିଲି ମୁହିଁ ଯେ
ନୋହେ ଦୁଇ ଜଣ ଠାଆରି । ୯୨ । ଧରି ମୋତେ ପୁଣ ନାସିକା ଶ୍ରବଣ ।
କାଟି ପକାଇଲେ ମୋର । ଖରଦୂଷଣ ତ୍ରିସିରା ସହିତରେ
ମାଇଲେ ସର୍ବ ଅପାର । ୯୩ । ତୋର ଭଗ୍ନୀ ବୋଲି ମୁଁ ଯେତେ
କହିଲି ତାକେ ନ ମାନିଲେ ସେହି । ତୋର ବୀର ପଣ କି ହେବ

କାରଣ ଯେ । ଏଦଣ୍ଡ ପାଇଲୁ ମୁହିଁ । ୯୪ ପଞ୍ଚବଟୀ ବନେ । ଅଅଛନ୍ତି ବହନେ । ପାଇଲେତାହାଙ୍କୁ ମାର । ଅପୂର୍ବ ସୁନ୍ଦରୀ ଶ୍ରେଷ୍ଠେ ଭୋଗ କର ଯେ । ହଲାସ ଏ ଲଙ୍କ ପୁର । ୯୫ । ଶୁଣି ଦଶାନନ । କ୍ରୋଧେ କମ୍ପମାନ । ହୋଇ ବହନେ ଉଠିଲା । ରଥ ଉପରେ ଚଢ଼ି । ଶୂନ୍ୟେ ଗଲା ଉଡ଼ି ଯେ । ପଞ୍ଚବଟୀରେ ମିଳିଲା । ୯୬ । ବାଟେ ମାରୀଚକୁ । ଚେତଣ ତାହାକୁ କରାଇଲା ମାୟାମୃଗ । ହୋଇଲା ଭୁ ଯାଇ । ଚରୁଥିବୁ ଭୁହ ଯେ । ସୀତାଙ୍କ ମଢ଼ୀଅ ଆଗ । ୯୭ । ମାରବାକୁ ତୋତେ ଗୋଡାଇ ଅସନ୍ତେ । ଅରଣ୍ୟକୁ ପଳାଇବୁ । ଖଣ୍ଡେଦୂର ପୁଣ ଥାଇ ହେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଯେ । ବୋଲିଣ ଉଚ୍ଚେ ଡ଼ାକିବୁ । ୯୮ । ଶୁଣିଣ ମାରୀଚ । ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମୟ ପୁଚ୍ଛ । ସୁବର୍ଣ୍ଣ କୁରଙ୍ଗି ହେଲା । ମଢ଼ିଅ ଦୁଆରେ ଅପୂର୍ବ ରୂପରେ ଯେ ସୀତା ଆଗେ ଦେଖା ଦେଲା । ୯୯ । ଦେଖି ବଇଦେହୀ । ଅତି ଶ୍ରଦ୍ଧା ହୋଇ ରାମଙ୍କୁ ବୋଲନ୍ତି ଗୀର । ପୁଚ୍ଛକୁ ଏହାର କରବ ଚାମ୍ବର ଯେ । ଏ କୁରଙ୍ଗି ବେଗେ ମାର । ୧୦୦ ।

ଗୀତ

ଅହେ ମୋ ପ୍ରାଣ ବନ୍ଧୁର ଏ ଅପୂର୍ବ ମୃଗକୁ ଦେଖ ହେ । ପଦ । ଶୁଦ୍ଧ ସୁବର୍ଣ୍ଣରେ ଭୂଷିତ ହୋଇଅଛି ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ ଯାକ ହେ । ଆସିଣ ଚରୁଅଛି ନିକଟରେ ଅମ୍ଭ ମଢୀଅର ପାଖ ହେ । ୧ । ସେହେ ମୋହର ବେଗେ ଧନୁ ଧରି ବନ୍ଧ ଶର କରି ଲକ୍ଷ ହେଣ । ଖୋଷାକୁ ମୋର କଷ୍ଟ ରୂପରୁ ଶୋଭିବ ମୁଁ ଉତ୍ସୁକ ହେ । ୨ । ଅହେ ଶ୍ୟାମଳ ସୁନ୍ଦର ମୋର ସେନ ବାଣୀ ବାଟେକ ହେ । ବିଳମ୍ବ ହେଲେ ପଳାଇ ଗଲେ ବୃଥା ଯିବଟି ମାନସ ହେ । ୩ । ଚର୍ମ ସୁଖାଇ ଯତ୍ନେ ରଖାଇ ଯେବ ବନେ ଥିବାଯାକ ହେ । ସ୍ୱରାଜ୍ୟକୁ ଗଲେ

ବଶିଷ୍ଠଙ୍କୁ କେଲେ ସ୍ମରଣ୍ୟ ହେବ ଅନେକ ହେ । ୪ । ଜାନକୀ
ବାଣୀ ଶୁଣି ରଘୁମଣି ମନେ କଉତୁକ ହେ । କାନ୍ତପ୍ରେ
ମାଗ ଆଣି ଦେବେ ଧରି କର ଚନ୍ଦ୍ର କହିବାକ ହେ । ୫ ।

ଭକ୍ତି

ରେ ମୋହନା । ମନରେ ଦୁଃଖି ହୁଅନା । ଧନ ଏ ଶ୍ରର କଥାକୁ
ଘିନାରେ ମୋହନା । ପଦ । ଯହିଁକ ଶରଧା ବାଳା ହେବ
ତୋ ଚିତ୍ତରେ । ନଷ୍ଟେ ତୋହ ପାଇଁ ଆଣି ଦେବ ଯାଇ ଥିଲେ
ତିନ ଜଗତ ରେ । କନକ ମୃଗକୁ ଦେଖି ଲୋଭ ଯେବେ
ତୋର । ମୋ ଆଗରୁ ଯାଇ ଲୁଚବ ସେ କାହିଁ । ଗଲେ ହେଲେ
କେତେ ଦୂର । ୬ । ମଢ଼ୀଅ ଦୁଆରେ ରହି ଦେଖୁଥାଅ ଧନ ।
ଧନୁଶର ଧରି ଯାଉଛି ସୁନ୍ଦରୀ ତୋ କଥା ନ୍ନ କରି ଆନ ! ୭ ।
ମୋହର ବାଣରୁ ଏଡ଼ି ଯିବ କେ ଜଗତେ । ଏକା କାଣ୍ଡ ମାରିଦେବି
ମୃ ଜବାଗ କବଚନ୍ଦ୍ର ଭାଷେ ଗୀତେ । ୪ । ଶୁଣି ସଉମିତ୍ରୀ
ନିଷେଧ କରନ୍ତି । ଏ ମୃଗ କେବେ ନ ମାର । ବନାଶ କାଳକୁ
ବିପରୀତ ବୁଦ୍ଧି ହେ । ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ମୃଗ ହେବାର । ୧୦୧ । ମନକୁ
ନ ଶୁଣି ଧନୁଶର ପାଣି । ସୀତା ଶ୍ରଦ୍ଧା ନ ଭାଙ୍ଗିଲେ । ଧନୁ ଶର
ଧରି ଶୀଘ୍ର ଗତି କରି ସେ ମୃଗ ପଛେ ଗୋଡ଼ାଇଲେ । ୧୦୨ ।
ତହୁଁ ମୃଗ ଖରେ ପଳାନ୍ତି ବନରେ ? ଶ୍ରୀରାମ ବନ୍ଧିଲେ ବାଣ
ଅଙ୍ଗରେ ବାଜିଲା; ମୃଗ ଡାକ ଦେଲା ଯେ । ତ୍ରାହି ହେ ବୀର
ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ୧୦୩ । ସେହି ଡାକ ଶୁଣି ଜନକଦୁହିତୀ । ହୋଇଲେ
ଅତି ଅଭୁଗି । ବୋଲନ୍ତି ଏଷଣି ଧାଇଁ ଯା ଲକ୍ଷ୍ମଣ ହେ ଡାକୁଛନ୍ତି
ରଘୁବୀର । ୧୦୪ । ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବୋଲନ୍ତି ଏକା କର ସତ୍ତା । ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ
ଛାଡ଼ି ନ ଯିବ । ରାମ ଆଜ୍ଞା ନାହିଁ ଶୁଣ ଚନ୍ଦ୍ରମୁହିଁ ଗୋ ମନରେ
କଷ୍ଟ ନ ଭାବ । ୧୦୫ । ବୋଲନ୍ତି ସୀତାପ୍ୟା ଲକ୍ଷ୍ମଣ ତୋ ମାୟା
ଜଣା ଗଲା ସବୁ ଭାବ । ଅଛି ଅନ୍ତୁ ବନେ । ଶ୍ରୀରାମ ନୟନେ କ

ଦେବୁ ବୋଲି ମୋର ପତି । ୧୦୬ । ଶ୍ରୀରାମଙ୍କୁ ବନେ । ବାପଙ୍କ ପଠାଇଲ । ଡାକଲେ କଷ୍ଟ ନ ଯାଉ । ସିଂହର ନାରୀକି ଶୃଗାଳ ଛୁଇଁବ ରେ । ଏମନ୍ତ ଶାସ୍ତ୍ରକୁ ଅଛି । ୧୦୭ । ଧିଙ୍ଗାସ ବଚନ ଶୁଣିଣ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ତକ୍ଷଣେ ଦେଖିଲେ ଅନ୍ତର ଧର୍ମ ସାକ୍ଷୀ ଦେଇ ଦୁଆର ପକାଇ ଯେ । ଧନୁର୍ଦ୍ଧଲେ ଛନ ଗାର । ୧୦୮ । ଏ ଗାରକୁ ସହି ନ ଅସିବୁ ତେଇଁ । ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଶ୍ରୀରାମ ରାଣ । ଏତେ କହି ଗାର ହୁଅନ୍ତେ ଅନ୍ତର ଯେ । ତାହା ଜାଣିଲା ରାବଣ । ୧୦୯ । ମାୟା ଯତି ବେଶ ହୋଇଣ ରାକ୍ଷସ । ସୀତାଙ୍କ ପାଶେ ଅଇଲା । କେ ଅଛ ଏ ଘରେ ଭିକ୍ଷା ଦିଅ ଖରେ ଯେ ବୋଲି ଡାକ ପକାଇଲା । ୧୧୦ । ଶୁଣିଣ ଜାନକୀ ଯତି ରୂପ ଦେଖି । ବୋଲନ୍ତି ହେ ମୁନିବର । କ୍ଷଣେ ରହ ଯତି । ଅସିବେ ମୋ ପତି ହେ ଭିକ୍ଷା ଦେବେଟି ଅପାର । ୧୧୧ । ମାୟା ଯତି କହି । ବିଳମ୍ବ ନ ଥାଇ । ବେଗେ ଭିକ୍ଷା ଦିଅ ସତୀ । ବିଳମ୍ବର ଫଳ ହେବଟି ନିଷ୍ଫଳ ଗୋ । ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ ଅମ୍ଭେ ଧାତ୍ରୀ । ୧୧୨ । ସୀତାୟା ବୋଲନ୍ତି । ଶୁଣ ଅହେ ଯତି । ମୋ ପତି ଅଯୋଧ୍ୟା ନାଥ ପିତା ସତ୍ୟ ପାଳି ବନେ ଅସିଛନ୍ତି ଯେ । ଅମ୍ଭଙ୍କୁ ଘେନ ସଙ୍ଗତେ ୧୧୩ । ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଦେଖିବେ । ଭକ୍ତି ଭାବ ହେବେ । କ୍ଷଣେ ଭଦ୍ର ଢପଗର । ନଅ ଫଳ ଦାନ ଦେକ୍ଷିଣ ରାବଣ ଯେ । ବୋଲେ ଶୁଣ ବମ୍ବାଧର । ୧୧୪ । ମୋ ନାମ ରାବଣ ଲଙ୍କା ପୁରେ ଜାଣ । ହୋଇଛୁ ମୁଁ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ । ଦିଗପାଳେ ମୋତେ ସେବଥାନ୍ତି ନିତ୍ୟେ ଗୋ । ଅନେକ ମୋର ସମ୍ପତ୍ତି । ୧୧୫ । ଏତେ କହି କର ଧର ସୀତାଙ୍କର । ଆକାଶ ମାର୍ଗେ ଗୃହିଲା । ପୁଷ୍ପକ ବିମାନ ଅସନ୍ତେ ବହନ ଯେ । ରଥରେ ଘେନ ଚଳିଲା । ୧୧୬ । ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ରାଣୀ ଆକୁଳରେ ବାଣୀ । ଡାକନ୍ତି ହେ ପ୍ରାଣନାଥ ବେଗେ ଅସ ଧାଇଁ ରଥରେ ବସାଇ ହେ । ନେଉଛି ମୋତେ ରକ୍ଷା କର । ବଳେ ଧରି ମୋତେ ରାବଣ ନେଉଛି ହେ । ତୁମ୍ଭେ ହୋଇବାରୁ ଅନ୍ତର

। ୧୧୮ । ସୀତାଙ୍କ ରୋଦନ ଶୁଣିଣ ପବନ । ହୋଇଗଲା ସ୍ତମ୍ଭି-ଭୂତ । ଧରଣୀ କମ୍ପିଲା ସିନ୍ଧୁ ଉଛୁଳିଲା ହେ । ଥକିଲା ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ରଥ । ୧୧୯ । ଆକୁଳେ ସୁନ୍ଦରୀ ବନ ଲତା ଗିରି ମାନଙ୍କୁ କହନ୍ତି ବାଣୀ । ତୁମ୍ଭେମାନେ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ କହିବ ହେ । ନେଲା ମୋତେ ବଂଶ ପାଣି । ୧୨୦ । ଅହେ ପକ୍ଷୀଗଣ । ମୋ ଆକୁଳ ଶୁଣ କାନ୍ତକୁ କହିବ ମୋର । ବଳେ ଧରି ନେଇ ରଥରେ ବସାଇ ହେ ନେଲା ମୋତେ ଲଙ୍କେଶ୍ୱର । ୧୨୧ । ଗରୁଡର ଜେଷ୍ଠ ନାମ ପକ୍ଷୀଶ୍ରେଷ୍ଠ ସୀତାଙ୍କ ବାଣୀ ଶୁଣିଲା । ପବନନ୍ତୁଁ ବେଗେ । ଉଡ଼ି ଶୂନ୍ୟ ମାର୍ଗେ ଯେ । ରଥ ଯାଇ ଅଗୋଳିଲା । ୧୨୨ । ପକ୍ଷୀ ମୁଖ ଚାହିଁ ଶୋକେ ବଇଦେହୀ । ଆକୁଳେ ଭାଷନ୍ତି ବାଣୀ ମୁଁ ଅଛି ନିରକ୍ଷ ବାରେ ମତେ ରଖ ହେ । ଯଶ ରହିବ ଧରଣୀ । ୧୨୩ ।

ଗୀତ ।

ମୁଁ ଦୁଃଖୀ ଅବଳା ଡାକ ଶୁଣି ପକ୍ଷୀବର ହେ । ପଥ ଜଗି କହିବନ୍ତି କାନ୍ତକୁ ମୋହର ହେ । ପଦ । ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ଘରଣୀ । ସୀତା ନାମ ଥାଅ ଜାଣି । ଅଟେ କୁଳ-ବୁଆରୁଣି । ଦଶରଥଙ୍କର ହେ । ପ୍ରତିପାଳ ପିତା ବାକ୍ୟ । ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଧରି, ସଙ୍ଗତ । ରହିଥିଲେ ମୋର କାନ୍ତ । ଗୋଦାବରୀ ତୀରେ ହେ । ୧ । କାନ୍ତ ଗଲେ ମୃଗମାରି ମାୟା ଯତିବେଶ ଧରି । ରାବଣ ନେଉଛି ହରି । ବସାଇ ରଥର ହେ । ୩ । ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ପାଇ ଭରସା କହୁଛି ମୋ ଦୁଃଖ ଦଶା । କବିଚନ୍ଦ୍ର କରେ ଆଶା । ପାଇଲେ ଉଦ୍ଧାର ହେ । ୪ ।

ପକ୍ଷୀ ହୋଇ କ୍ରୋଧ । କରି ମହା ଯୁଦ୍ଧ ଚିନ୍ତୁଥିଲା ରଘୁବର ସୀତା ହେବେ ନାଶ ବୋଲି ପକ୍ଷୀଗଣ ଯେ । ତକ୍ଷଣେ କଲା ଉଦ୍ଧାର । ୧୨୪ । ଦେଖି ଦଶଶିର ଘୋର ଯୁଦ୍ଧ କରି । ତାର ପକ୍ଷୀ ଛଣ୍ଡାଇଲା । ପଡିବାରୁ ପକ୍ଷୀ ସୁନ୍ଦ ବଂଶଥାଇ ଯେ । ତୁରନ୍ତେ ରଥ

ବାହୁନେଲ୍ଲ । ୧୨୪ । ଋଷିମୂକ ଶିଖେ ଗିର ରାମ ନାରୀ । ସୁଗ୍ରୀ
ବଙ୍କୁ ଦେଖି ପୁଣ । ଭୂଷଣ ତଳେ ପକାଇ ଶୋକେ କାନ୍ଦି କହୁ ଯେ
ନେଉଛି ମୋତେ ରାବଣ । ୧୨୫ । ହେ ମହାତ୍ମାମାନେ । କେ ଅଛ
ଏ ବନେ । ମୋ ଭୂଷଣ ରଖିଥିବ ମୋ କାନ୍ତ ଶ୍ରୀରାମ । ଭେଟିଲେ
ଏମାନ ଯେ । ତାଙ୍କୁ କହୁ ସମର୍ପିବ । ୧୨୬ । ଏ ଉତ୍ତାରୁ ରୀତ ।
ଶୁଣ ଗୋ ପାର୍ବତୀ । କାନ୍ଦନ୍ତି ଶ୍ରୀରାମ ନାରୀ । ଶୀଘ୍ରେ ରଥବାହୁ
ଆସି ଲଙ୍କାପାଇଁ ଯେ । ମିଳିଲେକ ଲଙ୍କାପୁରୀ ଯେ । ୧୨୭ । ଅଶୋକ
ବନରେ । ନେଇଣ ସେ ଖରେ । ରଖାଇଲା ବଇଦେହୀ । ତ୍ରିଜଟା
ଏକାର ସହଶ୍ରେ ଅସୁର ଯେ । ଜଗାଇଲେକ ଡକାଇ । ୧୨୮ ।
ତହୁଁ ଦିନ ଶେଷ ରଜନୀ ପ୍ରବେଶ । ରାବଣ ତହୁଁ ଆଇଲା ସୀତା
ମନ ମୋହି । ଅଚେନକ ବନସ୍ତ୍ରୀ ଯେ । ହୋଇ କଥା ନ ପାଇଲା
। ୧୨୯ । କ୍ରୋଧେ ଆଜ୍ଞା ହେଲା । ତୋ ପତିଙ୍କ ଭଲା । ଶୀଘ୍ରେ
ଭେଟାଇବୁ ଏଥେ ନୋହିଲେ ତୁ ବଶ୍ୟ । ତୋତେ ମୁଁ ଅବଶ୍ୟ
ଗୋ । ନବାସିବ ଶସ୍ତ୍ର ଘାତେ । ୧୩୦ । ଏତେ କହି ଖରେ
ମନ୍ଦଦଶା ପୁରେ ଯାଇଣ ବଜନ୍ତୁ କଲା । ସୀତା ଆଣିବାର ସର୍ବ
ସମାଚାର ଯେ । ରାଣୀ ଆଗେ ଜଣାଇଲା । ୧୩୧ । ମନ୍ଦୋଦରୀ
କହି । ଅହେ ପ୍ରାଣସାଇଁ । କପାଇଁ କଲ ଅନୀତ । ପରନାରୀ
ହରି । ବୁଡ଼ାଇବ ଶିର ହେ । ନଷ୍ଟେ ହେବଟି ବିପତ୍ତି ।
ମନ୍ଦୋଦରୀ ବାଣୀ । ଶୁଣିଲେ ହେ ନ ଶୁଣି । ନିଦ୍ରା ଗଲା ଦଶାନନ
ଏ ଅନ୍ତେ ଚଇତ ଦେଜଣ ଅମୃତ ଯେ ଦେବେ ଅସିଲେ ବହନ
। ୧୩୩ । ସୀତା ପାଶେ ଯାଇ ବନସ୍ତ୍ରବେ କହିଂ। ସର୍ବ ଦୁଃଖ
ଜଣାଇଲେ । ଭୁଞ୍ଜାଇ ଅମୃତ । କରି ଶାନ୍ତ ଚିତ୍ତ ଯେ । ସ୍ୱର୍ଗ
ପୁରେ ଚଳିଗଲେ । ୧୩୪ । ଏଥୁଅନ୍ତେ ବାଣୀ ଶୁଣ ଦୁର୍ଗେ
ପୁଣି । ଯାତ୍ରା କଲେ ରଘୁମଣି । ବନେ ମୃଗ ମାରି ଆସନ୍ତେ
ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଯେ । ପାଶେ ମିଳିଲେ ତକ୍ଷଣି । ୧୩୫ । ବୋଇଲେ ଯେ

ଭାଇ ସୀତାଙ୍କୁ ଜଗାଇଁ । ଏକା ତୁ ଆସିଲୁ ଷତ । ଦଇବ
ପାଷ୍ଟଲା ମୃଗ ଡାକ ହେଲା ବପନ୍ତ ପଡ଼ିଲା ମାତ ॥ ଏଠାରୁ ଗୀତ ।

କାହିଁକି ସୀତାକୁ ଷତ ଅଇଲୁରେ ଭାଇ ।
ଆଉ ମୁଁ ଦେଖିବା ଯାଏ ମନେ ପ୍ରତେ ନାହିଁ । ପଦ ।
ଏ ଯେ ମହାଘୋର ବନ । ବ୍ୟାଘ୍ର ଭାଲୁଙ୍କ ଦର୍ଶନ ।
ଶ୍ରବଣେ ଶୁଣି ମୋ ଧନ । ପଡେ ମୋହ ଯାଇ । ୧ ।
ଦୁଷ୍ଟ ଦାନବ ଅପାର । ଅଛନ୍ତି ଏ ବନସ୍ତର ।
ଏକା ଦେଖି ବଳକାର । କରି ନେବେ ସେହି । ୨ ।
ଦଇବ ମନ୍ଦ ପାଷ୍ଟଲା । ମୃଗ ତୋ ନାମ ଡାକିଲା ।
ନଷ୍ଟେ ବପନ୍ତ ପଡ଼ିଲା । ବସିଲୁ ହକାଇ । ୩ ।
ଜନକ ରାଜ-କୁମାରୀ । ଆଜନମ ସୁକୁମାରୀ ।
ଏକାରେ ପ୍ରାଣେ କାପରି । ଥିବ ମୋର ସହି । ୪ ।
ଚାଲ ଭାଇ ବେଗେ ଯିବା । ସୀତା କେମନ୍ତେ ଭେଟିବା ।
କବଚନ୍ଦ୍ର ବୋଲେ ଅବା । ଥିବ କି ସେ ନାହିଁ । ୫ ।

ସଉମିତ୍ରି କହି ମୋର ଦୋଷ ନାହିଁ ଧୃତାଂସ କଲେ ଜାନକୀ
ହରେ ଡାକ ଶୁଣି ଅସିଲି ମୁଁ ପୁଣି ହେ । ଧର୍ମକୁ ଦେଉଛି ସାକ୍ଷି
। ୧୩୬ । ଅଇଲେ ପୁଣି ଶ୍ରୀରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ତହୁଁ ମୃଗ ଭାର
ଧରି । ମଢ଼ୀଅ ଦୁଆରେ । ମିଳଲେ ସତ୍ବରେ ଯେ । ତାକନ୍ତି
କୋଦଣ୍ଡ ଧାରୀ । ୧୩୮ । ମୃଗ ଭାର ଥୋଇ ମଢ଼ୀଅକୁ ଯାନ୍ତି ।
ଦେଖିଲେ ହୋଇଛି ଲୁଚ୍ଛା । ଅଗୋ ପ୍ରାଣ ସୀତେ । କାହିଁ ଅଛ
ସୀତେ ଗୋ ବୋଲି ରାମ ହେଲେ ମୂର୍ଚ୍ଛା । ୧୩୯ । ଧାଇଁଣ ଲକ୍ଷ୍ମଣ
ଧଇଲେ ତକ୍ଷଣ । ଜଗତ ହେଲା ଅନ୍ଧାର । କବିଚନ୍ଦ୍ର ଭଣି ।
ସୀତା ଗୁଣ ଗୁଣି ଯେ । ଡାକୁଛନ୍ତି ରଘୁବୀର ।
ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ରାଗ ପଞ୍ଚବଳ । ଝପାତାଳ । ଗୀତ ।

ପ୍ରାଣେଶ୍ୱର । ଆସ ବେଗ କର । ପଦ । ଜନକର ତନୟୀ
ଧନ ମୋ ପ୍ରାଣସଖୀ । ବନେ ଗଲି ତୋ ପାଇଁ ମୃଗ ମାରି
ଏବେ ଭିତ କର । ଆଣିଅଛୁ ଧରି । ୧ । ଅରେ ମୋ ପ୍ରାଣ
ପ୍ରିୟା । ଦରହାସି ସୀତାୟା । ମୋର କରନ୍ତୁ ମାୟା କବଚର ।
ସଖୀ ନୋହେ ବାର । ଶୋକେ ହେଲେ ଘାର । ୨ । ତୃଷାରେ
ଦୁଃଖି ହୋଇ । ଦଶା ପାଉଛୁ ମୁହିଁ । ରଷା ହୃଦେ ନ ହୋଇ
କୁଶେ ଦଣ୍ଡ । ବେଗେ ଦଅ ମାର ଦୁଃଖେ ହେବ ପାର । ୩ ।
ନଦେଖି ତୋ ବଦନ । ମୁ ଦୁଃଖୀ ହେଲି ଧନ । ହୃଦୁ ମୋର
ଅଭନ୍ନ ଅଟୁ ଗୋରି । ଏବେ ଦୂର କର ରହନ୍ତୁ କପଟ ।
। ୪ । କବଚନ୍ଦ୍ର ବଖାଣି । କାନ୍ଦ କୋଦଣ୍ଡ ପାଣି । ଡାକନ୍ତି
ପୁଣ ପୁଣି ନାମ ଧରି । ଖୋଜି ବନ ଗିରି । ନ ପାଇଲେ ଝୁରି । ୫ ।

ରାମଶୋକ ।

ଅରେ ପ୍ରାଣେଶ୍ୱରୀ । କାହିଁ ଗଲୁ ମୋତେ ଅନାସ୍ତ କରି ଅରେ
ସୁନ୍ଦରୀ । ତୋତେ ମୁହିଁ ରହିବ କପରି । ୧ । ତୋ ଶୁଭ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର-
ବଦନ । ନ ଦେଖି ଅଧିର ହେଲିରେ ଧନ । ଛବ ଜୀବନ ।
ହେଲା ଅନ୍ଧାର ସର୍ବ ଭୁବନ । ୨ । କାହିଁ ଲୁଚିଅଛୁ ସହି ।
ଅଳପ ଅନାଇ ଦଅ ଫେଲାଇ । ଅବେ ସ୍ୱମୁହିଁ । ଏତେ ନରାଶ
କରୁ କପାଇଁ । ୩ । ବିଳମ୍ବ କଲେ ତୁ ଷଣେ । ଅଭୁକ ମୋତେ
ତୁ ପାଇବୁ ପ୍ରାଣେ । ଆସ ତକ୍ଷଣେ । ନଷ୍ଟେ ମରିବ ତୋ ସ୍ନେହ
ଗୁଣେ । ୪ । ଅରେ ନୟନ ପିତୁଳା । ଜନକ ନନ୍ଦନୀ ।
ମୋ ଗଳା ମାଳା । ଶୁଭ୍ର ସୁଶୀଳା । କାହିଁ ଛାଡ଼ିଗଲୁ ମୋର ଗଳା
୫ । ମୋ ସ୍ନେହ ନଛାଡ଼ ସହି । ଏତେ ଦୁଃଖେ ବନେ ଅଇଲୁ
ଧାଇଁ ଅରେ ସ୍ୱମୁହିଁ ଏବେ କେମନ୍ତେ ମୁର୍ଚ୍ଛିଲୁ ତୁହି । ୬ ।
କ୍ଷଣେ ନ ଦେଖୁ ମୋ ଦୁଃଖ । ଏବେ ଛାଡ଼ିଗଲୁ କରି ନିରେଖ ।
ନ ଶୁଣୁ ଡାକ । କାହିଁ ଲୁଚିଲୁ ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖ । ୭ । ବନେ କଷ୍ଟ

ହେଉ ହୋଲ୍ । ତେଣୁ କି ଏ ଭମନା ହୋଇ ଛଇଲ । ବକୃତ୍ୟ କଲ୍ । ମୁଁ ଯେ ନ ଜାଣି ଏହା ଅର୍ଜିଲି । ୮ । ମୋ ମନ ଜାଣି ଜୀବନ । ଖଣ୍ଡଥାଉଁ ପାଶେ ହୋଇ ଅଛନ୍ତି । ଅହେ ମୋ ଧନ । ଏବେ କପଉ ଯାଉବ ଧନ । ୯ । ବସନ୍ତେ ବନ୍ଦର ବନେ କା ସଙ୍ଗେ ଖେଳବ ମଣ୍ଡୀ ସୁମନେ । ହରଷ ମନେ । କେହ୍ନୁ ତୋଷିବ ସ୍ୱରସ ଦାନେ । ୧୦ । ଗ୍ରୀସମରେ ହେମ ଗୋଚୀ । ଅଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମାଟୀ ରଙ୍ଗେ ବହଇ । ସନ୍ତାପ ହର । କାହା ସଙ୍ଗେ ବଞ୍ଚିବ ସଙ୍ଗରୀ । ୧୧ । ଘନ କାଳେ ଘନକେଶୀ । କୋଳେ ଘେନ ମୋତେ ବଞ୍ଚାଉ ନିଶି । ଅରେ ସୁକେଶୀ । ଏବେ ଦେଲୁ ଏ ଦାରୁଣ ଦଶା । ୧୨ । ଶରଦ ଚନ୍ଦ୍ରମା ମୁଖି । ବଞ୍ଚିଥିଲି ବନେ ତୋ ମୁଖ ଦେଖି । ଅହେ ମୋ ପକ୍ଷି । ଏବେ ଏକା କର ଗଲୁ ରଖି । ୧୩ । କିହ୍ର ଏଣ୍ଣ ପାଞ୍ଚଥିଲା । ଧରଣୀକି ମୋର କେ ଘେନଗଲା । ଅହେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ସୂର୍ଯ୍ୟବଂଶରେ କଲଙ୍କ ହେଲା । ୧୪ । ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ପାଶେ ଜଗାଇ । ମାୟାମୃଗ ଦେଖି ଗଲି ମୁ ଧାଇଁ । ଅହେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ତେଣୁ ହରାଇଲି ବଇଦେହୀ । ଏକା ଛଡ ତୁମ୍ଭେ ଗଲ । ମୋ ପ୍ରାଣପ୍ରିୟାଙ୍କୁ କାହାକୁ ଦେଲ । ଅହେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ମୋର ସବୁ ଆଶା । ଛଣ୍ଡାଇଲ ୧୬ । ସୀତାଙ୍କୁ ବନେ ହରାଇ । କି କହିବ ପୁରେ ମାତାଙ୍କୁ ଯାଇ । ଅହେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ଜଣ୍ଟେ ମଉବ ଜହର ଖାଇ । ୧୭ । ଏହିରୂପେ ଶୋକଭରେ । ଖୋଜନ୍ତି ଚନ୍ଦନ ଗିରି କନ୍ଦରେ । ଯାଅନ୍ତେ ଦୂରେ । ପୁଷ୍ପ ଲତା ଦେଖିଲେ ଆଗରେ । ୧୮ । ଆକୁଳରେ ରଘୁସାଇଁ । ସୀତା ବୋଲି କୋଳ ଧଇଲେ ଯାଇ ଚେତନା ପାଇ । ପୃଥ୍ୱି ଛଉଲେ ଜ୍ଞାନ ହରାଇ । ୧୯ । ତହୁଁ ଶ୍ରୀରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ଆକୁଳେ ସୀତାଙ୍କୁ ଖୋଜନ୍ତି ପୁଣ । ଏଥନ୍ତେ ଶୁଣ । କବିଚନ୍ଦ୍ର କହଇ ବଖାଣ । ୨୦ ।

ହେ ରାଜ ନୀଳଜଳଦ ଶ୍ୟାମଳ ସୁନ୍ଦର ହେ । କ୍ଷମା ଧୈର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଛ ହେଉଛ ଆତୁର ହେ । ପଦ । ସୁର ଯକ୍ଷ ନାଗ ନର ସର୍ବେ ତୁମ୍ଭ ପରଗ୍ରତ । ଅଛି କେଉଁ ବଳଷ୍ଠ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଭିତର ହେ । ୧ ଆମ୍ଭ କର୍ମ ଅବଲରୁ । ଦେଇବ କୃତ ଯୋଗରୁ । ହ୍ରୋଇଛନ୍ତି ପାଖରୁ ଜାନକୀ ଅନ୍ତର ହେ । ୨ । ଧନୁଶର କରେ ଧର । ଖୋଜିବା ତଉଦ ପୁର । ସୀତା କେ ନେଲା ହର । ଯିବ କେତେ ଦୂର ହେ । ୩ । ଧୀର ମୁକୁଟ ବୋଳଇ ତୁମ୍ଭେ ଶୋକେ ହେଲେ ବାଇ । ବୋଧିବାଙ୍କୁ କ୍ଷ୍ଟାଇ । ମୁଁ କେତେ ମାତ୍ର ହେ । ୪ । ଏକା କାଣ୍ଡେକେ ଜଗତ । କହୁପାର ତୁମ୍ଭେ ହତ । ଥିବାର କର ଚିତ୍ତ । କବିଚନ୍ଦ୍ର ଗୀର ହେ । ୫ ।

—୦ଃ୦—

ଶୁଣି ହେମଚନ୍ଦ୍ର ବାଣୀ । ବନେ ବନେ ଖୋଜି କୋଦଣ୍ଡ ପାଣି । ସୀତା ଗୁଣଗୁଣି କରି କାରୁଣ୍ୟ । ତଥ୍ୟ ନ ପାଇଲେ ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସେ ବୋଲନ୍ତି ହେ ତରୁ ଲତା । ନ ରଖ ସନ୍ଦେହ ଜାଣିଥିଲେ କହ ହେ । କାହିଁ ଗଲା ମୋର ସୀତା । ୧ । ଦହନ ସ୍ୱବର୍ଣ୍ଣ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ କାନ୍ତି । ବନ୍ଧୁଲି ଅଧରୀ ଡାଳିମ୍ବ ଦନ୍ତି । ତିଳଫୁଲ ନାଶ କୁରଙ୍ଗ ନେତ୍ରୀ । ପାଶକ୍ର ମଧ୍ୟମା ମନ୍ଥର ଗତି ସେ । ସର୍ବ ସୁଲକ୍ଷଣି ବାଳୀ । ଦେଖିଛ କି ଭଲ କେଉଁ କତି ଗଲା ହେ କାହ୍ନ ଦେଲ. ମୋର ଗଲା । ୨ । ଆହେ ଶୁକ ପିକ । ସାରକା ପନ୍ତି । ତୁମ୍ଭେ ଦେଖିଛ କି ମୋ ପ୍ରାଣ ସଙ୍ଗୀ । ଅହେ ପକ୍ଷୀକୁଳ ମୃଗାଦ ମାନେ । ତୁମ୍ଭେ ସମସ୍ତେ ଅଛ ଏହି ବନେ ସେ । ସୀତା ମୋର ଗଲା କାହିଁ । ଅତି ଅକୁଳରେ ଡାକୁଛି ଉଚ୍ଚରେ ହେ । ତିଳେ ନଶୁଣ କପାଇଁ । ୩ । ଶ୍ରୀରାମଙ୍କର ଦେଖିଣ ବ୍ୟାକୁଳ । ପ୍ରବୋଧ କରନ୍ତି ସୁମିତ୍ରାର ବାଳ । ଖୋଜନ୍ତି ଦୂରରେ ଦେଖିଲେ ମାର୍ଗେ । ପଙ୍କଜଙ୍କଟା ପଡ଼ି ରହିଛି ଆଗେ ସେ । ଛିଡ଼ିଅଛି ପକ୍ଷ

ତାର 'ସର୍ବାଙ୍ଗେ ରୁଧିର ଦେଖି ଜର ଜର ଯେ । ରାମଚନ୍ଦ୍ର
ରଘୁବୀର । ୪ । ଆହେ। ପକ୍ଷୀବର ଏ କେଉଁ ରୀତି । କାହୁଁ ତୁ
ପାଇଲୁ ଏଡ଼େକ ଶାସ୍ତି । ସେ କହଇ ସୀତା ନେଲା ରାବଣ । ଯୁଦ୍ଧ-
କଲି ମୁହିଁ ତା ସଙ୍ଗେ ଜାଣ ହେ । ସେ ମୋ ପକ୍ଷ ଛିଣ୍ଡାଇଲା ।
ସୀତାଙ୍କୁ ଧରି ରଥ ବାହି କରି ଯେ । ଲଙ୍କାପୁରେ ଚଳିଗଲା ।
ଏତେ କହି ପକ୍ଷୀ ବାରତା ପୁଣ । ରାମ ମୁଖ ଦେଖି ଛାଡ଼ିଲା
ପ୍ରାଣ । ମୃତକ ହୋଇ ସ୍ୱର୍ଗରେ ବସିଲା । ପର ଉପକାରେ
ପରାଣ ଦେଲା ହେ । ତା ପିଣ୍ଡ ଦହନ କରି । ତଥ୍ୟବାର୍ତ୍ତା ପାଇଁ
ଗଲେ ବେନି ଭାଇ ଯେ । ଲଙ୍କାପଥେ ଅନୁସରି । ୬ । ତହୁଁ
କେତେ ଦୂରେ କହିଲା ବକ । ସୀତା ହରିନେଲା ଲଙ୍କା ନାୟକ ।
ତାଙ୍କୁ ବର ଦେଇ । ଗୋମତୀକୁ ଗଲେ । ତୃଷା ନିବାରି ଷୀର
ପାନ କଲେ ଯେ । ତାଙ୍କୁ ଯାଚି ଦେଲେ ବର । ଦ୍ୱାପର ଯୁଗରେ
କୃଷ୍ଣ ଅବତାରେ ହେ । ହେବାକୁ ତାଙ୍କ କୁମର । ୭ । ତହୁଁ
ଋଷ୍ୟମୁକେ ହେଲେ ପ୍ରବେଶ । ହନୁ ସୁଗ୍ରୀବର ଭେଟିଲେ ପାଶ
ସୁଗ୍ରୀବ ସଙ୍ଗେ ରାମ ମଇତ୍ର ହେଲେ । ଦୁନ୍ଦୁଭିର ହାଡ଼ ପାଦେ
ଫିଙ୍ଗିଦେଲେ ଯେ । ଛେଦିଲେ ସପତ ତାଳ । ମିତ୍ର ଛଳେ
ରାମ ବାଳିକି ବଧିଲେ । ସୁଗ୍ରୀବର ରାଜା ହେଲା ଯେ । ୮ । ତାରା
ମହାଦେଇ ହୋଇଲା ସଜା । ଏମନ୍ତେ ମାଲ୍ୟବନ୍ତେ ଦାଶରଥି ।
ସୀତା ଗୁଣ ଗୁଣି ବଞ୍ଚିଲେ ଦୁଃଖେ । ଚତୁର୍ମାସ୍ୟା ଶେଷେ ସୁଗ୍ରୀବ
ପାଖେ ଯେ । ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ ପଠାଇଲେ । ତହୁଁ କପିବର ଆସିଣ
ସତ୍ୱର ଯେ ମର୍କଟ ସୈନ୍ୟ ସାଜିଲେ । ୯ । ବେଳାବନେ ସୈନ୍ୟ
ହୋଇଲେ ଜୁଣ୍ଡ । ଗର୍ଜନ ନାଦେ କମ୍ପିଲା ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ । ଖର୍ବ ଖର୍ବ
ଋକ୍ଷ ବାନର ସୈନ୍ୟ । ଅଷ୍ଟ ସେନାପତି ମୂଳେ ପ୍ରଧାନ ସେ ।
ଷଷ୍ଠିବଂଶ ଯୂଥପତି । ହନୁ ଅଙ୍ଗଦ ନଳ ନୀଳ ସୁଷେଣ ଯେ
ଗନ୍ଧମାର୍ଦନ ସମ୍ପାତି । ୧୦ । କାଳମୁଖ ବଳମୁଖ

ଦଧିମୁଖ ଆଦି ବାନର ବୃନ୍ଦ । ଏଙ୍କୁ ଅଗ୍ରକେ ଏକେ ଅଟି ବଳଥାଇ ।
କ୍ଷଣେ କୋପିଲେ ସାରିବେ ସଂସାର ଯେ । ଶ୍ରୀରାମ ଆଗେ ଭେଟିଲେ
ସୀତା ଖୋଜିବାକୁ ସକଳ ଦଗକୁ ଯେ । କେତେ ସୈନ୍ୟ ଚଳି
ଗଲେ । ୧୧ । ଦକ୍ଷିଣେ ଯିବାକୁ ପବନ ସୁତ । ଶ୍ରୀପତେ ରାମ
ଦେଇ ତା ସଙ୍କେତ । ସଙ୍ଗ ସାତ ସେନାପତି ଚଳିଲେ ।
ପାତାଳ ବାମ୍ବରେ ଯାଇ ମିଳିଲେ ସେ । କଷ୍ଟେ ଢେଲେ ତହୁଁ ପାର
ଯାଇ କେତେ ଦୂରେ । ଦେଖିଲେ ଆଗରେ ସେ । ଅସୀମ ସୁନ୍ଦ୍ର
ସାଗର । ୧୨ । ସବୁ ସେନା ଦେଖି ହେଲେ ସ୍ତମ୍ଭିତ । ରାମ
ଅଜ୍ଞାପାଇ ପବନ ସୁତ । କାୟ ବିସ୍ତାରି ଆକାଶେ ଉଡ଼ିଲା
ନାଗମାତା ମାନି ଲଙ୍କାକୁ ଗଲା ସେ । ମାର୍ଜାର ରୂପକୁ ଧରି
ରବି ଅସ୍ତ ଅନ୍ତେ । ନଗରେ ପଶନ୍ତେ ସେ । ଅଟଗୋଳଲା
ଲଙ୍କେଶ୍ୱରୀ । ୧୩ । କୋଟିପଦ ହନୁ ତାଙ୍କୁ ଶ୍ରୀପଦେ ମାରି । ସୀତା
ଖୋଜଇ ପୁରପୁରେ ବେଢ଼ି । ନାନା ରୂପ ଧରି ଦୈତ୍ୟଙ୍କ ପୁରେ ।
ସୀତାଙ୍କୁ ଖୋଜି ନ ଦେଖି ନେତ୍ରରେ ସେ । ଭ୍ରମର ରୂପ
ଧରିଲା । ରାବଣ ମନ୍ଦିରେ ମନ୍ଦୋଦରୀ ପୁଟରେ ଯେ । ଲୁଚି ଶିର
ଅନାଇଲା । ୧୪ । ରତ୍ନ ପଲଙ୍କେ ଶୋଇଛି ରାବଣ । ସ୍ୱପନେ
ଲଙ୍କଦେଖି କହେ ପୁଣ । କୋଲେ ମନ୍ଦୋଦରୀ ଅଛି ସୁନ୍ଦରୀ ।
ଜାଣିଲା ହନୂ ସୀତା ବୋଲି କରି ଯେ । ପାଶକୁ ଗଲା
ପାରେନା । ମନ୍ଦର ଦ୍ୱାର ପାଇଣ ସନ୍ଦେଶ ତହୁଁ ଗଲା ବାରମଣି ।
। ୧୫ । ଏମନ୍ତେ ଅନେକ ଠାରେ ଖୋଜଇ । ସୀତା ନ ଦେଖି
ଜାଣି ଗଲା ପାଇ । ଆଗରେ ଦେଖିଲା ଅଶୋକ ବନେ । ତାରାଗଣ
ମଧ୍ୟେ ଚନ୍ଦ୍ର ଯେସନେ ଯେ । ବସିଥିଲେ ରାମରାଣୀ । କରିବାକୁ
ମ୍ଲାନ ଅସନ୍ତ ବଦନ ଯେ । ବେଢିଛନ୍ତି ରାକ୍ଷସୀ । ୧୬ । ତହୁଁ
ଏକା ହୋଇ ସୀତାଙ୍କୁ ଆସି । ଶିଶୁପାବୃକ୍ଷ ତଳେ ସୁକେଶୀ । ଉଭା
ହୋଇ ଅନ୍ତେ ଶୁଭିଲା ବଚନ । ଶ୍ରୀରାମ ନାମ ଡାକ ହନୂମାନ ଯେ

ସୀତାଙ୍କୁ ଶୁଣାଇଲା । ପଚାରନ୍ତେ ଜାନକୀ । ବୃକ୍ଷଖଣ୍ଡ କମ୍ପି ଯେ । ଆସି ପ୍ରଳମ୍ବିତ କଲା । କର ଯୋଡ଼ି ହନୁ କହେ ବାରତ । ଭୋ ମାତ ମୁହିଁ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ଦୂତ । ପବନ ପୁତ୍ର ନାମ ହନୁମନ୍ତ । ଘେନ ବସ୍ତ୍ର ମୁଦ୍ର ପ୍ରଭୁ ସଙ୍କେତ ଯେ । କହି ଅଛନ୍ତି ଗୁପତ । କାକ ଅକ୍ଷି ଗେରୁ ତଃ । ଦେବୀଠାରୁ ଗୋ । ମଧୁଗନ୍ଧ୍ୟା କାଳେ ସତ୍ୟ । ଶୁଣି ଜାନକୀ ଶଂସପ୍ତ ଛାଡ଼ିଲେ । ମୁଦ ହୃଦେ ଧରି ରୋଦନ କଲେ । ତହୁଁ ମଥାମଣି ଦେଲେ ସଙ୍କେତ । ବୋଇଲେ ଶୀଘ୍ରେ ଯାଅ ହନୁମନ୍ତ ହୋ । ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ମୋ ଦୁଃଖ କହ । ବେଗେ ଧରି । ଆସି ରାବଣକୁ ନାଶି ଯେ । ମୋତେ ନିଅନ୍ତୁ ଘେନାଇ । ଦ ମାସ କଷ୍ଟ କରିଛି ରାବଣ । ବିଳମ୍ବ ହେଲେ ନାଶିବ ମୋ ପ୍ରାଣ । ଶୁଣି କୋପେ ହନୁ କହଇ ପୁଣ । କ୍ଷଣକେ ବିନାଶନ୍ତି ଲଙ୍କା ରାବଣ ଯେ । ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ କନ୍ଧେ ବସାଇ । ଏହିକ୍ଷଣି ଯାନ୍ତି । ରାମଙ୍କୁ ଭେଟନ୍ତି ଗୋ । ପ୍ରଭୁଙ୍କର ଆଜ୍ଞା ନାହିଁ । ୨୦ । ଏତେ କହି ବୀର ହୋଇଲା ମେଲଣି ମଧୁବନ ମଧ୍ୟେ ପଶିଲା ପୁଣି । ଫଳମୂଳ ଫୁଲ ସବୁ ଖାଇଲା । ତେତେକ ବନ ଭାଙ୍ଗି ପକାଇଲା ଯେ । ଚୋଟାଳିଆ ଡାକ ମାରି । ଦଶବଳ ସୈନ୍ୟ ପେଶିଲା ରାବଣ ଯେ । ତାହାଙ୍କୁ ଦେଲା ନିବାରି । ୨୧ । ପୁଣ ନାତିଗଣ ମଲେ ଅପାର । ଅକ୍ଷୟ ହେଲେ ମାଇଲା ବୀର । ତହୁଁ ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ ଯୁଦ୍ଧେ ଆସିଲା । ନାଗ ଫାଶରେ ହନୁକୁ ବାନ୍ଧିଲା ଯେ । ରାବଣ ସମ୍ମୁଖୁ ନେଲା । ଅନେକ ଆୟୁଧ । ଯତ୍ନ କଲା ବଧ ଯେ । ଲୋମେ ବାଙ୍କ ନ ହୋଇଲା । ୨୨ । ତହୁଁ କୁଟେ ହନୁ କହଇ ବାଣୀ । ବସନ ବାନ୍ଧ ମୋ ଲାଙ୍ଗୁଳେ ଆଣି । ତଇଲ ଘିଅ ଲଗାଇ ଜଳ । ତେବେ ନଷ୍ଟେ ମୋର ପୂରବ କାଳ ଯେ । ଶୁଣି ସର୍ବେ ସତ କଲେ । ଯେତେ ବସ୍ତ୍ର ଆଣି ଗୁଡ଼ାଇଲେ ପୁଣି ଯେ । ଲାଙ୍ଗୁଳକୁ ନ ଅଣ୍ଟିଲେ । ୨୩ । ତହୁଁ ହନୁ ଲାଙ୍ଗେ ଦେଲେ ଅନଳ ।

ଉଠିଲେ ହନୂ ହୋଇ କୋପାନଳ । ଜଗତ ଗୃଳରେ ବଧିଲ୍ଲ ଡେଳ । ଜଳଲ୍ଲ ଅଗ୍ନି ହୁତା ସନ ହୋଇ ଯେ । ଅଲ୍ଲା ଦେଲ ଲଙ୍କାଗ୍ରାଣ । ରହ୍ନ ବୈଶାନର ବୋଲନ୍ତି ସଭୃଚ । ଅଗ୍ନି ଲଭଚଲଡକ୍ଷଣ । ୨୪ । ଡାଦେଖି ହନୂ ବୋଲନ୍ତୁ ଗୀତ କରେ ଗ୍ରବଣ ଝୁବିଗଲ୍ଲ ଡୋର । ସୀତା ଅଣିଲ୍ଲ ଯେଉଁ ଗ୍ରମଙ୍କର । ତାହାଙ୍କ ଦାସ ମୁହିଁ ହନୂ ୱାରରେ । ପ୍ରାଣେ ଥିଲେ ତୋର ଅଗ । କ୍ଷାଚନ୍ଦ୍ର କହ୍ନ ସୀତା ବେଗେ ଦେଇରେ ଭୂ ଯାଉ ଶରଣପସ । ୨୫ ।

ଗୀତ

ଗ୍ରାଗ ଗ୍ରମକେର ।

ଏଅନ୍ତେ ଶୁଣଗୋ ଚିତ୍ତଯା ଯାହା ହେଲ୍ଲ । ଚଗଡ
ଏତେ କିହ୍ନ ମତ୍ରନ ଶ୍ରୀଗ୍ରାମ ଚନ୍ଦ୍ର ହେ ହନୂ ମନ୍ତ୍ର । ୧

କୋପଲେ ଲାଙ୍ଗୂଳ ଘସିଣ । ଜାତ କଲ୍ଲ ଅନଳ । କ୍ଷଣକ ଭତରେ ପୋଡ଼ଲା ଲଙ୍କାପୁର ସକଳ । ୨ । ହସ୍ତେ କାଲ ଘଣ୍ଟି ମୁଖରେ ବୋଲ ଶୁଚବଶ ହେଲା । ସୀତା ପାଶେ ଯାଇ ପ୍ରାଣମି । ଡକ୍ଟ ଶୂନ୍ୟେ ଉଡ଼ିଲା । ୩ । ସୀତା ମଥାମଣି ହୃଦରେ ଜାକ ଅଇଲା ୱାର । ସୀନ୍ଧୁପାର ହୋଇ ଭେଟିଲ୍ଲ ସେନାପଡଙ୍କ ଠାର । ୪ । ଦେଖି ସେଲ୍ଲାମାନେ ହରଷେ ସବ୍ବ ରୀଭ ଶୁଣିଲେ । ହନୂଙ୍କୁ ସଙ୍ଗତେ ଘେନଣ ଗ୍ରାମ ପାଶେ ଅଇଲେ । ୪ । ଛନଦଗ ଦୃତ ବାହୁଡ ଗ୍ରାମ ପାଶେ କହ୍ନଲେ । କାହିଁ ନ ଦେଖିଲୁ ଜାନକୀ ବୋଲ ଦୁଃଖେ ଭହ୍ନଲେ । ୬ । ଦକ୍ଷିଣ ଦ୍ଦଗରୁ ବାହୁଡ଼ ହନୂ ସହତେ ୱାର । କପିଦ୍ଧ୍ୟା ବନରେ ପଶିଣ ତୋଷା କରନ୍ତି ଜୁରି । ୭ । ଗୃଚମୁଖୁ ବାର୍ତ୍ତା ପାଇଣ । ଗ୍ରାମ ଥାନନ୍ଦ ହୁହ୍ଲେ ଏ ସମୟେ ହନୂ ସହତ ଆସି ଦର୍ଶନ କଲେ । ୮ । ହନୂଙ୍କୁ ପୁଚ୍ଛନ୍ତି ଶ୍ରୀଗ୍ରାମ ଦେଖିଲକ ଜାନକୀ । ଅଛକ ନାହିଁ ସେ ଜୀବନେ

କହ ମିଛ ନ ରଖି । ୯ । ଶୁଣି ହନୁ କର ଯୋଡ଼ିଣ କହେ
ଦେଖିଲି ସୀତା । ଲଙ୍କାର ରାବଣ ନେଇଛି ଶୁଣ ତଥ୍ୟ ବାରତା
। ୧୦ । ତୁମ୍ଭ ଆଜ୍ଞା ଘେନ ଭୋଦେବ ସିନ୍ଧୁ ବହି ଗଲି ।
ମାୟା ରୂପ ଧରି ଲଙ୍କାରେ । ସବୁ ଠାରେ ଖୋଜିଲି । ତହୁଁ
ମୁ ନ ଦେଖି ଅଶୋକ ବନେ ଭେଟିଲି ଯାଇଁ । ଅସୁରୀଗଣଙ୍କ
ମଧ୍ୟରେ ଥକେ ଚନ୍ଦ୍ରମା ମୁହିଁ । ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ ମାନଣା ହେବାକୁ
ତହୁଁ ବଳଯ୍ୟେ କଲେ । ଶିଂଶପା ବୃକ୍ଷର ମୂଳରେ ଯାଇଁ ଭେଟିଲି
ଭଲେ । ପ୍ରଭୁଙ୍କ ସନ୍ଦେଶ କହିଣ ମୁଦ ସନ୍ଧକ ଦେଲି ।
ପ୍ରଭୁଙ୍କ ସନ୍ଧକ ଦେବାରୁ ମଥାମଣି ଆଣିଲି । ଲଙ୍କାଗଡ଼
ପୋଡ଼ି ଅନେକ ଦୈତ୍ୟ କଲି ବିନାଶ । ସବୁ ଶୁଣେ ଆସି ଦର୍ଶନ
କଲି ତୁମ୍ଭର ପାଶ । ଏତେ କହି ମଥାମଣି କ ଦେଲା
ଶ୍ରୀରାମ କରେ । ହୃଦେ ଲଗାଇଲେ ଶ୍ରୀରାମ ଶୋକେ ପ୍ରୀୟା
ସ୍ନେହରେ । ତହୁଁ ସୈନ୍ୟ ଧରି ଶ୍ରୀରାମ ସିନ୍ଧୁ ତଟେ ପ୍ରବେଶ ।
ପର୍ବତେ ସମୁଦ୍ର ବାନ୍ଧିଣ ମଝେ ଚଖିଲେ ଯଶ । ସୁଗ୍ରୀ
ହନୁ ବୀର ଅଙ୍ଗଦ ସଙ୍ଗେ ଚଳନ୍ତି ଥାଟ ବଳଗରି ସୁଖ ଅଛନ୍ତି ସୈନ୍ୟ
ବୃକ୍ଷ ମର୍କଟ । ହନୁ କନ୍ଧେ ଚଢ଼ି ଶ୍ରୀରାମ ବୀରବର ଲକ୍ଷ୍ମଣ
ଅନୁକୂଳେ ଆସି ଶରଣ ପଶିଲା ବିଭୀଷଣ । ପ୍ରମାଣ କରାଇ
ତାହାକୁ ଶାଢ଼ୀ ବାନ୍ଧିଲେ ଶିର । ରାବଣକୁ ମାରି କରିବ ତୋତେ
ଲଙ୍କା ଈଶ୍ୱର । ୨୦ । ବିଭୀଷଣ ବୋଲେ ଭୋ ଦେବ ଛଆଇଲି
ମୁଁ ଯେତେ । ଝିଙ୍ଗାସିଲା ମୋତେ ଅନେକ ତେଣୁ ଆସିଲି ଏଥେ
। ୨୧ । ତୁମ୍ଭ କୃପା ହେଲା ମୋର ଜନ୍ମ ହେଲା ସୁଫଳ ।
ରଖ ବା ନ ରଖ ସେବୁଛି ତୁମ୍ଭ ପଦ ଯୁଗଳ । ୨୨ । ଏହା
ଶୁଣି ରାମ ହରଷ ହୋଇ ତହୁଁ ଚଳିଲେ । ଗଡ଼ ବାନ୍ଧ
ଶୁବେଳଦ୍ୱାରେ ଶୁଭେ ବଜସ୍ଥ କଲେ । ୨୩ । ଅଷ୍ଟ ହେନାପତି
ସହିତେ ପଞ୍ଚଶ ଯୂଥପତି ସୁଗ୍ରୀ ବିଭୀଷଣ ଅଙ୍ଗଦ ପାଶେ

ବେଢି ଅଛନ୍ତି । ୨୪ । ଧନୁଶର ଧରି ଶ୍ରୀରାମ ବିଜେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସଙ୍ଗେ । ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ଲେଖ ଲେଖିଣ ଦୂତ ପେଶିବା ଆଗେ । ୨୫ । ନ ଦେଲେ ସୀତାଙ୍କୁ ମୋହର । ନଷ୍ଟେ ହେବ ସମର । ସଗୋଷ୍ଠ ସହିତେ ରାବଣ । ପ୍ରାଣେ ହେବ ନିବାର । ୨୬ । ରାମ ଆଜ୍ଞା ଶୁଣି ଜମ୍ବେବ । ଶୀଘ୍ରେ ଲେଖା ଲେଖିଲେ । ଚିଠାଉ ଧରିଣ ଅଙ୍ଗଦ । ଦୂତେ ବାହାରି ଗଲେ । ସମ୍ପ୍ରତେ ଲଙ୍କା ଉପରେ ବସିଅଛି ରାବଣ । ଏ ସମୟେ ଶୂନ୍ୟ ମଣ୍ଡଳୁ ଆସେ ବାଳି ନନ୍ଦନ । ୨୭ । ବୀର ମୂର୍ତ୍ତି ଧରି ଲଙ୍ଗୁଳେ ଉଚ୍ଚେ ମଣ୍ଡ ବାନ୍ଧିଲା । ରାବଣ ଆଗରେ ଉଚ୍ଚରେ ବସି ବାଣୀ ଭାଷିଲା ଶୁଣି ଦୈତ୍ୟ ଏବେ ଶ୍ରୀରାମ ଲେଖିଛନ୍ତି ଉତ୍ତର । ବୋଲେ କବଚନ୍ଦ୍ର ଚିଠାଉ କହେ ଅଙ୍ଗଦ ବୀର । ୨୮ ।

ରାଗ କାମୋଦୀ

ଆରେ ରାବଣ । ବାରେ ଶୁଣ ମୋ ଗୀର । ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ରଘୁବୀର । ପଦ । ଶ୍ରୀପ୍ରଭୁ ପରମେଶ୍ୱର । କୋଟି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ଈଶ୍ୱର । ସୂର୍ଯ୍ୟବଂଶେ ଅବତାର ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର । ଶ୍ରୀରାମ ନାମ ତାଙ୍କର । ସର୍ବ ଗୁଣେ ଶୋଭାକର । ଦୁଷ୍ଟଙ୍କ ଦର୍ପ ବିନାଶି । ଉଶ୍ୱାସିବେ ମହୀ ଭାର । ୧ । ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ସଙ୍ଗେ ଗଲେ । ଅହଲ୍ୟାକୁ ତାରିଲେ ଋଷିଙ୍କ ଯାଗ ରଖିଲେ ମାରି ଅସୁର । ଶିବ ଧନୁକୁ ଭାଙ୍ଗିଲେ । ସୀତା ଆଣି ବିଭା ହେଲେ । ପଶୁରାମଙ୍କ, ଛଳିଲେ । ଜାଣି ନାହୁଁ ତୁ ପାମର । ୨ । ପିତା ସତ୍ୟ ପ୍ରତିପାଳ । ବନେ ହେଲେ ତପଶାଳ । ଯେଣୁ ଜନକ ଦୁହିତା ଭାର ସଙ୍ଗର ଏବେ ତୁ ତାହାଙ୍କ ନାରୀ । ଆଣି ଅଛୁ ଚୋରି କରି ବନ୍ଧକେ କଲେ ସୁପଥୀଙ୍କୁ । ଦେନିଣ ସୈନ୍ୟ ସାଗର । ୩ । ବାଳିବ ବିନାଶି ପୁଣ । ପର୍ବତେ ସିନ୍ଧୁ ପୋତିଣ । ଧରି ସର୍ବ ସୈନ୍ୟଗଣ ।

ହୋଇଲେ ପାର । ଶୁବଲମ୍ବା ଗଡ଼ କର । ମୋତେ ପେଶିଲେ
ଚୋ ସୁର ତୋତେ ମାର ରାବଣାସ୍ୱ । ବାନା ରଖିବେ ସଂହାରେ
। ୪ । ଏବେ ବୁଦ୍ଧି ଥିଲେ ଜାଣି । ଦେଇ ଶ୍ରୀରାମ ଘରଣୀ ।
ଶରଣ ପଶି ଭୁ ପୁଣି ହୁଅ ଶୁକର । କବଚବନ୍ଧ ଗୀତେ ଭଣୀ ।
ନୋହିଲେ କୋଦଣ୍ଡ ପାଣି । ସନ୍ତୋଷ ତୋହର ହାଣି ।
ପଠାଇବେ ଯମପୁର । ୫ ।

ରାଗ ବଙ୍ଗଳା ଶ୍ରୀ ।

ଏରୂପେ ଚଉତିଶ । ପାଠ କରୁ ସେହୁ । ଅଙ୍ଗଦ ବୀର କହିଲା ।
ଶୁଣି ଦଶାନନ । ହୋଇ କ୍ଷମାନ ଯେ । କପିଙ୍କ ମାର ବୋଇଲା
। ୧ । ସ୍ମର ଜଟାଧାରୀ । ଲେଖ ଲେଖି କରୁ । ଦେଖାଇଛୁ ଅନ୍ତ-
ର । ନ ଡରଇ ମୁହିଁ । ସୀତା ଦେବି ନାହିଁ ଯେ । ପାରିଲେ
କରୁ ସମର । ୨ । ଦୈତ୍ୟେ କ୍ରୋଧ ଶୁଣି । ଅସ୍ତ୍ରରେ ସେକ୍ଷଣି । ଅଙ୍ଗଦ
ପାଶେ ବେଢିଲେ । ଶସ୍ତ୍ରମାନ ଧରି । ଘୋରନାଦ କରି ଯେ । ଅଙ୍ଗେ
ଆଣି ପ୍ରହାରିଲେ । ୩ । ଦେଖି ବାଳସୁତ । ପ୍ରହାରଣ ଘାତ ।
ଅନେକ ଦୈତ୍ୟ ମାଇଲା । ଜଗତିର ଶୂଳ । ଶିର ପରେ
ଧରି ଯେ । ଶୂନ୍ୟେ ବାହୁନି ଅଇଲା । ୪ । ଶୁବଲମ୍ବା ଗିରି
ଶିଖେ ଶୁପଧାରୀ । ବସିଛନ୍ତି ସୈନ୍ୟ ଘେରି । ଶୂନ୍ୟ ପୁରୁ ଖସି
ବାଳସୁତ ଆସି ଯେ । ଭକ୍ତ ହେଲା ବହୁବିଧି । ୫ । ଜଗତ୍ତାର
ଶୂଳୀ ତଳେ ରଖି ବୀର । ରାମ ପାଦେ ପ୍ରଣମିଲା । ଦୁଷ୍ଟ
ରାବଣର । ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଅପାର ଯେ । ସକଳ ପେଡ଼ି କହିଲା । ୬ ।
ବୋଇଲା ଶ୍ରୀରାମ । ହୋଇ ପଞ୍ଚେ ଶ୍ରମ । ମୋ ସଙ୍ଗେ କରୁ
ସମର । ନ ଡରଇ ତାଙ୍କୁ । ନ ଦେବ ସୀତାଙ୍କୁ ଯେ । ପିଣ୍ଡେ
ପ୍ରାଣ ଥିଲେ ମୋର । ୭ । ସୈନ୍ୟଙ୍କୁ ପେଶିଲା । କୋପେ ଆଜ୍ଞା
ଦେଲା । ଏ କପିଙ୍କ ବେଗେ ମାର । ଶୁଣି ମୁହିଁ କୋପେ ।
ଯୁଦ୍ଧ କରି ତାପେ ଦେ । ଦୈତ୍ୟଙ୍କ କଲ ସଂହାର । ୮ । ରାବଣର

ରାଗ କାମୋଦୀ ।

ଶିର ।। ମୋ ଭକ୍ତ ଅଖର । ପ୍ରଭୁ ଆଜ୍ଞା ନାହିଁ ବୋଲ । ଜଗତ୍ତାର
ଗୃଳ । ଧରଣୀ ଟଳିଲା ତେ । ସୈନ୍ୟେ ଲକ୍ଷ୍ମି ଅଚଳ । ୯ ।
ଶୁଣି ରଘୁମଣି । ଅଙ୍ଗଦଙ୍କୁ ପୁଣି । ବହୁତ ପ୍ରଶଂସା କଲେ ।
ଇଚ୍ଛା ବର ଦେଇ । ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଦେଖାଇ ଯେ । ସୈନ୍ୟଙ୍କୁ ଗୃହି
କହିଲେ । ୧୦ ।

ଶ୍ରୀରଗତେ ଏବେ ମୋର ବଚନ ଶୁଣ । ମାରିବ ନିଶ୍ଚେ ରାବଣ ।
ପଦ । ଆମ୍ଭେ ପୃଥ୍ୱୀ ଦବାକଲ । ଅଗ୍ନି ରଖାଙ୍କ ସମୀର । ସାକ୍ଷୀ
ଦୋଷ ଥାଅ ଭୁମ୍ଭେ ହେବ ଶ୍ରବଣ । ଶୁଣିଣ ଏ ବ୍ରହ୍ମଶର ।
ହତ୍ୟେ କହୁଛୁ ଶିବାଉ । ଅନ୍ୟ ଠାରୁ ମନ୍ତ୍ରୀ ଭାର । କରିବ ମୁଁ
ଉଦ୍ଧାରଣ । ୧ । ସୀତାଙ୍କୁ ମୋର ପ୍ରେରଇ । ଜିଲେ ଦେଲେ
ଦୃଷ୍ଟ ନାହିଁ । ଫେରୁଗଲେ ଗର୍ବ ବହି । କହୁଛୁ ମାଣ । ଏକାଣ୍ଡ
ଅନଳେ ଦହଣ । ତା ବଂଶ ଦେବି ବୁଡ଼ାଇ । ଏଥେ ମୋର ଦୋଷ
ନାହିଁ । କଲନ୍ତି ଏହି ପ୍ରମାଣ । ୨ । ଦଣ୍ଡଧାରୀ ବାନା ମୋର ।
ଉଡ଼ୁଅଛି ଜଗତର । କେ ରଖିବନ୍ତି ଏଥର ତାଙ୍କୁ ଶରଣ ।
ନଚଳେ ଚଉଦପୁର । ଖୋଜି ମାରିବ ଅସୁର । ଲଙ୍କାନ୍ତେ
କରି ଈଶର । ବସାଇବି ବିଭୀଷଣ । ୩ । ଆମ୍ଭେ ଋଷ କପି
କୁଳ । ହନୁ ଅଙ୍ଗଦ ସକଳ । ସାଜ ଆମ୍ଭ ସୈନ୍ୟବଳ ଦେଇ
ଘୋଷଣ । କବିଚନ୍ଦ୍ର ଗୀତେ କହି । କହି ବଳମତେ କାର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ
ନ ମାଇଲେ ତାଙ୍କୁ ମୁହିଁ । ନ ଧରିବ ଧନୁର୍ବାଣ । ୪ ।

ଏମନ୍ତ ଆଦେଶ ଦେଇ ରଘୁଶିଷ୍ୟ । ପଦ୍ମମିତ୍ରି ସଙ୍ଗେ ଧରି ।
ସାରି ନିତ୍ୟକର୍ମ କରନ୍ତେ ବିଶ୍ରାମ ଯେ । ପ୍ରବେଶ ହୋଇ
ଶର୍ବରୀ । ୧ । କୃତାଞ୍ଜଳି ହୋଇଲେ । ପ୍ରଭୁ ପହୁଡ଼ିଲେ । ଚଉ-
ପାଶେ ବାନ୍ଧି ଗଡ଼ । ବୁଲେ ବାନରଗଣ । ଦେଖଇ ଯୋଷିଣ ଯେ ।
ସୈନ୍ୟଙ୍କୁ କରି ଯୋଗାଡ଼ । ୨ । ଏ ଉତ୍ତାରୁ ଶୁକ ସାରଣ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ

କୁଟେ ପେଷିଲ୍ଲ ରାବଣ । କପି ରୂପ ଧରି ସୈନ୍ୟ କରୁଥିଲ୍ଲ ଯେ ।
ବାନ୍ଧିଲାକ ବିଭୀଷଣ । ୩ । ରଜନୀ ପାଥିକେ ଶ୍ରୀରାମ ଅଗ୍ରତେ
ଭେଟାଇଲେ ତାଙ୍କୁ ନେଇ । ଦୟା ହୃଦେ ବହି । ଜାନକୀର
ପାଇଁ ଯେ । ଦେଲେ ତାହାଙ୍କୁ ମିଳାଇ । ୪ । ପ୍ରାଣ ଧରି
ବେଗେ । ରାବଣର ଆଗେ । ବେନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଜଣାଇଲେ ।
ଅଛଇଚ ଥାଟ । ଭଲ୍ଲ ମର୍କଟ ଯେ । ପୁରିଛନ୍ତି ରାମ କୂଳେ । ୫ ।
ଶୁଣି ଲଙ୍କାପତି ଶାର୍ଦ୍ଦୂଳ ପଠାଇ । ତହୁ ସନ୍ଦେଶ ବୁଝିଲ୍ଲ ।
ପଦ୍ମ ଅରି କରି । ଲକ୍ଷେ ଛତ୍ର ଧରି ଯେ । ସୈନ୍ୟ କଳିବାକୁ
ଗଲ୍ଲ । ୬ । ଶୁକଳଯ୍ୟା ତିରି ଶିଖେ ଶୂଳଧାରୀ । ବଳେ ଅଣୁ
ଅବଧାନେ । କଳିବାକୁ ସୈନ୍ୟ । ଆସୁଛି ରାବଣ ଯେ । ବିଭୀଷଣ
କହେ କର୍ଣ୍ଣେ । ୭ । ଦେଖି ବିଭୀଷଣ କୋପରେ ରାବଣ ।
ଗଦା ଧରି ପ୍ରହାରିଲ୍ଲ । ତେଜିଣ ଗଗନ ଗଦା ଧରି ହନୁ ଯେ ।
ରାମଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କଲ୍ଲ । ୮ । ତହୁଁ ଏକ ଶର ବନ୍ଧି ରଘୁବୀର ।
ଲକ୍ଷେ ଛତ୍ର ଛେଦାଇଲେ । ଲାଜ ପାଇ ପୁଣ । ପଳାଏ ରାବଣ
ଯେ । ଏ ଭୟରୁ ଘୁଣି ଭଲେ । ୯ । ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ଶିର ଧନ୍‌
ଘର । ମାୟାରେ ଧରି ଅସୁର । ସୀତା ପାଶେ ଗଲ୍ଲ । ଦେଖାଇ
କହିଲ୍ଲ ଯେ । ଶୁଣ ଅଗୋ ରୂପାବର । ସୈନ୍ୟ ପେଷି ପୁଣ ଶ୍ରୀରାମ
ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ମୁଣ୍ଡ ହଣାଇଲି । ଆଣିଛି ଦେଖାଇ । ତହି
ବରଦେହୀ ଗୋ । ଧରନ୍ତେ ନ ଯିବୁ ବୋଲି । ୧୧ । ମୋତେ ଏବେ
ବଶ୍ୟ ହୁଅ ନାରୀରତ୍ନ । ଭୋଗିବୁ କରି ଲଙ୍କ ପୁର । ନୋହିଲେ
ତୋ ପ୍ରାଣ । ହିଣ୍ଡେ ନେବି ଜାଣ ଗୋ । କେ ରଖିବ ଏ
ସଂସାର । ୧୨ । ଏ ବଚନ ଶୁଣି ଶ୍ରୀରାମ ଘରଣୀ । ହୁଅନ୍ତେ
ଶୋକେ ଅତୁର । ହୃଦେ କହେ ଅସି । କପି ଗଡେ ପଶି ହେ ।
ଚୂର କଲେ ଲଙ୍କାପୁର । ୧୩ । ଶୁଣି ଲଙ୍କାପତି । ଧାଇଁଣ ଛୁଟତି
ସୈନ୍ୟ ପାଚି ପଠାଇଲ୍ଲ । ଯୁଦ୍ଧଂଗଣ ପେଷି । ଯୁଝିବାକୁ ବସି ଯେ ।

ହାତୀ ରଥ୍ ସଜ କଲା । ୧୪ । ବୀର ମହୋଦର । ମହା କଣ୍ଠ ବୀର । ଅଙ୍ଗ ଧଙ୍ଗ ଯେ ପନଙ୍କ । କାଳ ଘଣ୍ଟ ଯମ ଘଣ୍ଟ ବଜ୍ରଘଣ୍ଟ ଯେ । କାକଷ ଯେ ଜ୍ୱଲ୍ଲପାକ୍ଷ । ୧୫ । ଅକ୍ଲେପି ସଙ୍କ୍ଲେପି । କ୍ଲେହିତାକ୍ଷ କୋପି । ମିଳଲେ ଶୁଖାହୁମୁଖା । ଅଠର ଗଣ୍ଡା କୁମର । ବୀରବର ଯେ । ନାମ କେ କରିବ ଲେଖା । ୧୬ । ନବଲକ୍ଷ ନାଗ । ଅସଂଖ୍ୟ ପଦାତ । ହାତୀ ରଥ୍ ବାଦ୍ୟକାର । ଧରି ଶସ୍ତ୍ରମାନ ଅନେକ ବମାନ ଯେ । ସମସ୍ତେ ହେଲେ ବାହାର । ୧୭ । ଆଗେ ପ୍ରହଗଣ । ସୈନ୍ୟଙ୍କୁ ରାବଣ । ଯୁଦ୍ଧକୁ ବେଗେ ପେଷିଲ୍ଲ । ବେଢି ଥ୍ଲେ କପି ଗଡରେ ଅଦ୍ୟାପି ଯେ । ତାଙ୍କୁ ମାରି ଗୋଡାଇଲ୍ଲ । ଏମନ୍ତ ଚରିତ୍ର କହିଲା ବହୁତ । ଶ୍ରୀରାମ ସମ୍ମୁରେ ଯାଇ ସୈନ୍ୟବଳ ଧରି ଅସେ ଦଶଗିର ହେ କ ଆଜ୍ଞା ଦଅ ଯାଅ ଗୋସାଇଁ । ୧୯ । ଶୁଣି ରଘୁପତ୍ତି । ପେଷିଲେ ମାରୁତି । ଯାଅ ସନ୍ୟ ବଳ ଧରି । ମାର ନିଶାଚର । ଓଁପ୍ରଥ କ କର ଯେ । ଯେମନ୍ତେ ହେବ ନିବାରି । ୨୦ । ରାମ ଆଜ୍ଞା ଶୁଣି କପିମାନେ ପୁଣି । ଯୁଦ୍ଧକୁ ବେଗେ ଯାଇଁଲେ । ଶାଳ ଶୀଳ ଧରି ଅସୁରଙ୍କୁ ମାରି ଯେ । ମହୀପରେ କ୍ଲୋଟାଇଲେ । ୨୧ । ବୀର-ବର ବେଶ ହୋଇ ରଘୁଈଶ । କରେ ଧରି ଧନୁବାଣ । ହନୁ କନ୍ଧ ପରେ । ବଜସ୍ତ୍ରେ ପଛରେ ଯେ । ଅଙ୍ଗଦ କନ୍ଧେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ୨୨ । ସୁଗ୍ରୀ ବିଭୀଷଣ ସେନାପତି ଗଣ । ଆୟୁଧମାନ ଧଇଲେ ବାହି ରାମ ତାଳ । କରି ଅନୁକୁଳ ଯେ । ଯୁଦ୍ଧକୁ ସର୍ବେ ଧାଇଁଲେ । ୨୩ । ପଣ୍ଡିଗଲେ ଭେଟ । ହୁଇଦଳ ଥାଟ । ହେଲ୍ଲ ବିଷମ ସମର । ନଳ ନୀଳ ଆଗେ ଓଗାଳଲେ ଆଗେ ଯେ । ମହୀ କଣ୍ଠ ବୃକୋଦର । ବେନି ଦୈତ୍ୟ ବୀର ଯେନ ଗଦାଧର । ନଳ ଉପରେ ପିଟିଲେ । ଅଙ୍ଗ ଅଡ ଦେଇ । ନଳ ତେଇଁ ପର୍ବତ ଯେନ ମାଇଲେ । ଏରୂପେ ଗଜରି ଶତବଳ ଧରି । କାଳ ମୁଖ

ବକ୍ର ମୁଖ । କଣ୍ଠଣ କୁମୁଦ । ତାଳମ୍ବ ଦୁର୍ଗବ ଯେ । ଗବୟ ବୀର
ଗବାକ୍ଷ । ୨୬ । ଭଦନ ପନସ । ଶତବଳ ଶ୍ରେଷ । ସମ୍ପାତ ଯେ
ରଘୁପନ । ମହେନ୍ଦ୍ର ଦୁବନ୍ଦ । ଆବ କପି ବୃନ୍ଦ ଯେ । ବେଢିଲେ
ଦଇତ୍ୟଙ୍କୁ ଜାଣ । ୨୭ । କେ କାହାକୁ ମାର । କେ କାହାକୁ ଧର
କେ କାହା ଉପରେ ଉଠି । ଓପ୍ରଥ ନ ଥାଇ । କପି ସୈନ୍ୟ ଦ୍ରେଉଁ
ଯେ । କରୁଛନ୍ତି ଶିଳା ବୃଷ୍ଟି । ୨୮ । ବିଷମ ସମର ବାନର
ଅସୁର । ମଲେ କୋଟି କୋଟି ରଣେ । ଶ୍ରୀରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ଆଗରେ
ରାବଣ ଯେ । ଅସି ଭେଟିଲା ତକ୍ଷଣେ । ୨୯ । ଦେଖି ରଘୁମଣି
ପ୍ରକାଶିଲେ ବାଣୀ । ଭୂହି ପାପି ସୀତାଚୋର । ରଣେ ମାରି ତୋତେ
ସଗୋଷ୍ଠ ସହିତରେ । ପଠାଇବି ଯମପୁର । ୩୦ । ଶୁଣି ଦଶଶିର
କ୍ରୋଧେ ଧନୁ ଧର । ବିନ୍ଧିଲାକ ଲକ୍ଷେ ଶର । କଭୁର ନାରାଚ
ପେଷି ରାମ ରାଜ ଦେ । ତକ୍ଷଣେ କଲେ ନିବାର । ୩୧ । କ୍ରୋଧ
ରେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ବିନ୍ଧି ଛନବାଣ । ଇନ୍ଦ୍ରଜିତଙ୍କୁ ଅବୋଧୀ
ରାବଣର ପୁତ୍ର ନାତିଙ୍କୁ ନିବାରି ଯେ । ଭେଟାଇଲେ ଯମପୁରୀ
। ୩୨ । ଲକ୍ଷେ ବାତ ସୁତ । ବହି ରଘୁନାଥ । ପାଦେ ସୈନ୍ୟ
ମରିଗଲା । ଯେ ମୁଖେ ପଡଇ । ବରତି ନ ଯାଇ ଯେ । ସେହି
ଠାରେ ପ୍ରାଣ ଦେଲା । ୩୩ । ଏ ରୂପେ ଅଙ୍ଗଦ କଲା ମହାଯୁଦ୍ଧ
ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ କନ୍ଧେ ବହି । ସୁଗ୍ରୀବ ବିଭୀଷଣ । କରୁଛନ୍ତି ରଣ ଯେ
ହେଲେ ଓପ୍ରଥ ନ ଥାଇ । ୩୪ । ରାମ ରାବଣର । ବିଷମ ସମର
ଗଗନ ପଥ ଅନ୍ଧାର । ପ୍ରତାପେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ବିନ୍ଧୁଛନ୍ତି ବାଣ ଯେ
ଲୁଚିଗଲେ ଦିବାକର । ୩୫ । ମନ୍ଦୋଦର ମହା ପାରୁଷ ସହିତେ ।
ରାବଣର ପୁତ୍ର ନାତି । ଲକ୍ଷ୍ମଣର ଶରେ । ବିଷମ ସମରେ ଯେ
ଅନେକ ହେଲେ ନିପାତ । ୩୬ । ସୈନ୍ୟ ମଲେ ତହିଁ କଳନା
ନ ଯାଇ । ହାତୀ ଘୋଡା ମଲେ କେତେ । ସଭିଲ ସମଗ୍ର
ଦାଣ୍ଡିଲେ ରାମ ଯେ । ସୁବଳଯ୍ୟା ପରବତେ । ୩୭ । ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ

ଧଇ । ନତ୍ୟକର୍ମ ସାରି । ମୃଗସ୍ଥଳେ ବଳେ କଲେ । ଯୁଦ୍ଧ କଥାମାନ । ଭୋଜନ ଶୟନ ଯେ । ବଞ୍ଚିରେ ବେସ ଦନ ନେଲେ । ୩୮ । ପୁତ୍ରଙ୍କ ମରଣ ଦେଖି ଲଙ୍କେଶ୍ୱର । ଦୁଃଖେ ରଣୁ ବାହୁଡ଼ାଇ ଅଇରାବଣ ପୁଣି । କ୍ରୋଧେ ବଂଶପାଣି ଯେ । ଇନ୍ଦ୍ରଜିତଙ୍କୁ ପେଷିଲା । ୩୯ । ଆସି ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ । ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସଙ୍ଗତେ ଅରମ୍ଭିଲା ଘୋର ରଣ । ମାୟା ଘଆଇଲା । ଶକତି ମାରିଲା ବେଳେ । ମୋହେ ପଡ଼ିଲେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ୪୦ । ନମେବର ହନୁ । ମନ୍ତ୍ରୌଷଧି ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଚେତି ଉଠିଲେ । ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ଗୃହ । ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଦେଖାଇ ଯେ । ପୁଣି ଲକ୍ଷ୍ମଣ କହିଲେ । ୪୧ । ଶୁଣ ରଘୁବୀର । ଏ ମୋର ପ୍ରମାଣ । ନ ମାରିଲେ ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ । କହୁଛି ହିବାର କେବେ ଧନୁଶର ଯେ ନ ଧରିବ ମୋର ହସ୍ତ । ଏ ରୂପେ ସମର । ଅତି ଅଗୋଚର । ବଢ଼ିଲା ଦିନକୁ ଦିନ । ଦିନେ ଯେ ରାବଣ ମାୟା ସୀତା ଆଣି ଯେ । ସମ୍ମୁଖେ କଲା ନିଧନ । ୪୩ । ଦିନେ ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ । ଯୁଦ୍ଧକୁ ଆଗତ । ଦେବ ଦଳନ ଅଇଲା । ନାଗପାଶେ ବାଣ ଶ୍ରୀରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ । ବାନ୍ଧି କରି ପଳାଇଲା । ୪୪ । ସୀତା ଆଣି ହନୁ ବମାନେ ବସାଇ ଦେଖାଏ ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ରାମ ଦୁଃଖ ଦେଖି । କାନ୍ଦି ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖୀ ଯେ । ଗଲେ ଅଶୋକ ବନ । ୪୫ । ହନୁ ଗୃଧରାଜ । ଗରୁଡ଼ ସମରି । ନାଗପାଶରୁ ଫିଟିଲେ । ପୁଣି ଅଇରାବଣ ସମରେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଯେ । ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ ପ୍ରାଣ ନେଲେ । ୪୬ । ହନୁ ଯୁଦ୍ଧେ ପୁଣ । ପଶିଲା ରାବଣ କୁମ୍ଭକର୍ଣ୍ଣକୁ ଉଠାଇ । କପି ସୈନ୍ୟ ଦଳି । ସୁଗ୍ରୀବଙ୍କୁ ଘେନି ଯେ । ଯାଉଥିଲା ସେ ପଳାଇ । ଚେତି ସୁଗ୍ରୀବର । ଛଣ୍ଡାଇଲେ ତାହି । ବେନି ନାସିକା ଶ୍ରବଣ । ଘୋର ଯୁଦ୍ଧ କଲା । କୁମ୍ଭକର୍ଣ୍ଣ ମଲା ଯେ । ବନାଶିଲେ ରାମ ବାଣ । ୪୭ । କୁମ୍ଭକର୍ଣ୍ଣ ସାଥେ ଯୁଦ୍ଧ ଯେତେ । ରାବଣର ସୈନ୍ୟବଳ । ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କ ଧନୁ

ନାସ୍ତିକ ପ୍ରହାର ଯେ । ନବାଉଲେ ରଘୁବୀର । ୪୮ ।
ସ୍ଥୂଳକାୟ ଥିଲା । ଘୋର ଯୁଦ୍ଧ କଲା । ମଲା ସେହୁ ଅଗ୍ନିବାଣେ ।
କ୍ରୋଧେ ଦଶାନନ । ଅଇଲା ବାହାନ ଯେ । ଦେବତା ଦଳନେ
ଯାନ । ୪୯ । କଲା ଯୁଦ୍ଧ ଘୋର । ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସଙ୍ଗତେ । ଅତି
କ୍ରୋଧେ ଲଙ୍କପତି । ସର୍ବେ ଦେଖୁ ଦେଖୁ । ଲକ୍ଷ୍ମଣ ହୃଦକୁ
ଯେ । ମାରିଲା ବ୍ରହ୍ମଶକତି । ୫୦ । ପଡନ୍ତେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ବାହୁଡ଼ି
ରାବଣ । ଜୟଶଙ୍ଖ ବଜାଇଲା । ଅଛେ ଲଙ୍କାପୁରେ । ଆନନ୍ଦ
ମନରେ ଯେ । ଏ ଅନ୍ତେ ଶୁଣ ଭଲା । ୫୧ । ପଡ଼ିମିତି
ହତ ଦେଖି ରଘୁନାଥ । ଅକ୍ଳୁଲେ ଚଳିଲେ ଯାଇଁ । ଉପାଡ଼ି-
ଲେ ଶର । ହନୁ ଆଦି ବୀର ଯେ । ଦେଖିଲେ ତୁଳା ଲଗାଇ ।
୫୨ । ଶକଟ ଭୂମିର ପଡ଼ିଏ ସମର । ପଡ଼ିମିଶି ହୃଦ ଗ୍ରହି ।
ଧରି ରଘୁବୀର । କାନ୍ଦନ୍ତି ଦକ୍ଷଣ ଯେ । କବିଚନ୍ଦ୍ର ଗୀତେ କହି ।

ରାଗ ଖମାଚ ଝପା ।

ଆରେ ମୋ ବୀରବର ଭ୍ରାତ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ସମରେ ହାରିଲୁ
ପ୍ରାଣ । ପଦ । ଧରି ହୃଦେ ଭାଇପଣେ । କରୁଅଛି ଯେତେ
ଗୁଣ କାରଣ ତୋ ଗୁଣ । ସହି ନ ପାରିବ ଚିତ୍ତେ କରି ସ୍ମରଣ
ଭୁ ଏବେ ଲଭ କଷଣ । ଶକ୍ତି ଗଲୁ ମୋତେ ପୁଣି ମୁଁ ହେଲି
ଏକେ ଦାରୁଣ । ଦେଖିଲେ ତୋର ମରଣ । ଶକଟ ଭୂମି
ପ୍ରକାର । ଫୁଟି ଦଶୁଛି ସମର । ରୁଧିର ଉଦାର । ନାଡ଼ି
ହୋଇଛି ଭିନ୍ନେ ବାହାର । ଅଛି ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ କାହା ବଶ୍ୱରୁ କ
ହୁଇ ମୋର । ଏ ଦୁଃଖେ ଦେଖୁଛି ତୋର ମୋ ହୃଦୟ କରି
ଫେଣ । ୧ । ଖୋଜ୍ୟକୁ ଗଲେ ତ ମୁହିଁ । ମାତା ପଚାରିଲେ ତହିଁ ।
କି କହିବି ଯାଇ । ସମସ୍ତେ ବୋଲିବେ । ଅଗ ଲକ୍ଷ୍ମଣ କାହିଁ ।
ହସ ମୋତେ ଦଶୁନାହିଁ । ବଦନ ବହଲ୍ଲ ଝହ ଁ କାହିଁ କଥା

ନ କହନ୍ତି । ମଉନେ ରହନ୍ତୁ ପୁଣ । ୩ । ଅହେ ସର୍ବ ସୈନ୍ୟକୁଳ
ଦେଖୁଛ ତୁମ୍ଭେ ସକଳ । ଏକାଳେ ଆକୁଳ । କାହାର ନ ବୁଦ୍ଧି
ଥିଲେ । ହର ବଳାଇ । ଏଠାରୁ ବୃତାନ୍ତ କୁଳ । ଯନ୍ତ୍ରଣା ମୋର
କପାଳ । ଜାମ୍ବବନ୍ତ ବୋଲେ ଭାଳ । କି କରିବେ ବିଭୀଷଣ । ୪ ।

ରାଗ ଗଡମାଲୀଆ ।

ତ କରବ ଭାଇ ମୋର । କାହିଁକି ନ ଦେଉ ମୋତେ ଉତ୍ତର
ଅରେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ମୋତେ ଦିବସ କଲୁ ଅନ୍ଧାର । ୧ । ଯାଉ ପଛେ
ମୋର ସୀତା କହି ବାଣୀ ପଦେ ହୋଇଣ ନେତା । ଅରେ
ସାନୁଜ । ମୁଁ ଯେ ତୋ ଲାଗି ଛାଡ଼ିବ ଚିନ୍ତା । ୨ । ଉଠିର
ଦେଉଛି ଧନ । ଉଠ ତୁ ବାହୁଡ଼ି ଯିବା ବନ । ଅରେ ସାନୁଜ
ବେଗେ କରିବା ସ୍ନାନ ଭୋଜନ । ୩ । ନ ଶୁଣି ତୋ ମୁହୁଁ ଭାଷ
ନାସ୍ତ୍ୟେ ମଣିବି ଖାଉଣ ବିଷ । ଅରେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ଏବେ ବୁଡ଼ାଇଲୁ
ସୂର୍ଯ୍ୟବଂଶ । ୪ । ସୁଗ୍ରୀ କପି କ୍ଷ୍ୟାକୁ ଯିବେ । ଋକ୍ଷ କପିମାନେ ବନେ
ପଶିବେ । ଅରେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ଏବେ ବିଭୀଷଣ କି କରିବେ । ୫ । ଶୁଣ
ମିତ୍ର ମୋ ଉତ୍ତର । କେତେ ଦୁଃଖ ଥିଲା କର୍ମେ ମୋହର । ହେ
ରାମାବର । ପୂର୍ବେ ଛାଡ଼ିଲି ମୁଁ ରାଜ୍ୟ ଭାର । ପିତା ହୋଇଲେ
ନିଧନ । ଭାଇ ଭାର୍ଯ୍ୟା ଧରି ପଶିଲୁ ବନ । ହେ ରାମାବର । ମୁଁ ଯେ
ଦୁଃଖେ ବଞ୍ଚିଥିଲି ଦିନ । ୭ । ତହିଁ ଯାଇ ଦଶଶିର । ଚୋରି
ଆଣିଲା; ମୋହର ନାରୀ । ହେ ରାମାବର । ମୁଁ ଯେ କଷ୍ଟେ ହେଲି
ସିନ୍ଧୁ ପାରି । ୮ । ଯୀବା ମାଗିଲେ ନ ଦେଲା । ଏବେ ମୋ ଭାଇକି
ପ୍ରାଣେ ମାରିଲା । ହେ ରାମାବର । ଏବେ ମୋତେ ଏହା
ଦେଖାଇଲା । ୯ । ମୁଁ ଥାଇ କିସ କରିବ । କାଳକୂଟ ଖାଇ ପ୍ରାଣ
ନାଶିବ । ହେ ରାମାବର । ଏହା ବହି କଷ୍ଟ ମନେ ଭାବି । ୧୦ ।
ଏମନ୍ତେ ରାମ ଆକୁଳ । ଦେଖି ସର୍ବେ କାନ୍ଦ ହେଲେ ବିକଳ । ଶୁଣ

ସକଳ । ଶୁଣି ଜମ୍ବେବ କହେ ଚଳ୍ପାଳ । ୧୧ । ମୋହର ବଚନ ଶୁଣ ଗନ୍ଧମାର୍ଦ୍ଦନରୁ ଔଷଧ ଆଣ । ହେ ରଘୁଗୁଣ । ଆମ୍ଭ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ପାଇବେ ପ୍ରାଣ । ୧୨ । ଶ୍ରୀରାମ ହନୁଙ୍କୁ ଗୁହିଁ ବୋଇଲେ ବାବୁ ଙ୍କ ପାଖରୁ ଯାଇ । ଅରେ ପାବନୀ । ମୋତେ ତୋ ଁ ବିନା କେ ଦଶୁ ନାହିଁ । ୧୩ । ଜମ୍ବେବ କହନ୍ତି ବାଣୀ ଏକା ସବେ ଅଣି ପାରଲେ ପୁଣି । ଅରେ ପାବନୀ । ତେବେ ଔଷଧ ହେବ କାରେଣୀ । ୧୪ । ଶୁଣି ହନୁ ପ୍ରଣମିଲା ଶ୍ରୀରାମ ପ୍ରମରୁ । ହ୍ରେ ଚଳନ୍ତି । ବାଟରେ ଯାଇ । ମାସ୍ତାଯତି ପ୍ରାଣ ନେଲା । ୧୫ । ଗନ୍ଧମାର୍ଦ୍ଦନ ଶିଖରେ । ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲା ଜାଇଣ ଖରେ । ବୃକ୍ଷ ନ ଚହ୍ନି । ତହିଁ ସେ ପୁଣି ମନେ ବସ୍ତୁରେ । ୧୬ । ଥିଲେ ଯେତେ ରକ୍ଷାରପାଳ । ଯୁଦ୍ଧରେ କ୍ଷଣକେ ଜିଣି ସକଳ । ପବନ ବାଳ ଭାଙ୍ଗି ମୁଣ୍ଡେ ଧଇଲା ଶୈଳ । ୧୭ । ତହୁଁ ଅସ୍ତ୍ରଥିଲା ଚଳୀ । ଭରତ ମାଇଲେ ଯୋଡ଼ା ବାଟୁଳି ସେ ମହାବଳୀ । ଶୀଘ୍ରେ ପଡ଼ିଲା ମହୀରେ ଢଳ । ୧୮ । ସମୀପକୁ ଆସି ଭ୍ରତ । ଚହ୍ନିଣ ବୁଝିଲେ ସବୁ ତଦନ୍ତ । ସେ ହନୁମନ୍ତ । ତହୁଁ ଚଳ ଆସିଲେ ଭରତ । ୧୯ । ଶାପ ଦେଲା ଯେଣୁ ସତୀ । ଏକା ରାତି ହେଲା ସପ୍ତ ରାତି । ତହୁଁ ମାରୁତି । ଆସି ଲଙ୍କାରେ ମିଳିଲା ଯାତି । ୨୦ । ଜମ୍ବେବ ସୁଷେଣ ଗଲେ । ବୃକ୍ଷ ଚହ୍ନି ଔଷଧ ଆଣିଲେ । ତହୁଁ ସେ ଭଲେ । ରାମ ଦେଖିଣ ସନ୍ତୋଷ ହେଲେ । ୨୧ । ଏକସ୍ତ୍ରୀ ତାର କ୍ଷୀରେ । ବଟାଇ ଔଷଧ ମଣି ଶିଳାରେ । ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଉରେ । ନେଇ ବୋଳଲେ ଆଉ ମୁଖରେ । ୨୨ । ଉଠି ବସିଲେ ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ଧାଇଁ କୋଳ କଲେ ଶ୍ରୀରାମ ରଣ । ଏମନ୍ତ ଶୁଣ । ସୁବଳସ୍ତ୍ରାଙ୍କୁ ଗଲେ ଭୂଷଣ । ୨୩ । ପ୍ରସମସ୍ତେ ନଷ୍ଟ ଶେଷ । ମାଳଣା ସାରଲେ ଶ୍ରୀରଘୁ ଶେଷ୍ୟ ହୋଇ ସନ୍ତୋଷ ଗୀତେ କବିଚନ୍ଦ୍ର କହେ ଭାଷ । ୨୪ ।

[illegible]ତୋ ବିହିତା ଏଅନ୍ତେ ବାଣୀ । ସୈନ୍ୟବଳ ଧରି କୋଦଣ୍ଡ
ପାଣି । ସମ୍ଭବରେ ଆସି ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସଙ୍ଗେ । ସମର ଭୂମିରେ ମିଳିଲେ
ବେଗେ ସେ ଶୁଣି କରି ଲଙ୍କପତି । ଚଢ଼ି ରଥପରେ । ସୈନ୍ୟ ସେନ
ଖରେ ସେ । ଯୁଦ୍ଧେ ମିଳିଲା ଝଟିତି । ୧ । ଅପର ସୈନ୍ୟ ଅତି
ବଳୀୟାର । ଛେଲ ଚକ୍ର ଧରି ସେଲେ ବାଧାର । କେନ୍ତୁ ଅଣ କେନ୍ତୁ
ଚଳ ଅହେଗ୍ରହ । ଶାର୍ଦ୍ଦୂଳ ବାହାନେ କେ ଚଳ ଯାଇ ସେ ମହିଷିରେ
କେନ୍ତୁ ଚଢ଼ି । ଆସୁଛନ୍ତି ଦୈତ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ନାହିଁ କେତେ ହେ ।
ଦେଉଛନ୍ତି ଘୋର ରଡ଼ି । ୨ । ଉଭୟ ବଳ ଅଟ ହୋଇଲେ ରୁଣ୍ଡ ।
କପିଙ୍କର ନାଦେ କମ୍ପେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ । ଶାଳ ଶୀଳ କେନ୍ତୁ ପର୍ବତ ମାରି ।
ଗୃଷ କପିବଳ ସମର କରି ସେ । କୋଟି କୋଟି ଦୈତ୍ୟ ମାରି ।
ରକ୍ତରେ ନଦୀ ପାତାଳକୁ ଭେଦ ସେ । ବୁହାଇଲେ ବସୁନ୍ଧରା । ୩ ।
ବିଷମ ସମର ଦେଖି ରାବଣ । ଶ୍ରୀରାମ ଆଗେ ମିଳି କଲା ରଣ । ଦେଖି
ଲକ୍ଷ୍ମଣ ହୋଇ ଆଗଭର । ଦୈତ୍ୟକୁ ବିନ୍ଧିଲେ ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଶର ସେ ।
ଛାତିରେ ବାଜିଲା ବାଣ । କ୍ରୋଧେ ସଉମିତ୍ରି । ବଚନ ବୋଲନ୍ତି
ସେ । ଆଜ ସରିବ ତୋ ପ୍ରାଣ । ୪ । କାଳପରି ତୁ ଅଛୁ ବିଗ୍ରହ ।
ଆଜ ବାହୁଡ଼ି ସିବୁ ନାହିଁ ପୁନ୍ସା । ନିଶ୍ଚେ ବିଧବା ହେବ ମନ୍ଦୋଦରୀ
ବିଭୀଷଣକୁ ଦେଇ ଲଙ୍କପୁରୀ ସେ । ସୀତା ଘେନି ଅମ୍ଭେ ସିବୁ ।
ଯାବନ୍ତ କାଳକୁ । ଧ୍ରୁବ ମଣ୍ଡଳକୁ ରେ । ଯଶ ବାନା ଉଡ଼ାଇବୁ ।
। ୫ । ଶୁଣି ଦଶାନନ କହେ ବଚନ ବିଧିରେ ବସୁସେ ତୁ
ଅଟୁ ସାନ । ତୋ ସଙ୍ଗେ ଜିଣିଲେ । କି ପ୍ରୟୋଜନ । କାହିଁ
ତୋ ଶ୍ରୀରାମ ଦେଖା ବଦନ ରେ । ତା ସଙ୍ଗେ କରିବି ସମର ।
ପୁତ୍ର ଶୋକ ସାରି ତାହାକୁ ନବାରରେ । ପଠାଇବି ଯମପୁର ।
। ୬ । ବୁଦ୍ଧି ତୋର ବାମ ହେଲା ରାବଣ । ସାନ ସହିର [illegible]
ନ ଥାଏ ବିଷ । ସାନ ବୋଲି ସେତେବେ କଲୁ ତୁ ହାସ୍ୟ । ବେଳକ
ସମ୍ଭାଳ ମୋ କାଣ୍ଡ ଘାସ ରେ । ସଉମିତ୍ରି ବହୁ ରୋଷ । ବିନ୍ଧି

ଲକ୍ଷେ ଶର ରାବଣ ଉପର ଯେ । ଛେଦଇ ସର୍ବାଙ୍ଗ ଦେଖ ୭ ।
ଝିଙ୍କ ପକ୍ଷୀପରି ରାବଣ ଦେହେ । ଶରମାନେ ଭେଦ୍ଧ ଶୋଣିତ
ବହେ । କ୍ରୋଧେ ରାବଣ । ଟଂକଣ ମୂନା ଶର । ଲକ୍ଷେ ବନ୍ଧିଲା
ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଉପର ଯେ । ଟହେଁ ବାଜିଲ ଶରେ । କାଟ ପଡ଼ିମିଳି
ବୀରବର ଶ୍ରେଣୀ ଯେ । ଜୟ ମୋହନ ଦସ୍ତରେ । ୮ । ଏ ସମୟେ
ରାମ ଦୂରୁ ଦେଖିଲେ । ରାବଣ ଜିଣୁଛି ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଭୁଲେ । ତକ୍ଷଣେ
ଅଗ୍ନି ଅଗ୍ରେ ଓଗ୍ରାଳିଲେ । ଯଣେ ସମ୍ଭାଳ ଲଙ୍କପତି ବୋଇଲେ
ଯେ । କରିବା କଷ୍ଟେ ସମର । ଏବେ କହ ବେଗେ ପବନଙ୍କୁ
ବେଗେ ଯେ । ଶଳ ନକୁଳିଲ ପାର । ୯ । ହୋମ କର ତହିଁ
ବସିବ ହେଲେ । ବିଭୀଷଣ ରାମ ଅଗ୍ରେ କହିଲେ । ହୋମରୁ ଯାନ
ଚଢ଼ି ଦଶାନନ । ଯେବେ ଆସିବ । ନୋହିବ ନିଧନ ଯେ । ବେଗେ
ପେଶ କପି ଯୂଥ । ମଳ ମୂତ୍ର କଲ । ତପସ୍ୟା ତାହାର ଯେ । ଭଙ୍ଗ
ପାଇବେ ଯେମନ୍ତ । ୧୦ । ଶୁଣି ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ । ଜାନକୀ ବର ।
ଧାଇଁ ହନୁ ଯାଗ ଭଙ୍ଗ ନିମନ୍ତ । ଶୁଣି ହନୁ ଲଙ୍କ ଗଡ଼ରେ
ପଶିଲା । ମନ୍ଦୋଦରୀକି ଅଣି ଉଭା କଲା ଯେ । ଚୂଟି ଧରି ଅତି
ରାଗେ ଦେଉଛି ଗାଳି । ମନ୍ଦୋଦରୀ ଡାକି ଯେ । କାନ୍ଦଇ
ରାବଣ ଆଗେ । ୧୧ । ମନ୍ଦୋଦରୀ ବୋଲେ ଧିକ ରାବଣ ।
ଧିକ ହେଉ ତୋ ଛବିଭୂଷଣ । ଧିକ ହେଉ ତୋ ସୀତା
ଆଣିବାର । ଧିକ ହେଉ ମୁହିଁ ଧରି ତୋ କର ଯେ । ଧିକ ବଂଶ
ବୁଡ଼ାଇଲ । ଧିକ ଆମ୍ଭ ମନା ନ ଘେନିଲୁ ସିନାରେ । ଅନ୍ତେ
ପରାଣେ ମଲୁ । ୧୨ । ଏ ସମୟେ କପି ବୃକ୍ଷରେ ବଢ଼ି । କେ
ମୁଣ୍ଡ କଉଣ ଝିଙ୍କିଲେ ଦାଢ଼ି । ରଥ ପତକା ଧ୍ୱଜ ଦଣ୍ଡ ଥିଲା ।
ଧୂଳି ମୁଣ୍ଡ ଯାଗେ ଗୋପ୍ୟନ ହେଲା ଯେ । କ୍ରୋଧେ ଉଠିଲା
ରାବଣ । ମନ୍ଦୋଦରୀ ଛାଡ଼ି କପି ସୈନ୍ୟ ଉଡ଼ି ଯେ । ପଳାଇଲା
ଆସିଲେ ପୁଣି । ୧୩ । ନୃହିଁ ଲଜ୍ୟାଇ ଲଙ୍କା ଈଶ୍ୱର । ରଥେ

ନି ଯୁଦ୍ଧେ ମିଳେ ସତ୍ୱର । ଦେଖି ରାମ କୋପେ ବାନ୍ଧିଲେ ଶର ।
ଗ୍ରନ୍ଥି ଗ୍ରନ୍ଥି କଲେ ଦଶ ଅବତାର ଯେ । ବଜ୍ରଗଜ ଲାଙ୍ଗପଣ । ଆଜ
ଏକା ନାଶ ହେବ ମୁଁ ଅବଶ୍ୟ ହେ । ନଷ୍ଟେ ରାମ ବସ୍ତୁ ମୂଢ । ୧୪ ।
ବସ୍ତୁଙ୍କୁ ଜଣୀଲୋ ଦେବ ଅମର । ମଲେଟା ବସିବ ବୈକୁଣ୍ଠ ପୁର ।
ଏତେ ବୋଲି ଦଶଭୁଜେ ମାତାତ । ଦଶ ଧନୁ ଧରି ବନ୍ଧିଲା ଶର
ଯେ । ନବାରନ୍ତ ଗନ୍ଧର୍ବ । ଏ ସମୟେ ଜାଣ । ସ୍ୱର୍ଗରୁ ବିମାନ ଯେ ।
ଯେ । ମିଳିଲା ରାମ ଆଗତ । ୧୫ । ମାତଳୀ ଠାରୁ ସକଳ ବୁଝିଲେ
ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣେ ରଥେ ବନ୍ଦେ କଲେ । ଦେବ ଶରମାନ ଦାନ୍ତେ ପାଇଲେ ।
ଦେଖି ସବ ସୈନ୍ୟ ଆନନ୍ଦ ହେଲେ ଯେ । ନଷ୍ଟେ ବସ୍ତୁ ବୋଲି
ଜାଣି । ସଂଶପ୍ତ ନବାର ସିଂହନାଦ କର ଯେ । ଯୁଦ୍ଧ କଲା ବଂଶପାଣି
୧୬ । ଦେଖି ରାମ ମୂର୍ଯ୍ୟ ବୃତ ପେଶିଲେ । କ୍ରାନ୍ତକ ବନାଶ ବାଣ
ଲଗିଲେ । ନଗର କହିଁକି ହେଉ ରାକ୍ଷସ । ସୀତା ହେଉଛି କଲ୍
ନଉଛ ବନ ରେ । କ କରିବ୍ର ଏକା ନହ୍ର । ଆଜ କେ ତୋ ପ୍ରାଣ ।
ନେଇବ ଶରଣରେ । ନଷ୍ଟେ ସଂହାରିବ ମୁହିଁ । ୧୭ । ଶୁଣି ଦଶାନନ
ବୋଲଇ ହସି । ତୋହର ବଳ ଜଣାଗଲା ବଣସି କାଳ ସମରେ
ମରିଥିଲା ଭାଇ । କେତେ ଦୁଃଖି ହେଲୁ କାନ୍ଦି ବୋବାଇ ରେ । ତୋ
ମୁଖକୁ ଲାଜ କାହିଁ ପଳାଇ ନ ଯାଇ । ସ୍ତ୍ରୀ ଗର ପାଇଁ ରେ ।
ଆନ୍ଧର ଆସିଛୁ ଧାଇଁ । ଶ୍ରୀରାମ ବୋଲନ୍ତି ଶୁଣ ଅସୁର । କ୍ଷେତ୍ରିପୁ
ବୋଲାଇ ହୋଇଲୁ ଶୂରଁ । ଦେଖ ଦଇତ୍ୟାର ବାନା ଆମ୍ଭର ।
ଗୁରୁ ବନ୍ଧ ତୋର କପାଳ ହୃଦରେ । ଆଜ ତୋତେ ପ୍ରାଣେ
ମାର । ଜଗତ୍ର ଯାକରେ ସକଳ ମୁଖରେ ହେ । ବୋଲାଇବ
ରାବଣାରୀ । ୨୧ । ଶୁଣି କ୍ରୋଧ ହୋଇ ରାବଣବୀର । କୀଣ ପ୍ରହାରିଲା
ରାମ ଉପର । ଶ୍ରୀରାମ ଉପରେ ପଡ଼ିଲା ବାଣ । ଅଙ୍ଗ ବ୍ୟଥା ପାଇ
ଶ୍ରୀରଘୁବୀର ଯେ । ବାବଲ ଶର ପେଶିଲେ । ଦଶମୁଣ୍ଡ ଛିଣ୍ଡି ପଡ଼ିଲା
ଗଡ଼ି ଯେ । ପୁଣି ଜାତିଲା ଦେଖିଲେ । ୨୨ । ଏରୂପେ କେତେ ଶର ରାମ

ମାର । ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ଅସ୍ତ୍ର ଲାଗିଲେ ମୋହି । [illegible]
ରାବଣ । ହସାଗଲା ହୋତା ରୋହିଯ ପତେ [illegible] । ବାହୁଟି ଯାଅ ସା
ତଣ୍ଡ । ଏହି ଯୁଦ୍ଧ କଲ ସିନ୍ଧୁ ସୀମା ଟଳେ ଯେ । ଏମନ୍ତ ଘଟଣ
[illegible]
ମାଳେଣୀ କହି ବ୍ରହ୍ମଶିର ଧରି ଛାଡ଼ିଲେ ବିଶାଳ ହିଂସିଲ ଧୈର୍ଯ୍ୟଧ
ହୃଦେ ପ୍ରଶଂସେ ଯେ । ଚିକ ପଡ଼ିଲା ରାବଣ । ଦେବଙ୍କ ଛାଡ଼ିଲା ।
ତାହୁଁ ବାଣ ଗଲା ଯେ । ଆସି ସମ୍ଭାଳିଲା ଲୋଣ । ୨୪ । ଦେଖି
ସକଳେ କମ୍ପୁଥିବ କଲେ । ପୁଷ୍ପରୁ ଦେବେ ପୁଷ୍ପ ବରଷିଲେ । ତାଙ୍କ
ନାମ ଜପ ଶ୍ରୀରଘୁବୀର । ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା ଦୋଷ ଦେଲେ ଉଦ୍ଧାର ଯେ ।
ତାହୁଁ ସୀତାଙ୍କୁ ଅଣାଇଲେ । ଅଗ୍ନିରେ ପରୀକ୍ଷା । କରଣ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଯେ ।
ସ୍ନେହରେ କୋଳି କଲେ । ୨୫ । ରାବଣର ଶବ ଦାହନ କରି
ମନ୍ଦୋଦରୀର ଶୋକକୁ ନିବାରି । ମହାତ୍ମା ପଦ ଦେଲେ ତାଙ୍କୁ ।
ସମର୍ପଣ କଲେ ବିଭୀଷଣଙ୍କୁ ଯେ । ଲଙ୍କାରେ ସମ୍ପଦ ସାଙ୍ଗ । ତାଙ୍କ ରାଜ
ହୋଇ ବିଭୀଷଣ ତାହୁଁ ଯେ । ଭୁଞ୍ଜିଲା ଲଙ୍କା କଟକ । ୨୬ । [illegible]
ରାମ ସୀତା ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଧରି । ପୁଷ୍ପକ ରଥରେ ବନ୍ଧୁଙ୍କୁ ଘେନି ସଙ୍ଗେ
ସୈନ୍ୟ ଘେନି ହରଷ ଭରେ । ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଅଯୋଧ୍ୟା ପୁରେ
ଯେ । ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲା ବନବାସ । ପିତା ସତ୍ୟ ପାଳି ଦୁଷ୍ଟଙ୍କୁ ନିବାରି
ଯେ । ମହାଭାର କଲେ ନାଶ । ୨୭ । ଅଯୋଧ୍ୟାରେ ରାମ ମାତାଙ୍କୁ
ସାଲି । ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କୁ ଦେଇ ପ୍ରଣାମ ହୋଇ । ଅଭି [illegible] ଭରତ
ଶତ୍ରୁଘ୍ନ । ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ପାଦେ କଲେ ଦର୍ଶନ ଯେ । ରାମ ହେଲେ
ଅଭିଷେକ । ଦଣ୍ଡ ଛତ୍ର ଧରି ନିଜାପଣ କରି ଯେ । ପାଳିଲେ ଜନ
ଅନେକ । ୨୮ । ତାହୁଁ କେତେକ ଦିନ ସୀତା ଛାଡ଼ିଲେ । ଲବ କୁଶଙ୍କୁ
ରାଜପଣ ଦେଲେ ଆପଣେ ରଘୁବୀର ମୁକତ ହେଲେ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନାରାୟଣ
[illegible] ଚଳିଲେ ବୈକୁଣ୍ଠ ପୁର । ଗୀତେ କବିଚନ୍ଦ୍ର
[illegible] ପ୍ରବନ୍ଧେ । ତାଙ୍କ ଶ୍ରୀରାମ ପଦ୍ମେ । ୨୯ । ॥ ସମାପ୍ତ ॥